

ประวัติ
วัดพุทธปัญญา

ประวัติความเป็นมา
ของ
พุทธปัญญาสมาคม
ประเทศสหรัฐอเมริกา

พุทธปัญญาสมาคม เป็นองค์กรการกุศล (Non-Profit Organization) ซึ่งประจำอยู่ที่ รัฐแคลิฟอร์เนียภาคใต้ ประเทศสหรัฐอเมริกา เริ่มก่อตั้ง เมื่อพุทธศักราช 2540 โดยความริเริ่มของพุทธศาสนิกชนชาวไทยกลุ่มหนึ่ง ผู้ซึ่งเข้ามาศึกษาเล่าเรียนและประกอบอาชีพอยู่ในรัฐแคลิฟอร์เนียภาคใต้ เมืองโพโมน่า และเมืองใกล้เคียง

กลุ่มผู้ก่อตั้งได้พิจารณาก่อตั้งองค์กรนี้ เพื่อเป็นที่ระลึกในโอกาสที่พระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญานันทะ ภิกขุ) มีอายุครบรอบ 88 ปี และเพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวพุทธ ให้เป็นสถานที่ให้การศึกษอบรม และเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชาวพุทธและชาวต่างประเทศทั่วไป รวมทั้งช่วยเหลือผู้ที่ประสบความเดือดร้อนตามเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นทั่วไป

พุทธศาสนิกชนผู้ร่วมมือกันก่อตั้งกลุ่มนี้ มีจำนวน 50 คน ได้จัดตั้งสำนักงานบริหารชั่วคราวขององค์กรขึ้นมา มีคณะกรรมการบริหารชุดหนึ่ง คณะกรรมการชุดนี้ได้ทำหน้าที่วางระเบียบต่างๆ และขออนุญาตจดทะเบียนจัดตั้งพุทธสมาคมขึ้นต่อคณะกรรมการของรัฐแคลิฟอร์เนีย

ได้รับอนุญาตจัดตั้งพุทธบัญญัติสมาคมเป็นครั้งแรก

องค์กรนี้จัดขึ้นในรูปแบบ องค์กรการกุศลที่ไม่หวังผลกำไร และไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองใดๆภายใต้ชื่อว่า “พุทธบัญญัติสมาคม” มีชื่อภาษาอังกฤษว่า “Buddha-Panna Society” (Non-Profit Organization)

พุทธบัญญัติสมาคม มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อเผยแพร่คำสั่งสอนในทางพระพุทธศาสนาแก่ผู้ที่มีความสนใจทั่วไป
2. เพื่อทำความเข้าใจอันดีงามระหว่างศาสนา
3. เพื่อส่งเสริมการศึกษาและปฏิบัติธรรมแก่ผู้สนใจทั่วไป
4. เพื่อนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
5. เพื่อเป็นศูนย์การศึกษาแก่เยาวชน และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีต่างๆ ของไทย
6. เพื่อเป็นศูนย์สืบอายุพระพุทธศาสนาให้มั่นคงสืบไป

พุทธปัญญาสมาคมแห่งรัฐแคลิฟอร์เนียแห่งนี้ ได้รับการสนับสนุนให้ความร่วมมือร่วมใจจากพุทธศาสนิกชนชาวไทย และชาวต่างประเทศเป็นอย่างดี ทุกๆท่านมีความปรารถนาดี ที่จะร่วมก่อตั้งองค์กรนี้ขึ้นมา ทั้งยังร่วมใจในการเผยแพร่ธรรมะได้ตามแนวพระพุทธานุญาตอย่างแท้จริง(โดยเน้นว่า ไม่ยึดมั่นในตัวกูของกู) ซึ่งเป็นแนวทางของพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ)

นอกจากนั้น พุทธปัญญาสมาคมแห่งนี้ได้ใช้เป็นี่ทำงานของพระศาสนาอย่างแท้จริง โดยเน้นเรื่องความเสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ยึดการทำงานที่มีความตั้งใจเป็นหลักตามอุดมการณ์ของพระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญานันทะ ภิกขุ) ที่ว่า "งานคือชีวิต ชีวิต คืองาน บันดาลสุข " รวมทั้งอุดมการณ์ของพระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาส ภิกขุ) ที่ว่า "ทำงานให้สนุก เป็นสุขเมื่อทำงาน"

เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2540 ซึ่งถือเป็นปีแรกของการก่อตั้ง "พุทธปัญญาสมาคม" ได้มีนิมนต์พระภิกษุผู้มีความรู้ความสามารถในการเผยแผ่พระพุทธานุญาตมาจากเมืองไทยสองรูปคือ พระอาจารย์วิรัตน์ วิรัตน์ จากวัดธารน้ำไหล อ.ไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี และพระมหามานพ ปัญญาวิโร วัดปัญญานันทาราม อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี มาอยู่ปฏิบัติศาสนกิจเป็นครั้งคราว ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนประชาชนอย่างจริงจัง และยังได้นิมนต์พระสงฆ์จากวัดพุทธธรรมอีก 1 รูปคือ พระอาจารย์ถนอม เนกขัมมโร (พระอาจารย์ก๊วกไก่อ) มาช่วยกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆเช่น วันขึ้นปีใหม่ วันมาฆบูชาและวันวิสาขบูชา เป็นต้น ทางองค์กรได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากพระอาจารย์ทุกท่านด้วยดี พระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญานันทะ ภิกขุ) จะจัดส่งพระภิกษุมาช่วยงานพระศาสนาเพิ่มอีก หลังจากที่พุทธปัญญาสมาคมแห่งนี้ มีการจัดตั้ง เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

คณะกรรมการก่อตั้ง "พุทธปัญญาสมาคม"

คณะกรรมการที่ปรึกษา

พระธรรมโกศาจารย์(ปัญญานันทะ ภิกขุ)

พระมหาเขียน อนุจารี

พระครูปลัดศีลวัฒน์(สง่า สุภโร)

พระมหาบัญญัติ ธรรมสาโร

พระอาจารย์วรศักดิ์ วรรณโม
พระอาจารย์สุรศักดิ์ สุรญาโณ

คณะกรรมการบริหาร

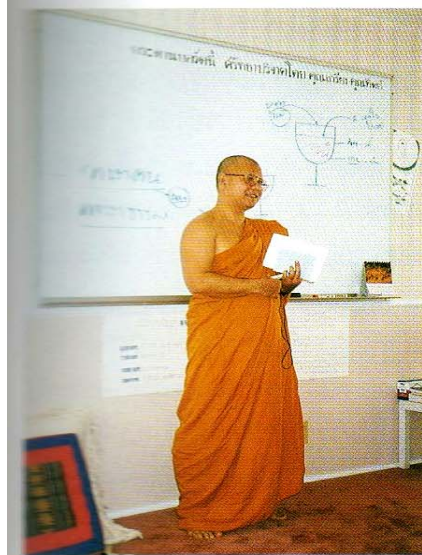
พระอาจารย์วิรัตน์ วิตโน
พระมหามานพ ปัญญาวิชิโร
พระอาจารย์ถนอม เนกขัมมรโต
คุณจรินทร์ ต่ายทรัพย์
คุณกัลยา ว่องทิพย์คงคา
คุณสมศักดิ์ สถาวิพัฒน์
คุณอนันท์ ภาคพิเศษ
ทันตแพทย์หญิงชไมพร พงศ์หิรัญ
คุณอัมพร วงศ์ชัยโชคกลาง
คุณไพบูรณ์ วรณธร
ทันตแพทย์หญิงสายใจ เฟิง(แพร์กขกิจ)

(คัดลอก มาจาก หนังสือ พุทธปัญญา ฉบับมาตานุสรณ์ 11 กุมภาพันธ์ 2541)

เมื่อพุทธปัญญาสมาคมได้จดทะเบียนเป็นองค์กรไม่หวังกำไร (Non-profit Organization) แล้ว พระอาจารย์วิรัตน์ วิตโน ก็ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าสงฆ์ทำหน้าที่ให้การอบรมธรรมอย่างจริงจัง โดยใช้ชื่อการฝึกอบรมว่า มหาวิทยาลัยตายก่อนตาย ในวันธรรมดาและวันอาทิตย์ก็มีผู้สนใจมาฟังธรรมตามสมควร โดยมีคุณจรินทร์ ต่ายทรัพย์ ทำหน้าที่เป็นผู้อุปฐากอย่างใกล้ชิด ส่วนพระถนอม เนกขัมมรโต และ พระวิโรจน์ วิโรจโน ซึ่งพำนักอยู่ที่วัดพุทธธรรม ชีคาโก้ ก็เดินทางมาช่วยเหลือ พระอาจารย์วิรัตน์ วิตโน เป็นครั้งคราว

ต่อมาหลวงพ่อบุญญานันทะ ได้มีบัญชา ให้พระอาจารย์วิรัตน์ วิตโน เดินทางกลับประเทศไทยไปอบรมพระธรรมทูตสายต่างประเทศ เพื่อขอความช่วยเหลือ จากสมาชิกสงฆ์

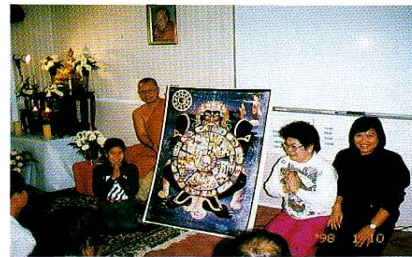
ไทยในประเทศสหรัฐอเมริกาในการทำหนังสือเดินทางและวีซ่า เดินทางเข้า-ออกมาประเทศ

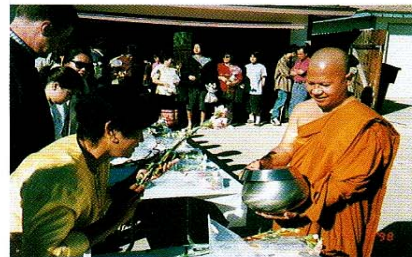
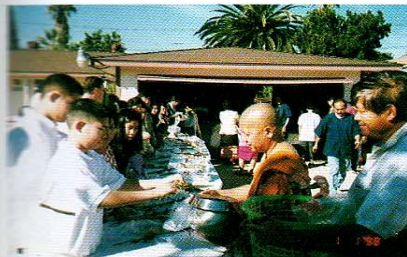
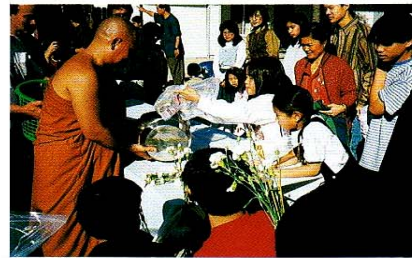
แสดงธรรมครั้งแรก ณ วัดพุทธปัญญา

ทำวัตรสวดมนต์

มอบภาพปฏิสังขมบาท

ทำบุญตักบาตรวันขึ้นปีใหม่ ๑ มกราคม ๒๕๔๑

สหรัฐอเมริกาเพื่อทำหน้าที่พระธรรมทูตได้อย่างสะดวก

พระอาจารย์วิรัติ วิรตโน เดินทางไปอบรมพระธรรมทูตจนจบหลักสูตร และกลับมาพร้อมกับทีมงานพระสงฆ์ที่พร้อมจะทำงานเผยแผ่ได้ทันทีประกอบด้วย พระอาจารย์สมศักดิ์ เชี่ยวชาญด้านวิปัสสนากัมมัฏฐาน พระจรัญ เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ และดร.พระมหาบาง เขมานันโท ผู้มีความถนัดในด้านปรัชญาศาสนาและศาสนสัมพันธ์

นับว่า พระอาจารย์วิรัติ วิรตโน มีทีมงานที่แข็งแกร่ง มีความพร้อมรอบด้านที่จะทำงานเผยแผ่ธรรมะในต่างประเทศอย่างเต็มที่ ประกอบกับขณะนั้นพุทธปัญญาสมาคมได้รับการสนับสนุนจากพุทธศาสนิกชนที่มาจากกลุ่มแพทย์ พยาบาล และนักธุรกิจกลุ่มหนึ่งที่รวมตัวกัน ตั้งแต่ก่อตั้งสมาคม มีความพร้อมจะสนับสนุนให้พระอาจารย์วิรัติ วิรตโน ทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาเดินทางไปได้อย่างสะดวกสบาย

พระสงฆ์ทั้งหมดทำหน้าที่ภายใต้การนำของพระอาจารย์วิรัติ วิรตโน อย่างเข้มแข็ง แต่พุทธศาสนิกชนที่ตื่นตัวอย่างมากในการศึกษาพระพุทธศาสนาและฟังธรรมจากพระอาจารย์วิรัติ วิรตโน จนกระทั่ง นำไปสู่การตั้งสมาคมพุทธปัญญาสมาคมร่วมกัน เริ่มแสดงอาการแผ่ๆลงตามลำดับ คนฟังธรรมขาประจำได้ติดตามศึกษาธรรมะจากพระอาจารย์วิรัติ อย่างใกล้ชิด ได้เปลี่ยนความเข้าใจพระพุทธศาสนา ของตนอย่างขนานใหญ่ ที่มีนัยสำคัญ เช่น เคยห้อยพระเครื่องที่คอ ก็หันมาห้อยพระธรรมที่ใจ วันเสาร์ -อาทิตย์เคยใช้เวลากับสนามกอล์ฟ แต่เมื่อได้เข้าใจพระพุทธศาสนาถูกต้องแล้วก็เปลี่ยนมาอยู่วัดและช่วยเหลืองานวัดอย่างทุ่มเท

ในช่วงกลางพรรษานั้น คณะกรรมการชุดก่อตั้ง มีความขัดแย้งกันสูงจนยากแก่การสมานฉันท์ เมื่อหลวงพ่อบุญญานันทะได้รับรายงานเรื่องความขัดแย้งนี้แล้ว ได้มีบัญชาให้พระสงฆ์ทั้งหมดไปจำพรรษาที่ วัดพุทธธรรม ชिकाโก้วชั่วคราวจนกว่าสถานการณ์จะกลับเข้าสู่สภาวะปกติ

ความขัดแย้งครั้งนั้น ทำให้ ผู้เริ่มก่อตั้งหลายคน ถอยออกไปจากพุทธปัญญาสมาคม กรรมการที่เหลืออยู่ ก็พยายามที่จะรักษาสมาคมและจัดกิจกรรมต่างๆต่อไป พระอาจารย์วิรัติ เดินทางกลับประเทศไทยแล้ว ข่าวคราวก็เงียบหายไป ไม่มีใครได้รับข่าวใดๆจากท่านอีกเลย หลายปีผ่านไปทราบว่า ท่านได้ลาสิกขาไปแล้ว

อย่างไรก็ตามประวัติศาสตร์ของวัดพุทธปัญญาต้องจารึกไว้ว่า ท่านแสดงธรรมได้เป็นที่ประทับใจของพุทธศาสนิกชนในเวลานั้นจนเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้ที่ฟังธรรมของท่านคิดสร้างพุทธปัญญาสมาคม เพื่อศึกษาธรรมะให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

เมื่อสถานการณ์เข้าสู่ภาวะปกติ คณะกรรมการที่ยังเหลืออยู่ ได้นิมนต์ท่านดร.พระมหาบาง เขมานันโท มาเป็นเจ้าอาวาสต่อจาก พระอาจารย์ วิรัตน์ วิรตโน ขณะนั้นหลวงพ่อบุญญานันทะ ได้เดินทางมา เปิดป้ายพุทธปัญญาสมาคมบนพื้นที่แห่งใหม่ที่ตั้งวัดปัจจุบันนี้ 1157 Indian Hill Blvd. Pomona CA 91767 แล้วมีบัญชาด้วยวาจาว่า ให้ดร.พระมหาบาง เขมานันโท เป็นเจ้าอาวาสสืบไป

หลวงพ่อบุญญานันทะเดินทางกลับเมืองไทยแล้ว ดร.พระมหาบาง เขมานันโท ทำหน้าที่เป็นเจ้าอาวาส มีพระอาจารย์สมศักดิ์และพระจรัญอยู่ร่วมจำพรรษาด้วยกันระยะหนึ่ง ออกพรรษาแล้ว พระจรัญเดินทางไปพำนักที่ลาสเวกัส และทราบว่าได้ลาสิกขาไปแล้ว ส่วนดร.พระมหาบางเขมานันโท เดินทางกลับประเทศไทย ทำหน้าที่เป็นอาจารย์สอนที่มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

คณะกรรมการได้นิมนต์ พระถนอม เนกขัมมโรโต มาเป็นเจ้าอาวาสรูปที่สาม มีหลวงพ่อบุญญานันทะ เป็นพระวิปัสสนาจารย์จากวิเวกอาศรม และ พระสงฆ์อื่นๆที่วนไปเวียนมาเป็นครั้งคราวอีกสามรูปมาร่วมจำพรรษา พระถนอมเป็นพระที่ขยันมีความสามารถสูงในด้านการอบรมเยาวชน และการจัดงานระดมทุนต่างๆ ทำให้พุทธปัญญาสมาคมมีความมั่นคงขึ้นมา ได้เตรียมการที่จะจ่ายเงินค่าที่ดินที่ค้างจ่ายอยู่ 95,000 เหรียญและเตรียมสร้างธรรมศาลา โดยได้ออกแบบและหาเงินเบื้องต้นไว้ เพื่อใช้ทั้งใน โครงการจ่ายค่าที่ดินและสร้างศาลา 50,000 กว่าเหรียญ

เนื่องจากคณะกรรมการในขณะนั้นพิจารณาเห็นว่า หากสร้างศาลาพร้อมกันไป ในขณะที่มีหนี้ที่จะต้องจ่ายค่าที่ดินสูง คงจะทำให้พุทธศาสนิกชนที่เข้าร่วมกิจกรรมต้องทำงานหาเงินกันหนักเกินไป ไม่มีเวลาได้ศึกษาปฏิบัติธรรม และอาจจะเป็นเหตุให้กิจกรรมต่างๆห่างออกไปจากอุดมการณ์เดิมที่วางเอาไว้ก็ได้ จึงได้ขอให้ชะลอโครงการดังกล่าวเอาไว้ก่อน โดยมุ่งหน้าจ่ายค่าที่ดินให้แล้วเสร็จเสียก่อน

ประเด็นนี้นับเป็นความขัดแย้งที่สำคัญระหว่างคณะกรรมการที่ต้องการจะชะลอโครงการไว้ก่อน กับคณะสงฆ์ที่นำโดยพระอาจารย์ถนอม เนกขัมมรโต ซึ่งเห็นว่า ควรเดินหน้าหาทุนต่อไป เพราะได้เตรียมการประชาสัมพันธ์เพื่อระดมทุนจ่ายค่าที่ดินและสร้างธรรมศาลาออกไปมากแล้ว หากชะลอโครงการจะทำให้พุทธศาสนิกชนที่เข้าร่วมบริจาคไปแล้วต้องเสียความรู้สึก

ทั้งพระอาจารย์ถนอมและคณะกรรมการพุทธปัญญาสมาคมได้รายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้หลวงปู่ปัญญานันทะทราบ อย่างละเอียดตามลำดับ

วันที่ 17 มีนาคม 2545 หลวงปู่ปัญญานันทะ มีบัญชาให้พระอาจารย์ถนอม เนกขัมมรโต เดินทางกลับประเทศไทย มีใจความว่า

เจริญพร คณะกรรมการบริหาร วัดพุทธปัญญา

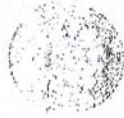
หลวงปู่มีความจำเป็นที่จะต้องขอตัวพระถนอม เนกขัมมรโต ซึ่งได้มาช่วยงานอยู่ที่วัดพุทธปัญญา เพื่อที่จะได้ไปช่วยงานหลวงปู่ที่วัดชลประทานรังสฤษฎ์

ขอเจริญพร

ลายเซ็น พระธรรมโกศาจารย์

(พระธรรมโกศาจารย์)

เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์

วัดชลประทานรังสฤษฎ์
ต.บางตลาด อ.ปากเกร็ด
จ.นนทบุรี ๑๑๒๐๐

๑๗ มีนาคม ๒๕๔๕

เจริญพร คณะกรรมการบริหาร วัดพุทธปัญญา

หลวงพ่อบุญ มีความจำเป็นที่จะต้องขอตัวพระธนอม เนกขัมมรโต ซึ่งได้มา
ช่วยงานอยู่ที่วัดพุทธปัญญา เพื่อที่จะไปช่วยงานหลวงพ่อบุญที่วัดชลประทานรัง
สฤษฎ์

ขอเจริญพร

(พระธรรมโกศาจารย์)

เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์

บัญชาของหลวงพ่อบุญนี้ ยึดความขัดแย้งระหว่างพระสงฆ์กับคณะกรรมการลงได้
ในระดับหนึ่ง แม้จะไม่เห็นสนิทเสียทีเดียวก็ตาม นับว่าหลวงพ่อบุญนันทะ ได้กรุณา
เมตตาให้ความช่วยเหลือพุทธปัญญาสมาคมเสมอมาเท่าที่ท่านจะช่วยได้

พระอาจารย์ธนอม เนกขัมมรโต ได้รับบัญชา จากหลวงพ่อบุญนันทะแล้ว ก็เดิน
ทางออกจากพุทธปัญญาสมาคม เพื่อไปรายงานตัวกับหลวงพ่อบุญนันทะ ที่วัด
ชลประทานรังสฤษฎ์ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ต่อไป

เป็นอันว่า พระอาจารย์ธนอม เนกขัมมรโต เป็นเจ้าอาวาสรูปที่สาม เมื่อวัดพุทธ
ปัญญาสมาคมก่อตั้งมาจะเกือบจะครบห้าปี จากการที่ท่านได้ประชาสัมพันธ์โครงการสร้าง
ระดมทุนก่อสร้าง ธรรมศาลาและจ่ายที่ดินให้สำเร็จ ประชาชนบริจาคเงินทำบุญร่วม

โครงการทั้งสองไม่น้อยทีเดียว ขณะนั้นมีเงินในบัญชีรวมแล้ว 56103.23 เหรียญ ตาม Bank of America Combined Statement date: March 19, 2002.

P. O. Box 3530
Rancho Cordova, CA 95741-3530

0210
E 8-2

BUDDHA PANNA SOCIETY
1157 INDIAN HILL BLVD
POMONA CA 91767-4505

Your Bank of America Combined Account Statement

Statement Date: March 19, 2002

At Your Service
Call: 909-865-2424, 24 hours,
7 days a week

Written Inquiries
Bank of America
Pomona Main Office
PO Box 37176
San Francisco, CA 94137-0001

Customer since 1998
Bank of America appreciates your
business and we enjoy serving you.

Summary of Your Deposit Accounts

Account	Account Number	Your Balance
Business Checking	02107-03678	\$ 33,679.48
Business Money Market	02051-16532	.00
Total Balances		\$ 33,679.48

Bank of America News

Did you know that you could view your business account information online? Our online banking services give you real-time access to your account information around the clock. Visit www.bankofamerica.com/smallbusiness to learn more about banking and paying your bills online.

Your Business Checking Account

Beginning Balance on 02/16/02	\$6,815.86
Total Deposits and Credits	+ 32,028.79
Total Checks, Withdrawals, Transfers, Account Fees	- 5,165.17
Ending Balance	\$33,679.48

Account Number: 02107-03678
Statement Period: February 16 through March 19, 2002

Number of checks paid	8
Number of 24 Hour Customer Service Calls Self-Service Assisted	0

Important Information About Your Account

Based on the minimum balance you've maintained in this account, your monthly service charge has been waived.

Account Activity

Date Posted	Description	Reference #	Debits	Credits	Daily Balance
03/08	Deposit			\$ 32,028.79	\$38,844.65
03/12	Check # 1737		\$ 230.18		\$38,614.47
03/13	Check # 1736		\$ 60.00		
03/13	Check # 1742		64.63		\$38,489.84
03/14	Check # 1739		\$ 1,065.07		
03/14	Check # 1740		360.15		
03/14	Check # 1741		179.12		

Continued on next page
0003696 001.315

California

Page 1 of 2

Account Activity Continued

Date Posted	Description	Reference #	Debits	Credits	Daily Balance
03/14	Check # 1743		56.02		\$36,829.48
03/18	Check # 1738		\$ 3,150.00		\$33,679.48

Your Business Money Market Account

Account Number: 02051-16532
Statement Period: February 16 through March 8, 2002

Beginning Balance on 02/16/02	\$22,423.75	Interest paid year-to-date	\$6.76
Total Checks, Withdrawals, Transfers, Account Fees	- 22,423.75	Number of checks paid	1
Ending Balance	\$0.00	Number of 24 Hour Customer Service Calls Self-Service Assisted	0

Important Information About Your Account

Your account has been closed.

Account Activity

Date Posted	Description	Reference #	Debits	Credits	Daily Balance
03/08	Check		\$ 22,423.75		\$0.00

คณะสงฆ์และคณะกรรมการที่เข้ามารับหน้าที่กอบกู้วัด ที่ผสมกันระหว่างชุดเก่าและชุดใหม่ ได้ดูแลเงินก้อนนี้อย่างดี และได้นำไปใช้จ่ายเรื่องงานพระพุทธศาสนาและจ่ายค่าที่ดินของวัดทั้งหมดในเวลาต่อมา

คณะสงฆ์อันได้แก่ พระมหาสมโภช ปัจจุบันเป็นเจ้าอาวาสวัดรัตนปัญญา และพระสรายุทธ ที่เห็นด้วยกับพระอาจารย์ถนอม เนกขัมมรโตะว่า ควรจะเดินหน้าสร้างธรรม

ศาลาต่อไป เมื่อเห็นว่า พระอาจารย์ถนอม ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มเรื่องงานก่อสร้างศาลาต้องเดินทางกลับประเทศไทย จึงพากันออกจากพุทธปัญญาสมาคมไปตั้งรัตนปัญญาอาศรม ด้วยการสนับสนุนของชาวพุทธปัญญาสมาคมจำนวนหนึ่ง ที่มีความเคารพศรัทธาในตัวท่าน และต้องการให้ท่านได้สร้างวัดในอุดมคติตามที่ท่านปรารถนาต่อไป

ต่อมาไม่นานนักหลวงพ่อชาติ พระอาจารย์วิปีสสนากัมมัฏฐานก็เดินทางกลับมาจากเมืองไทย พักที่พุทธปัญญาสมาคม ในเวลาสั้นๆ คณะกรรมการได้นิมนต์ให้อยู่ต่อ แต่ท่านขอเดินทางไปร่วมกับงานกับพระมหาสมโภชที่รัตนปัญญาอาศรม

ต่อมา พระสงฆ์ที่เดินออกไปจากพุทธปัญญาสมาคม ได้ไปสร้างวัดขึ้นมาอีกสองวัด คือวัดรัตนปัญญา ที่พระมหาสมโภช เป็นเจ้าอาวาส และวัดโพธิญาณ ที่ลาสเวกัส ที่มีหลวงพ่อชาติเป็นเจ้าอาวาส นับเป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งของวิวัฒนาการการขยายวัดในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่เป็นไปตามทฤษฎีความขัดแย้งของ Hegel ที่ว่า มีบัตตั้ง มีบัตต้าน นำไปสู่การสร้างสรรค์ (Thesis and Antithesis become Synthesis)

ตั้งแต่วันที่ 14 มีนาคม 2545 พุทธปัญญาสมาคม วางเว้นจากพระสงฆ์อยู่ปฏิบัติศาสนกิจไปชั่วคราว ทุกคนจำกันได้ว่า ก่อนหน้านั้น ทางพุทธปัญญาสมาคม ได้ประชาสัมพันธ์ให้พุทธศาสนิกชนมาร่วมงานสงกรานต์ แต่พอประชาชนมาถึง ไม่มีพระสงฆ์อยู่รับอาหารบิณฑบาตและแสดงธรรม เพราะทราบว่าเดินทางออกจากพุทธปัญญาสมาคมไปตั้งแต่วันที่ 10 เมษายน 2545 คณะกรรมการจึงแก้ปัญหาด้วยการไปนิมนต์หลวงพ่อดร.วิเวกานันทะ มารับบิณฑบาตและแสดงธรรมให้เป็นการแก้ไขสถานการณ์ไป

ความเป็นมาของวัดพุทธปัญญาในช่วงห้าปีแรก เท่าที่สามารถค้นคว้ามาได้ก็มีเพียงแค่นี้ หากขาดตกบกพร่องอย่างไร ช่วยกันแก้ไขปรับปรุงได้ เพราะระยะหลังมีผู้สนใจเข้ามาถามความเป็นมาของวัดพุทธปัญญาเป็นจำนวนมาก ก็ได้แต่นั่งเล่าให้ฟังบ้างเป็นบางตอน จึงคิดว่าในเวลาที่ยังวัดจัดงาน พัทธสีมาสาธิต ฟังลูกนิมิต วัด

พุทธปัญญา ควรจะได้รวบรวมประวัติความเป็นมา เพื่อจารึกและระลึกถึงผู้ก่อตั้ง
ผู้ร่วมงานผู้ สนับสนุน ที่ร่วม ทักทอ สืบต่อจนมาถึงวันนี้

จากความว่าง สู่ การสร้างสรรค์

6 ตุลาคม 2544 หลวงพ่อปัญญานันทะ ได้มีบัญชาให้ ข้าพเจ้า (ดร.พระมหาจรรยา
สุทธิญาโณ) เดินทางเป็นพระอนุจร ติดตามไปงานทอดกฐินที่วัดอมราวดี ประเทศอังกฤษ ที่
มีหลวงพ่อสุมเมโธ เป็นเจ้าอาวาสเป็นเวลาเพียงหนึ่งอาทิตย์ เพื่อคอยถวายยาตามเวลา นวดให้
ยามเมื่อขบ ช่วยหิ้วบริวารเล็กๆน้อย เพราะหลวงพ่อบุญญานันทะ เป็นพระมหาเถระที่เบา
กาย เบาจิต เดินทางไปไหนแบบง่ายๆ ไร้พิธีรีตอง ดังนกขมิ้นที่โบยบินไปอย่างอิสระจริงๆ

เมื่อหลวงพ่อบุญญานันทะแสดงปาฐกถาธรรมในงานทอดกฐินที่วัดอมราวดีเสร็จ
แล้ว จะต้องเดินทางกลับประเทศไทยเพื่อปฏิบัติศาสนกิจในวันที่ 11 ตุลาคม 2544 จึงได้
เรียก ข้าพเจ้ามาให้คำแนะนำว่า ท่านมหาจรรยา ยังไม่เคยมาอังกฤษ เมื่อมาถึงแล้วไม่ควรจะ
รีบกลับ ควรจะอยู่เยี่ยมชมบ้านเมืองในประเทศอังกฤษสักระยะหนึ่งแล้วจึงกลับ หลวงพ่อ
จะต้องรีบกลับก่อนเพราะมีธุระอยู่ทางเมืองไทย ขณะนั้นหลวงพ่อบุญญานันทะจะมีอายุเข้า
อายุ 90 ปีพอดี

เมื่อข้าพเจ้า ส่งหลวงพ่อบุญญานันทะที่สนามบินนานาชาติ อีทรี กรุงลอนดอนแล้ว
ได้อยู่ร่วมเจริญภาวนา กับคณะสงฆ์วัดอมราวดีเป็นเวลาหนึ่งเดือน การเจริญภาวนาที่ วัดอมร
วดี ก้าวหน้าดีมาก มีเวลา สถานที่ และกัลยาณมิตรที่เพียบพร้อมดังได้เขียนความรู้สึกไว้ใน
หนังสือใจ ที่เคยพิมพ์แจกมาแล้ว

เมื่อพำนักที่วัดอมราวดีได้ ครบหนึ่งเดือน เป็นเวลาที่คณะสงฆ์และผู้ปฏิบัติธรรม
ประจำอยู่ในวัดจะต้องเข้าเฝ้า เป็นเวลาสามเดือน จึงต้องเปลี่ยนที่อยู่ไปอยู่ที่วัดพุทธวิหาร
แอสตัน กับ ดร.พระมหาเหล่า ปัญญาสิริ และพระสงฆ์อีกจำนวนหนึ่ง อันประกอบด้วย
พระมหาภิกขุ โย พระมหาปภานนท์ โดยมีอาจารย์สมนึก เป็นผู้บัญชาการอย่างใกล้ชิด

ขณะที่พำนักอยู่ได้เดินทางไปเยี่ยมชมภาควิชา Inter-religious Relation ซึ่ง ดร.พระ
มหาเหล่า กำลังทำปริญญาเอกอยู่ เห็นว่า น่าสนใจอยากจะเรียนสักหลักสูตรหนึ่ง หลังจาก

ได้รับข้อมูลแล้วจึงเลือกที่จะเรียน M. Phil. ภาควิชา ศาสนสัมพันธ์ โดยเสนอ หัวข้อที่จะทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง A Comparative Study of Buddhist and Christian Ethics.

ก่อนที่ทางมหาวิทยาลัยจะออก Admission ให้จะต้อง สอบ International English Test เสียก่อน คะแนนที่ต้องการคือ Reading, writing, Listening, and speaking อย่างน้อย 6.00 ขณะนั้นไม่มีเงินติดตัวมากพอที่จะซื้อตำราเรียนหรือไปเรียนพิเศษก่อนสอบเลย เพราะมีเงินพอที่จะอยู่ในอังกฤษได้ไม่ถึงสิบวัน ตามกำหนดการเดิมที่ต้องเดินทางติดตามหลวงพ่อบุญานันทะกลับเมืองไทยภายในเจ็ดวัน ยังต้องอยู่ตั้งเดือนกว่าแล้วก็ต้องประหยัดให้มาก เวลาไปไหนก็ต้องซื้อตั๋วรถเมล์ประเภทหนึ่งวันราคาถูกที่สุด ซื้อครั้งเดียวนั่งได้ตลอดวัน วิธีเตรียมตัวสอบที่ดีที่สุดคือ การเดินทางไปนั่งอ่านหนังสือในห้องสมุด ซึ่งต้องใช้เวลานั่งรถประจำทางนานพอสมควร

จึงไปสมัครสอบที่ Aston University เสียค่าสมัคร 70 ปอนด์ พอถึงเวลานัดสอบก็เดินทางไปสอบ ไม่นานผลสอบก็ถูกส่งมาที่วัดพุทธวิหารแอสตัน ผลปรากฏว่า ได้คะแนน 6.5 เกินกว่าที่ทางมหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้ที่ 6.00 จึงนำผลสอบภาษาอังกฤษและหลักฐานต่างๆที่ทางมหาวิทยาลัยต้องการ ไปให้มหาวิทยาลัยเพื่อขอ Admission ที่สมบูรณ์ต่อไป

ขณะที่พำนักอยู่ที่วัดไทยแอสตัน พระมหาฤทธิ แห่งวัดอโศกมยตาได้ ส่งจดหมายไปนิมนต์ว่า ขอให้มาแสดงธรรมที่วัดอโศกมยตาในวันที่ 14 เมษายน 2545 หลังจากทุกอย่างดำเนินไปเรียบร้อยแล้วก็จึงเดินทางเข้าประเทศอเมริกาในวันที่ 14 มีนาคม 2545 โดยสายการบินราคาถูกแคนาเดียนแอร์ แต่พอถึงเวลาจะขึ้นเครื่องไม่มีวีซ่าเข้าแคนาดา เลยต้องนั่งรอจนเครื่องบิน United Airline กรุณาให้ขึ้นเครื่องมาลงที่สนามบิน Dulles Airport ตามเวลาเวลาที่กำหนดคนดีให้ญาติโยมที่วัดไทยดี.ซี.มารับ

หลังจากพักที่วัดไทยอโศกมยตาดีซี เพื่อสนทนาธรรมกับญาติโยมที่คุ้นเคยกันเป็นเวลา ร่วมสิบห้าวัน ก็เตรียมตัวเดินทางไปวัดอโศกมยตาตามที่ได้รับนิมนต์ไว้

วันที่ 1 เมษายน 2545 เดินทางไปแสดงธรรมที่ วัดอโศกมยตา ซีแอตเติล ได้ใช้เวลาสนทนาธรรมกับญาติโยมที่มาเยี่ยมเยือนไม่ได้ขาดแทบทุกวัน ประมาณหนึ่งสัปดาห์ผ่านไป

ก็มีข่าวทางหน้าหนังสือพิมพ์ ภาษาไทยในอเมริกาเรื่องความขัดแย้งที่วัดพุทธปัญญาแต่ไม่มีรายละเอียดแต่อย่างใด

จากนั้นก็มึหนังสือคล้ายๆ ใบปลิว ที่อีกฝ่ายบอกว่าปิดวัดแล้ว อีกฝ่ายบอกว่า วัดยังดำเนินกิจการอยู่ ร้อนไปทั่วประเทศ และถึงวัดอโศกมยตาด้วย โดยต่างฝ่าย ต่างชี้แจงเหตุผลของตนๆอย่างน่ารับฟังด้วยกันทั้งสองฝ่าย

ท่านอาจารย์พระมหาฤทธิ ก็ไม่ทราบรายละเอียดเรื่องความขัดแย้งอะไรมากนัก แต่ท่านถือว่า วัดพุทธปัญญา วัดพุทธธรรม และวัดอโศกมยตา ล้วนเป็นวัดพี่วัดน้องของกันและกันมีอะไรก็ต้องช่วยเหลือกัน เพราะพระสงฆ์ที่มาปฏิบัติหน้าที่ล้วนได้รับความเมตตาอนุเคราะห์ สนับสนุนจากหลวงพ่อบุญญานันทะทั้งนั้น

เมื่อข้าพเจ้าแสดงธรรมที่วัดอโศกมยตาเสร็จแล้วในช่วงเย็นๆของวันที่ 14 เมษายน 2545 คุณวีระจัดแจงได้รายงานให้ท่านอาจารย์พระมหาฤทธิทราบว่า พระสงฆ์ที่มีอยู่ในวัดได้ออกจากวัดไปตั้งแต่วันที่ 10 เมษายน 2545 เมื่อทางวัดจัดสงกรานต์ต้องไปนิมนต์หลวงพ่อดร.วิเวกานันทะ เข้ามาช่วยแสดงธรรมและฉันอาหารแทน

ท่านอาจารย์มหาฤทธิ ได้สอบถามอาตมาว่า จะช่วยไปอยู่ที่วัดพุทธปัญญาเพื่อช่วยแก้ปัญหาสักกระยะหนึ่งจะได้ไหม อาตมาตอบอาจารย์พระมหาฤทธิว่า เรื่องนี้ตัดสินใจลำบากเหลือเกิน เพราะความตั้งใจที่จะไปเรียนที่อังกฤษเสียแล้ว และการติดต่อล่าสุด ทางคณะศาสนสัมพันธ์ก็ออก Admission ให้แล้ว และได้รับความกรุณาจากพระสงฆ์ที่วัดไทยแอสตัน ส่งมาฝากไว้ที่วัดอโศกมยตาเมื่อไม่กี่วันมานี้ พร้อมทั้งแนะนำให้ไปขอรุณการศึกษาจาก British Council เพราะค่าใช้จ่ายแพงมาก

เมื่อคำนวณแล้ว เงินที่จะต้องจ่ายตั้งแต่ต้นจนจบการศึกษามากมายมหาศาลสำหรับพระสงฆ์ที่เดียวเพราะค่าเล่าเรียนอย่างเดียวปีละหกพันกว่าปอนด์ รวมค่าที่พักและอาหารก็ไม่ต่ำกว่าหนึ่งหมื่นปอนด์ต่อปี(ประมาณเจ็ดแสนสองหมื่นบาทตามอัตราแลกเปลี่ยนในขณะนั้น)

แต่ทางภาควิชาศาสนสัมพันธ์ เคยคุยทาบถามกันว่า ต้องการให้ อาตมาเรียนจบ M.Phil. เสียก่อนแล้วจะนิมนต์เป็นอาจารย์สอนพระพุทธศาสนาเถรวาทที่นั่นเพราะยังหาพระสงฆ์ฝ่ายเถรวาทมาสอนยังไม่ได้ จึงให้ความช่วยเหลือเต็มที่ เพื่อให้เรียนให้จบ

หากได้สอนที่ภาควิชาศาสนสัมพันธ์ คิดว่า จะเป็นประโยชน์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
อย่างมาก เพราะจะได้มีโอกาสสอนเนื้อหาพระพุทธศาสนาแก่นักศึกษาโดยตรง

การเดินทางมาอเมริกาครั้งนี้ มิได้มีเจตนาว่าจะมาอยู่ประจำ เพียงแต่มาเพื่อแสดง
ธรรมตามที่ท่านพระมหาฤทธิ์นิมิต์และถือ โอกาสเยี่ยมญาติโยมที่นับถือกันเท่านั้น ไม่มี
จุดประสงค์อื่น ประกอบกับไม่เคยคิดว่าจะมาปฏิบัติศาสนกิจที่ประเทศอเมริกาเป็นการถาวร
แต่อย่างใด เพราะณัดที่จะทำงานเมืองไทยมากกว่า สำหรับอเมริกาคิดว่ามาเยือน มาประชุม
หรือมาแสดงธรรมเป็นครั้งคราวน่าจะดีกว่ามาปักหลักอยู่อย่างถาวร

หลังจากนอนคิดทบทวนไปมาหลายรอบจึงมีความคิดแวบขึ้นมาว่า ที่ได้ทราบข่าว
และสดับรับฟังความเป็นมาของวัดพุทธปัญญา จากหลวงพ่อบุญญานันทะเคยเล่าให้ฟังก็
ทราบคร่าวๆว่า เริ่มต้น พุทธศาสนิกชนต้องการสร้างวัดพุทธปัญญาขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึกใน
โอกาสที่หลวงพ่อบุญญานันทะอายุ 88 ปีและช่วยกันระดมระดมสืบทอดกันมาจนถึงวันนั้น
พบวิกฤตการณ์ที่ยากแก่การแก้ไข มาหลายครั้งหลายครา

เพราะหัวใจสำคัญของวัดที่ใครไม่ควรมองข้าม คือวัดต้องมีพระสงฆ์พำนัก แม้พุทธ
ปัญญาจะเป็นชื่อ สมาคมไม่ชื่อว่าวัด ตามการจดทะเบียนครั้งแรก แต่การจัดกิจกรรมที่ผ่านมา
โดยพฤตินัย คือ จัดกิจกรรมแบบวัด ที่ต้องมีพระสงฆ์มาเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อน
ตลอดมา มิได้จัดอย่างสมาคมอื่นๆเช่น โภชิตธรรมสมาคม ที่ไม่ต้องมีพระสงฆ์เข้าไป
ขับเคลื่อน หรือเกี่ยวข้องใดๆ

เมื่อความจริงเป็นอย่างนี้ ปัญหาหนักใจจึงตกอยู่ที่คณะกรรมการ จะต้องหาพระสงฆ์
มาพำนัก เพื่อทำกิจสงฆ์และกิจกรรมต่างๆทางพระพุทธศาสนาตามที่ระบุไว้ในจุดประสงค์
การตั้งสมาคม

ข้าพเจ้าคิดต่อไปอีกว่า เมื่อคณะพุทธศาสนิกชนสร้างสร้างวัดนี้ขึ้นมา เพื่อเป็นที่
ระลึกถึงหลวงพ่อบุญญานันทะ และมีแนวทางชัดเจน ที่จะนำเอาหลักพุทธธรรมที่ตีความ
และอธิบายโดยหลวงพ่อบุญญานันทะและหลวงพ่อบุญญานันทะมา เผยแผ่อย่างจริงจังที่อเมริกา
เวลาผ่านไปหลายปี ก็มีแต่ความขัดแย้งหาทางออกไม่พบ ในฐานะเป็นศิษย์หลวงพ่อบุญญานันทะ
เมื่อวัดที่สร้างขึ้นมานี้เป็นที่ระลึกถึงหลวงพ่อบุญญานันทะโดยตรง ต้องประสบกับปัญหาครั้ง

สำคัญอย่างนี้ น่าจะเข้าไปช่วยเหลือ อย่างสุดความสามารถ เพื่อนำวัดผ่านวิกฤตการณ์ครั้งนี้ไปให้ได้

จากการประมวลข้อมูล เรื่องวัดไทยในอเมริกาก็พบว่า วัดไทยในอเมริกาหลายวัดมีความขัดแย้งสูง และมักจะหาทางออกไม่พบนอกจากรบกวนกันจนต้องขอพึ่งอำนาจศาล เมื่อวัดในพระพุทธศาสนาสอนเรื่องสันติ ความสงบ แต่ภาพขององค์กรวัดที่สอนเรื่องสงบกลับเต็มไปด้วยความขัดแย้ง ทะเลาะเบาะแว้ง วุ่นวาย เร่าร้อน ย่อมไม่ส่งผลดีต่อพระพุทธศาสนาใดๆเลย

ข้าพเจ้า จึงคิดว่า ถ้าหากได้เข้าไปช่วยเหลือแก้ปัญหาวัดพุทธปัญญา ก็คือช่วยพระพุทธศาสนา เมื่อสามารถนำหลักธรรมของพระพุทธศาสนามาใช้ในการแก้ปัญหาหรือวิกฤตการณ์ได้ พระพุทธศาสนาก็จะได้รับการยกย่องเชิดชู ยอมรับนับถือว่า เมื่อมีปัญหาใดๆ พระพุทธศาสนามีคำตอบ ความมั่นใจในการนำพุทธธรรมมานำชีวิตก็จะเกิดขึ้นแก่แก่พุทธศาสนิกชนคนไทยและผู้ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา

ประการต่อมาหลวงพ่อบุญญานันทะได้เคยพูดเสมอว่า หากท่านเป็นเจ้าของวัดต้องไม่มีพระสงฆ์รูปใดอยู่มาก่อนเลย เพราะจะได้เข้าไปจัดการวัดให้เป็นไปตามอุดมการณ์โดยไม่มี ความขัดแย้งใดๆ

แนวคิดของหลวงพ่อบุญญานันทะตรงนี้ชวนให้สนใจว่า ขณะนั้นวัดพุทธปัญญาไม่มีพระสงฆ์พำนักเลยสักรูปเดียว หากสามารถแถลงนโยบายให้คณะกรรมการเข้าใจทิศทางการทำงานได้ จะรับเป็นเจ้าของวัดให้ แต่ถ้าหากไม่ยอมรับนโยบายที่คิดว่าจะได้นำเอาแนวทางของหลวงพ่อบุญญาและหลวงพ่อบุญญานันทะมาใช้ได้อย่างเต็มที่ ก็คงจะไม่รับแล้วเดินทางไปเรียนต่อที่อังกฤษตามความตั้งใจเดิมก็ไม่น่าจะมีปัญหาอะไร

เหตุผลประการสุดท้ายที่ได้ทราบว่ามีพุทธศาสนิกชนกลุ่มน้อยๆพยายามตลอดมาที่จะให้วัดพุทธปัญญาตั้งลงให้ได้ แต่ก็มีปัญหาขัดแย้งจนไม่เป็นอันตั้งใจทำอะไรกันเป็นเช่นเป็นอัน คิดว่า หากช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งสำเร็จ วัดสงบโดยเร็ว พุทธศาสนิกชนกลุ่มนี้

คงมีความสุขที่ความคิด ความฝัน ความพยายาม ที่ตน ได้ทุ่มเทมาเป็นเวลานานจะมั่นคงเป็น
ปีกแผ่นเสียวี่

รุ่งขึ้นวันที่ 15 เมษายน 2545 เมื่อฉันเช้าเสร็จแล้วข้าพเจ้าก็บอกอาจารย์พระมหาฤทธิ
ว่า ผมใคร่ครวญอย่างละเอียดแล้ว ตกลงที่จะทำงานให้แก่พระพุทธศาสนา แก่หลวงพ่
ปัญญานันตะที่เราเคารพ หากแก้ปัญหาได้สำเร็จ นำวัดออกจากวงจรแห่งความขัดแย้ง
ข้าซากได้ จะทำให้ผู้ที่ชวนช่วยช่วยเหลืออยากให้วัดพุทธปัญญา เป็นศูนย์เผยแผ่
พระพุทธศาสนาที่แท้ ตามแนวทาง ของหลวงพ่พุทธทาสและหลวงพ่ปัญญานันตะได้ทำ
ให้ดูเป็นต้นแบบมาแล้ว มีความสุข มีความปลาบปลื้ม อิ่มใจสักครั้งหนึ่ง ก็มีค่ายิ่งแล้ว

เมื่อตกลงรับปากอาจารย์พระมหาฤทธิที่จะทิ้งการศึกษาที่อังกฤษและเข้ามาช่วย
แก้ปัญหาวัดพุทธปัญญาแล้ว ท่านอาจารย์มหาฤทธิได้แจ้งให้โยมวิระ จัดแจง ซึ่งเคยพบกันที่
วัดพุทธชิโนฮิลล์มาก่อนทราบ คุณวิระได้โทร ไปนิมนต์ว่า ขอนิมนต์ให้มาวางรากฐานวัดให้
ถูกทิศทาง สักสองสามเดือนเมื่อทุกอย่างเดินไปได้แล้วจะกลับไปอังกฤษก็ได้ เพราะ
มหาวิทยาลัยจะเปิดเทอมเดือนกันยายน

จึงตอบไปว่า จะลองดู อยู่ไปที่ละวันก็แล้วกัน จะรับปากอะไรให้ยาวไกลออกไปคง
ไม่เหมาะ เพราะทุกสิ่งเปลี่ยนแปลง ได้ แล้วกำหนดวันเดินทางให้คุณวิระ จัดแจงผู้
ประสานงานที่สำคัญในขณะนั้นทราบ

วันที่ 16 เมษายน 2545 ข้าพเจ้าจึงเดินทางจากวัดคอตัมมยาไปลงเครื่องบินที่อ็อก
แลนด์ เพื่อเยี่ยมเยือนคุณพิมพ์ใจ และคุณขวัญชัย เจ้าของร้านอาหารจานทอง ที่ชันตาโรซ่า
ที่เคยอุปฐากกันมานานและเยี่ยม ศาสตราจารย์ดร.ราฟ อีแวนสัน ที่เคยคุ้นเคยมานาน
ข้าพเจ้าพักที่ชันตาโรซ่า สองคืนแล้วท่านศาสตราจารย์มารับไปชัคราเมนโต้พักอยู่จนถึง
วันที่ 20 เมษายน 2545

ตลอดเวลาที่พักอยู่ที่ชันตาโรซ่าและชัคราเมนโต้ได้เล่าเรื่องการตัดสินใจครั้งนี้ให้
ทั้งสองท่านฟัง ทั้งคุณพิมพ์ใจ และคุณศรัชัย และดร.ราฟ อีแวนสัน ได้ถวายปัจจัยไว้ใช้จ่าย
ตามอรรถาศัย ครอบครัวยุคนึง พันเหรียญ โดยพิจารณาว่า หากกลับไปเรียนอังกฤษก็ใช้
จ่ายเงินก้อนนี้ในการศึกษา หากต้องทำหน้าที่ที่วัดพุทธปัญญาก็คิดว่าไว้ยามคับขัน เพราะวัด

เพิ่งเผชิญปัญหาใหม่ๆ พุทธศาสนิกชนยังตะลึงกับเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้น อาจจะไม่ยอมมา วัดกันก็ได้ จะได้ใช้สอยเงินจำนวนนี้ในสิ่งที่จำเป็น หรือหากขาดแคลนอย่างไรก็ให้บอกไป อีก พร้อมเสมอที่จะสนับสนุนอย่างเต็มที่ดังที่เคยเป็นมา

ข้าพเจ้าได้ฟังกถาธรรมมิตรทั้งสองได้สนับสนุนและเป็นกำลังใจอย่างแข็งขัน ก็มั่นใจมากขึ้นว่า น่าจะทำงานพระพุทธศาสนาในครั้งนี้ได้สำเร็จ เพราะสัตตคุณดีๆ เริ่มปรากฏให้เห็นแล้ว ต่อมาเมื่อมาอยู่ที่วัดพุทธปัญญาแล้ว ท่านทั้งสองได้กรุณามาเยี่ยมและทำบุญสนับสนุนวัดอย่างสม่ำเสมอ

วันศุกร์ที่ 20 เมษายน 2545 หลังจากศาสตราจารย์ราฟอีเวนสัน ถวายภัตตาหารเพล ที่ร้านอาหารเม็กซิกันแห่งหนึ่งใกล้ๆ สนามบิน ซัคคราแมน โด้ ได้เวลาจึงออกเดินทางจาก สนามบิน ซัคคราแมน โด้ มาลงเครื่องบินที่ สนามบินออนตารีโอ

เมื่อลงเครื่องบินแล้ว คุณบุญเลิศ จิตพ่องใสได้ไปรับที่สนามบินและนำมาส่งที่วัด พุทธปัญญา คุณบุญเลิศเป็นลูกศิษย์อุปัฏฐาก ใกล้ชิดชนิดนอนในวัดด้วยกันอยู่ระยะหนึ่ง ปัจจุบันนี้แม้มีงานการทำเป็นหลักเป็นแหล่ง ย้ายออกจากวัดไปอยู่ข้างนอกแล้ว แต่ก็ยังคงมาร่วมกิจกรรมทุกวันอาทิตย์อย่างเหนียวแน่น

นี่เป็นครั้งแรกที่เดินทางมาวัดพุทธปัญญา เมื่อเหยียบวัดพุทธปัญญาก็พบความสงบ แม้จะมีเสียงรถยนต์บนถนนที่ติดกับวัดวิ่งไปมาไม่ขาด แต่ความรู้สึกว่า วัดนี้สงบ ก่อนที่จะเดินทางมาประเทศอังกฤษเคยมีความคิดว่าอยากจะหาสถานที่ใดที่สงบๆ ในป่าหรือในถ้ำ เขียนหนังสือพุทธประวัติสักเล่มอย่างละเอียดตามที่อยากจะเขียน หากอยู่ที่นี้น่าจะมีเวลา เขียนได้ เพราะคงไม่มีใครจะมารบกวน

เมื่อเข้าห้องพักแล้ว เดินชมต้นไม้รอบๆ วัดสักครู่ ช่วงบ่ายๆ คุณ เสาวคนธ์ สถาผล หรือพี่อุ๊ต ได้มาแนะนำตัวและบอกว่า เคยฟังเทศธรรมะที่สอนว่า ล้างจาน ล้างใจ เลยมานั่งต้อนรับ และปวารณาจะช่วยเหลือวัดกันต่อไป ตกเย็นๆ คุณวีระ คุณสุคนธ์ คุณมะลิวัลย์ และคุณหอมสายใจ เดินทางมาสนทนากันจนดึกจึงแยกย้ายกลับบ้าน

วันเสาร์พักผ่อนที่วัดตอนเย็นๆก็มีคนมาสนทนาเช่นเคย ขณะนั้นสถานการณ์ความขัดแย้งดูเหมือนยังรุนแรง มีเสียงคำเข้ามาทางโทรศัพท์ก็มี กรรมการหลายท่านมาเล่าว่า เวลาดีๆจะมีการโทรศัพท์ ครอบคลุมประสาทตลอดเวลา บางคนกำลังทำงานในสำนักงานก็โทรศัพท์เข้าไป จนหัวหน้างานถามว่าอะ คุณเป็นอะไร มีแต่คนโทรฯหาทั้งวัด

หลายสายโทรศัพท์มาพูดด้วยความสุภาพว่า กลับเมืองไทยเถอะ อย่าเข้ามายุ่ง เหตุการณ์อย่างนี้เลย เปลืองตัวเปล่าๆ เมื่อข้าพเจ้าบอกว่า อาตมาามาเพื่อเป็นกำลังใจให้ทุกคนที่ตั้งใจดีในยามยาก เป็นการทำหน้าที่ของพระสงฆ์อย่างหนึ่ง

โทรศัพท์หลายสายโทรฯมาด้วยคำหยาบคาย อาตมาตอบไปด้วยคำสุภาพ ตั้งสติให้มั่นคง บางสายได้ยินพูดดีๆก็อ่อนลง บางสายก็วางหูโทรศัพท์กระแทกโครมแล้วเงียบ

วันอาทิตย์สายๆ คุณไพบุลย์ คุณสุศบวร คุณวีระ คุณหอมสายใจ คุณมะลิวัลย์ คุณอัมพร ซึ่งเป็นคณะกรรมการอำนวยการและกรรมการบริหารอยู่ในขณะนั้นมาถวายภัตตาหารเพลแล้วประชุมกัน ที่ประชุมทั้งคณะกรรมการอำนวยการและกรรมการบริหารมีมติให้ข้าพเจ้า เป็นเจ้าอาวาสเพื่อไม่ให้วัดว่างจากพระสงฆ์

แม้จะยังไม่รู้ว่า จะเป็นเจ้าอาวาสไปนานเท่าไร แต่ท่ามกลางสถานการณ์ที่เลี้ยวไปไหนก็ไม่มีใครอาสาจึงต้องรับไว้ก่อน และพยายามแก้ปัญหาให้ดีที่สุด

จากการรวบรวมข้อมูลและประมวลสถานการณ์ต่างๆเข้าด้วยกันได้มอบธรรมะแก่คณะกรรมการให้ปฏิบัติร่วมกันคือ ความอดทน ความเมตตา และการให้อภัย สิ่งที่เคยขัดแย้งกันอยู่พอเลิกกรากันไปได้ก็เลิกกรากันไป เพราะทุกสิ่งล้วนเกิดขึ้น ตั้งอยู่และดับไป

เมื่อกล่าวธรรมะที่จะต้องปฏิบัติร่วมกันเป็นการด่วนทั้งพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนแล้ว ก็แถลงนโยบายว่าจะทำอะไรบ้าง ตวนนโยบายก็ไม่ยาวมีเพียง ต่อจากนี้ไปสิ่งที่จะต้องทำคือ ศึกษาธรรมะ ปฏิบัติธรรมะ และเผยแผ่ธรรมะ ขอยืนยันว่า จะทำภารกิจทั้งสามประการนี้ให้ดีที่สุด ส่วนเรื่องอื่นๆ เรื่องเงิน เรื่องงานก่อสร้าง ต้องชะลอไว้ก่อน

เมื่อทราบนโยบายชัดแล้วก็วางรากฐานปฏิบัติคือ ศึกษาพระไตรปิฎก โดยคัดสรรพระพุทธรวณะที่มุ่งตรงลงสู่การปฏิบัติที่ กาย วาจา และใจ บรรยายพระไตรปิฎกแก่ประชาชนที่มาทำบุญวันอาทิตย์เป็นประจำ

ทุกเย็นวันศุกร์ คณะกรรมการที่มีเวลาว่างต้องมาศึกษาพระไตรปิฎก สวดมนต์และเจริญสมาธิภาวนาร่วมกัน

เมื่อวัดเรามีความแตกแยก ต้องประสานใจเข้าด้วยกันก่อน แม้จะมีคนเข้าวัดไม่ถึงสิบคนแต่ประสานใจกันให้มั่น เดินไปสู่เป้าหมายคือ การศึกษาปฏิบัติและเผยแผ่ธรรมะที่แท้ให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

เมื่อพระสงฆ์และคณะกรรมการประชุมกันเสร็จแล้ว จึงพากันมุ่งหน้าไปวัดพุทธชัยโมเพื่อกราบท่านเจ้าคุณพระราชธรรมนิเทศก์ เจ้าอาวาสวัดไทย ที่ไปนั่งเป็นประธานงานสงกรานต์อยู่ที่นี่

ท่านเป็นคณะกรรมการสมัชชาสงฆ์ แห่งคณะสงฆ์ไทยในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ดูแลพระสงฆ์ในเขตปกครองทางฝั่งตะวันตก เมื่อทราบว่าวัดพุทธปัญญามีปัญหาและมีพระสงฆ์จะอาสาเข้ามาช่วยแก้ไข ท่านก็ให้กำลังใจ

คณะกรรมการและข้าพเจ้า เดินทางไปถึงวัดพุทธชัยโม ก็มีประชาชนและพระสงฆ์ชุมนุมกันอยู่เป็นจำนวนมากเป็น โอกาสดีที่ได้ทำความรู้จักกันและทราบกันอย่างทั่วถึงว่าข้าพเจ้า จะมาเป็นเจ้าอาวาสวัดพุทธปัญญา

แม้จะมีพยานชัดเจนว่า ข้าพเจ้าจะมาเป็นเจ้าอาวาสแน่ๆแล้ว พระสงฆ์หลายท่านที่รู้จักกิตติศัพท์และบทบาทในการทำงานเผยแผ่ในประเทศไทยดีมาก่อน ต่างกระซิบกันว่า ดร.พระมหาจรรยา ไม่มีทางจะมาอยู่วัดพุทธปัญญาได้ หากอยู่ได้เพียงสามเดือนก็คิดว่า จะเก่งเกินไปแล้ว เพราะธรรมดาคือข้าพเจ้าต้องเดินสายตแสดงธรรม เหนือจรดใต้ไม่เคยอยู่ติดที่ แล้วต้องมาอยู่ห่างๆท่ามกลางสถานการณ์ที่ร้อนรุ่ม ไม่สะดวกสบายเช่นนี้คงอยู่ได้ไม่นานแน่

ผู้ใหญ่ฝ่ายคฤหัสถ์บางคนก็เข้ามาถามตรงๆว่าท่านคิดอย่างไรจึงมารับเป็นเจ้าอาวาสในวัดที่มีปัญหายาวนานอย่างนี้ บางคนล้อเล่นว่า ผูกดวงผิดหรือเปล่า บางคนก็เชื่อถือโชคกลางมากๆเข้ามาแนะนำว่า จะต้องมีการสวดถอนเสนียดจัญไร ปัดรังควาน ตั้งศาลเพียงตา บวงสรวงเจ้าที่ พระสงฆ์และเจ้าอาวาสจึงจะอยู่ได้ทนนานและมีความสุข

ข้าพเจ้ามักตอบไปว่า ไม่ต้องตั้งศาลเพียงตาหรือเจ้าที่คนไหนชอบอยู่บนบ้านก็เชิญขึ้นบ้าน คนไหนชอบต้นไม้ก็อยู่บนต้นไม้ อยากกินอะไรก็เปิดตู้เย็นเอาเอง

หลายคนได้ยินข้าพเจ้าพูดเช่นนี้ หว่าข้าพเจ้าลบลู่เจ้าที่เจ้าทางจะมีอันเป็นไปเหมือนเจ้าอาวาสรูปก่อนๆที่อยู่ได้ไม่นานก็ต้องมีเหตุเภทภัยให้ต้องจากไป แค่นั้นยังไม่พอให้ดูหลวงพ่อบุญลัทธิ พลังจิตท่านเข้มแข็งแค่ไหนยังอยู่ไม่ได้

ข้าพเจ้าเห็นว่าคงยากแก่การอธิบาย จึงตอบไปว่า อาตมาไม่ได้คิดว่าจะอยู่นานแค่ไหน อยู่ไปที่ละวัน หากอยู่ไปที่ละวันมันยาวเกินไปก็อยู่ที่ละชั่วโมง หรือทำที่ที่สุดอยู่ไปที่ละลมหายใจก็แล้วกัน ไม่หวังอะไรให้มันมาถ่วงใจให้นักเสียเปล่าๆ

ผู้หวังดีที่เข้ามาแนะนำทั้งหลาย เมื่อเห็นว่า ไม่ยอมคล้อยตามแล้วยังอยู่กับปัจจุบันแบบไร้อนาคต ไม่รู้ว่าจะทำอะไรอีก สิ่งที่ทำได้คือ เดินออกจากวัดไป แบบนานๆเข้าวัดสักครั้งหรือไม่ก็ไม่ต้องมาพบกันอีกเลย

ผู้หวังดีบางท่านเคยกราบข้าพเจ้างามๆแล้วแนะนำว่า โยมขอให้ท่านได้พุดจา ให้นำเขียนเช็คบ้างซิ

แต่ข้าพเจ้าก็ตอบไปว่า ข้าพเจ้าไม่มีหน้าที่พุดให้ใครเขียนเช็คให้ ข้าพเจ้าเผยแผ่พระพุทธศาสนา ผู้หวังดีก็ส่ายหน้าด้วยความระอานใจ แล้วค่อยๆห่างวัดไป หลายๆปีจะมาสักครั้งหนึ่ง

22 เมษายน 2545 จึงเป็นวันที่ข้าพเจ้า เข้ามารับหน้าที่ เจ้าอาวาสวัดพุทธปัญญา ได้ศึกษาเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมต่างๆพอสมควรแล้วตั้งใจว่า จะสร้างวัดพุทธปัญญาให้เป็นวัดที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาแท้ๆ โดยไม่ต้องมี ไสยศาสตร์ โหราศาสตร์และไม่มีการค้าขายสินค้าหรือวัดดุมงคลใดๆเจือปน โดยปรับจุดประสงค์จากเดิม ให้ปฏิบัติได้ ตรงประเด็น ชัดเจนแก่การสร้างวัดที่จะแสดงออกซึ่งความเป็นพระพุทธศาสนาในทุกกิจกรรมว่า

1. เป็นสถานศึกษาพระธรรมวินัย โดยใช้พระไตรปิฎกเป็นหลักในการศึกษา
2. เป็นสถานฝึกอบรมภวนาตามพุทธวิธีที่ปรากฏในพระไตรปิฎก
3. เป็นศูนย์เผยแผ่พุทธธรรม ที่ไม่มีโหราศาสตร์และไสยศาสตร์เจือปน
4. เป็นเขตปลอดการเรียไร ปลอดจากพิธีกรรมนอกศาสนา ปลอดการค้าทุกชนิด

5. เป็นเขตปลอด ความบันเทิงและการละเล่นทุกชนิด
6. เป็นศูนย์รวมผลงานด้านการเผยแผ่พุทธธรรมของพระมหาเถระผู้ตั้งใจอธิบายพุทธธรรมอย่างถูกต้องชื่อตรงต่อพระพุทธรูประสังข์
7. เป็นศูนย์ศึกษาพุทธธรรม วัฒนธรรมไทย และภาษาไทยของเยาวชนที่สนใจใฝ่หาความรู้อย่างบริสุทธิ์ โดยไม่ต้องมีแรงจูงใจใดๆ ที่ไม่เอื้อเพื่อต่อวิถีพุทธธรรม
8. เป็นศูนย์ผลิตสื่อธรรมะและเผยแผ่ธรรมะทางสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ซีดี และเทป ที่แจกฟรีเป็นธรรมทาน

คณะกรรมการหลายท่านแม้จะสนใจพุทธธรรมมานานไม่คุ้นเคย ไม่เคยพบ ไม่เคยเห็นวัดตามที่กำลังจะเป็นนี้ ได้ฟังแล้วดูสีหน้า หัวันวิตกแต่ต้องรับไว้ก่อน บางท่านถึงกับปรารภกันว่า หากประกาศนโยบายออกมาแบบนี้ ถ้าปฏิบัติได้จริงคงจะไปไม่รอด เพราะวัดต้องการเงินมาจ่ายค่าที่ดิน ซึ่งยังเป็นหนี้อยู่ถึง 95,000 เหรียญ และต้องจ่ายอย่างน้อยปีละ 20,000 เหรียญ ยังไม่รวมถึงค่าน้ำ ค่าไฟ หนังสือ เทป ซีดี ที่ตั้งใจแจกฟรี ไม่มีการค้าขายเลย อย่าลืมนะว่า ทุกอย่างต้องจ่ายเงินทั้งนั้น

ข้าพเจ้า ได้เน้นย้ำถึงความมั่นใจที่จะนำวัดไปในทิศทางพุทธศาสนาอันบริสุทธิ์ว่า ยังไม่มี การสร้างวัดแบบนี้ในอเมริกา จึงไม่สามารถสรุปได้ว่า กิจการของวัดจะดำเนินไปได้หรือไม่ จะได้รับการสนับสนุนจากพุทธศาสนิกชนมากน้อยเพียงใดหรือไม่ ยังไม่มีใครจะตอบไปในทิศทางใดทางหนึ่งเพียงทางเดียวได้ ต้องรอการพิสูจน์ โดยผ่านการลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง ตรงไปตรงมา แล้วก็จะได้คำตอบที่แท้จริง

หากทำไปแล้ว ไม่มีพุทธศาสนิกชนคนไหนเข้ามาให้การสนับสนุน ไม่มีรายจ่าย ค่าปัจจัยจันพื้นฐาน ไม่มีเงินจ่ายค่าที่ดินที่ยังเป็นหนี้อยู่ เมื่อครบกำหนดที่เจ้าของจะยึดที่ดินคืน ก็คืนที่ดินให้เจ้าของเขาไป

เราสูญเสียทรัพย์สินภายนอกไป แต่จะเหลือความภูมิใจตลอดไปว่า เราได้ทุ่มเทพยายามสร้างวัดที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาอันบริสุทธิ์ในอเมริกาแล้ว แต่ไม่มีใครให้การสนับสนุนเอาตนเองก็ไม่เคยกลัวเรื่องที่อยู่อาศัย หากมาอยู่ที่นี้ตั้งใจสร้างวัดที่สอนพุทธศาสนาแท้ๆสักวัดหนึ่ง แต่สุดท้ายต้องปล่อยให้เจ้าของยึดคืน เพราะไม่มีเงินจ่ายค่าที่ดิน ก็แสดงว่า ไม่มีใคร

เห็นด้วยกับนโยบายที่อาตมาประกาศและปฏิบัติออกมาอย่างเป็นรูปธรรม ไม่มีใคร
สนับสนุนให้วัดแบบนี้เกิดขึ้นและตั้งอยู่ในอเมริกา

อาตมาก็พร้อมจะเดินทางกลับประเทศไทย ซึ่งยังมีวัดร้าง อีกสามพันกว่าวัด ไร่รอทำให้
อาตมาพักผ่อนไปได้ถึงสามพันปี หากจะพักปีละหนึ่งวัด แต่ที่แน่ๆอาตมามีอายุไม่ถึงหนึ่งร้อย
ปี เดินๆไปหยุดหายใจก็ตายได้ทันทีไม่มีกำหนดอะไรแน่นอน ก็มีวัดร้างให้พักได้จนวันตาย

แต่ในทางตรงกันข้าม หากดำเนินนโยบายอย่างนี้แล้ว ได้รับการสนับสนุนจาก
พุทธศาสนิกชนที่เข้าใจแนวนโยบายและพร้อมจะสนับสนุนจนวัดสามารถดำรงอยู่ได้ โดยมี
ต้องคืนที่ดินแก่เจ้าของ เท่ากับได้ร่วมกันตอบปัญหาที่พระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนที่เคยมี
ความกังวลและเชื่อมั่นไปแล้วว่า หากเผยแพร่พระพุทธศาสนาอย่างเดียวโดยไม่ทำกิจกรรม
ระดมทุนอย่างอื่น วัดไม่มีทางจะดำรงอยู่ได้ เพราะไม่มีใครศรัทธาและสนับสนุนเพียงพอ ให้
กลับมาเข้าใจและเชื่อมั่นได้เลยว่า การนำเอาหลักพุทธธรรมมาบริหารวัด มาจัดกิจกรรมที่
ส่งเสริมพุทธธรรมแท้ๆ โดยไม่ต้องนำความบันเทิงหรือเรื่องราวลึกลับมหัศจรรย์ มาจูงคนเข้า
วัด ก็สามารถทำกิจกรรมและดำรงอยู่ต่อไปได้ เราได้พิสูจน์ให้เห็นแล้ว

กรรมการหลายท่านเป็นนักธุรกิจ มีความถนัดด้านการจัดงาน การหาทุน การระดมทุน
ใช้รายได้รายรับเป็นตัวชี้วัดตัดสินความสำเร็จ หรือล้มเหลวของงานบริหาร ล้วนไม่มีความ
มั่นใจในแนวทางนั้นเลย แม้ไม่เห็นด้วย แต่ไม่รู้จะคัดค้านอย่างไร ก็มีพระรูปเดียวที่ตัดสิน
เดินเข้ามาเป็นเพื่อนยามยากเช่นนี้

ก่อนอาตมาจะเข้ามาบริหารวัดพุทธปัญญา ก็มีผู้บริจาค มีชุดสังฆทานไว้ขายให้แก่ผู้ที่
ต้องการจะถวายสังฆทานตลอดเวลาเหมือนที่วัดอื่นๆเขาทำกันเป็นเรื่องธรรมดา เพราะเป็น
แหล่งที่มาของรายได้หลักของวัดเลยก็ว่าได้ บางวัดที่คนเข้าวัดมากๆในวันเทศกาลสามารถ
ขายสังฆทานได้ถึงห้าหมื่นเหรียญ ชนิดที่นักศึกษาเอมบีเอียงต้องขอศึกษางาน

คุณสุคนธ์ถามท่านว่า จะให้มีผู้บริจาคต่อไปหรือไม่ ข้าพเจ้าตอบว่า อาตมาไปเป็นเจ้า
อาวาสวัดไหนจะไม่ยอมให้มีผู้บริจาคเป็นอันขาด เพราะเหมือนเป็นสัญลักษณ์บอกกับคน
ที่มาเยี่ยมวัดว่า ต้องบริจาค เมื่อไม่มีการตั้งผู้บริจาค ไม่มีการเรียไร พุทธศาสนิกชนที่เข้ามา
เยี่ยมวัดก็จะมาด้วยความสบายใจ ไม่ต้องพกเงินมาก็ทำบุญลงที่กาย วาจา และใจได้ ไม่

ต้องการเห็นว่าบุญซื้อด้วยเงินอย่างเดียว แต่บุญคือการปฏิบัติขจัดเกล้าให้ชีวิตสะอาดสว่าง สงบยิ่งขึ้นไป

คุณสุคนธ์ได้รับคำตอบอย่างชัดเจนหมดจด จึงจัดการเก็บตู้บริจาคไปทิ้งลงในถังขยะ ในวันนั้น ตั้งแต่บัดนั้นมาวัดพุทธปัญญาจึงเป็นเขตปลอดตู้บริจาคจนถึงปัจจุบัน

ข่าวเรื่องวัดพุทธปัญญา ไม่มีตู้บริจาค แพร่ไปอย่างรวดเร็ว บางคนด่ามาทางโทรศัพท์ว่า พ่อท่านเป็นเศรษฐีหรืออย่างไรที่ไม่ยอมรับบริจาค หรืออย่างน้อยควรมีสักตู้

ข้าพเจ้าตอบว่าในทัศนะส่วนตัว ผู้ที่เข้าวัดหากมีความ ตั้งใจ จริงใจ และเต็มใจ ที่จะบริจาคสนับสนุนงานพระพุทธศาสนา นับเป็นน้ำใจที่ไหลออกมาอย่างบริสุทธิ์ โดยไม่จำกัดจำนวนว่าเท่าไร แต่หัวใจที่มีปิติ เต็มอึดมั่นนั้นแหละคือ บุญ แต่ต้องตระหนักเสมอว่า เงินที่บริจาคกันมานั้น เป็นอนุกรรมการอำนวยความสะดวก หรือเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและปฏิบัติธรรม แต่ตัวเงินเองไม่ใช่เครื่องมือทำบุญ เครื่องมือทำบุญที่แท้ก็คือใจ

เมื่อเข้าใจอย่างนี้ก็ต้องตระหนักเสมอว่า เงินที่บริจาคให้วัดไปนั้น เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากน้อยเพียงใด คຸ້ມค่าเงินหรือไม่ ต้องตรงใจดี พระพุทธเจ้าสอนว่า นิสสัมภรณัง เสยโย โครครวณุแล้วจึงทำการกระทำที่ประเสริฐ หรือวิเจยทานัง เสฏฐัง โครครวณุแล้วให้จึงประเสริฐ ไม่ใช่พอเห็นตู้บริจาคแล้วก็หยอดตะปึดตะพือโดยไม่ไครครวณุพิจารณาแต่อย่างใด

พร้อมกันนี้ได้ยุติการนำเอาห่อสิ่งของเครื่องใช้ที่เรียกว่า สังฆทาน มาขายแก่ผู้มาวัดอย่างวนเวียนซ้ำซาก แต่ส่งเสริมการถวายสังฆทานอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับประเพณีที่สืบทอดกันมาแต่โบราณเช่น ต้องมีพระสงฆ์ครบองค์สงฆ์คือ 4 รูปขึ้นไป หากมีไม่ถึงสี่รูปขึ้นไปก็จะนำไปให้ทุกท่านตั้งใจถวายทาน ด้วยกล่าวคำถวายว่า

อิหัง ะตะ เม ทานัง อาสวัภขยาอะหัง นิพพานัง โหตุ แปลว่า ข้าพเจ้าทั้งหลาย ตั้งใจถวายทาน เพื่อสิ้นอาสวะ พบความขึ้นบาน สงบสุขยืนนาน เป็นนิพพานเทอญ

หลายคนถามข้าพเจ้าเสมอว่า หากปรารถนาจะบริจาคเงินบำรุงวัดจะอย่างไร ตอบว่า หากจะบริจาคเงินบำรุงวัดตามความสมัครใจ ต้องบริจาคออกมาจากความเข้าใจ จริงใจและ

เต็มใจ เมื่อทางวัดรับเงินแล้ว ต้องออกอนุโมทนาบัตรให้ทุกรายไว้เป็นหลักฐานการรับเงิน เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสอันเป็นคุณธรรมอย่างหนึ่งในการบริหารวัด

ต่อมาข้าพเจ้าเห็นว่าเริ่มมีผู้เข้าวัดมามากหน้าหลายตาขึ้นทุกวัน ได้ประกาศนโยบายขอวัดขึ้นมาอีกชุดหนึ่ง เป็นชุดที่ว่าด้วยการสร้างว่า สร้างใจ สร้างคน สร้างชุมชน และสร้างวัด

หมายถึงรากฐานของวัดอยู่ที่คน ที่เข้าวัดมีจิตใจบริสุทธิ์ เพื่อศึกษาและปฏิบัติธรรมด้วยความเสียสละ เมื่อรวมใจกันลงสู่เป้าหมายเดียวกันที่พระธรรมแล้ว ต่อมาก็จะได้คนดีเพิ่มขึ้น เมื่อคนดีมีมากขึ้นจึงกลายเป็นชุมชน คือคนที่อยู่กันด้วยความรัก ความสามัคคี ความปรารถนาดีต่อกัน เมื่อถึงวันนั้นจึงสร้างวัดที่เป็นศาสนวัตถุ ตามความจำเป็นด้วยความราบรื่นสดชื่นเบิกบานไม่เครียด ไม่อึดอัดขัดเคืองแต่อย่างใด ทำไปปลื้มไป ได้บุญไป เหมือนควาใจที่ชุ่มชื้นอยู่ตลอดเวลา

เนื่องจากข่าวความแตกแยกของวัดที่มีมาก่อนหน้านี้หนักหนาสาหัสมากพอๆกับเรือไตตาทหนักมดิ่งสู่ก้นทะเลลึก ที่ยากแก่การกู้ได้เพียงชั่วข้ามคืน แทบจะไม่ต้องฝันถึงการสร้างศาสนวัตถุใดๆเลย

เมื่อไม่มีพุทธศาสนิกชนเข้ามากระเผลอมากนักข้าพเจ้าจึงใช้เวลานี้ศึกษาพระไตรปิฎกอย่างจริงจัง ซาบซึ้งจน ตกผลึก โดยค้นคว้าเรื่องเรื่องราวของพระพุทธเจ้าอย่างละเอียดแล้วเขียนออกมาด้วยภาษาง่ายๆ เหมาะสำหรับคนร่วมสมัยจะเข้าใจชีวิตของพระพุทธเจ้าแล้วนำเอา พุทธธรรม พุทธกิจ พุทธจริยามาเป็นแสงสว่างนำทางชีวิตให้มีความสงบร่มเย็นรู้ตื่นเบิกบาน ตามรอยของพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทั้งหลายนั่นเอง ต่อมาได้จัดพิมพ์หนังสือเล่มนั้นซึ่งมีความยาวถึงห้าร้อยกว่าหน้าชื่อ พุทธวิถี เพื่อร่วมฉลองอายุ 100 ปีของหลวงพ่อกุศลศาสนและ ฉลองอายุ 95 ปีของหลวงพ่อบุญญานันตะโดยถวายให้หลวงพ่อบุญญานันตะได้แจกแก่ผู้ที่มาเยี่ยมเยือนท่าน

เวลาไปเยี่ยมหลวงพ่อบุญญานันตะ หลวงพ่อจะคุยให้ฟังว่า ท่านเลือกแจกหนังสือเล่มนี้แก่คนที่สนใจจริงๆจะได้เป็นประโยชน์แก่การศึกษาอย่างแท้จริง ฟังแล้วก็ปลื้มใจ สิ่งที่ข้าพเจ้าตั้งใจถวายก็ได้รับการตอบรับและให้กำลังใจจากหลวงพ่อที่เคารพเหนือดวงใจเป็นอย่างดี

เดือนพฤษภาคม 2545 ได้จัดงานรำลึกหลวงปู่พุทธทาสและหลวงปู่ปัญญาันทะในวันเดียวกัน ได้มีนิมนต์หลวงพ่อดร.วิเวกานันท์มาบรรยายธรรมด้วย มีผู้ร่วมงาน 9 คน คือ กรรมการกับคนที่มาร่วมอีกสองสามคน ทำให้นึกถึงคำที่หลวงปู่ปัญญาันทะปาฐกถาว่า พระพุทธเจ้าเทศน์ครั้งแรกห้าคน เราสาวกชั้นปลายแถว เทศน์ครั้งแรก สองคนก็พอแล้ว

ข้าพเจ้าจะยึดการทำงานอย่างนี้ของหลวงปู่ปัญญาันทะเป็นต้นแบบอย่างเข้มแข็ง เป็นการสืบสานอุดมการณ์อย่างเข้มข้นเสมอ โดยเฉพาะเรื่องการแสดงธรรม การสนทนาธรรม ไม่เคยเบื่อหน่าย ท่านพูดเสมอว่า ถ้าจะศึกษาใครเป็นต้นแบบต้องศึกษาคนนั้นให้ลึกซึ้ง

หากต้องการเดินตามรอยพระพุทธเจ้าจะต้องศึกษาให้ลึกซึ้งว่า ปัญหานันท์จะใช้หลักธรรมข้อไหนของพระพุทธเจ้ามาแก้ไข จะนำเอาพุทธจริยาตรงไหนมาเป็นต้นแบบ พระพุทธเจ้ามีคำตอบเสมอขอให้เรากล้าหาญที่จะเดินตามพระองค์เท่านั้น

การทำงานของเจ้าอาวาสรูปใหม่ก็ดำเนินไปได้ตามปกติไม่หือหวาแต่อย่างใด ต่อมาประมาณเดือนมิถุนายน 2545 ชาวธรรมศาสตร์กลุ่มเล็กๆ ได้เชิญชวนสมาชิกมาฟังธรรมในโอกาสฉลองวันเกิดคุณปีเตอร์ จลาพงษ์ เพื่อนคุณวีระ จัดแจง คุณภาณุพล รักแตงงามและครอบครัวได้นำลูกสาว หนูธัญญา ซึ่งยังนอนแบเบาะมาด้วย

ขณะนั้นคุณกาญจนาพล เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์สันติภาพ เมื่อฟังธรรมเสร็จแล้ว ได้อาราธนาให้ข้าพเจ้า เขียนบทความธรรมะลงหนังสือพิมพ์ ท่านรับด้วยดี เพราะอยู่เมืองไทย ท่านเคยเขียนลงมติชน สยามรัฐอยู่เป็นประจำเมื่อมีบรรณาธิการนิมนต์ถึงวัดก็ยินดีจะร่วมงานจึงตอบรับทันที จากวันนั้นก็ได้เขียนเรื่อยๆมาจนหนังสือพิมพ์สันติภาพปิดกิจการไป เปลี่ยนมาเป็นเมืองไทยนิวส์ก็ยังคงเขียนจนเปลี่ยนมือมาถึงทุกวันนี้

เพียงสองเดือนก็ได้พื้นที่แสดงธรรมบนหน้าหนังสือพิมพ์ ได้แสดงความคิดความเห็นให้คนทั้งหลายได้รับรู้ว่า เจ้าอาวาสองค์ใหม่วัดพุทธปัญญาเกิดอย่างไร มองการเมืองอย่างไร ประยุกต์ธรรมนำโลกได้อย่างไรบ้าง

เดิมทีวารสารวัดพุทธปัญญาก็มีผู้มีสมาชิกที่พระถนอมทำไว้ประมาณ 800 กว่าคน ทัวอเมริกา ข้าพเจ้าได้ทำหน้าที่สานต่อเป็นทั้งผู้เขียน ผู้พิมพ์ ห่อ มัดส่งสารพัดตำแหน่ง แต่อาจจะเป็นเพราะวิกฤตการณ์ความขัดแย้งในวัด สมาชิกไม่ตอบรับกลับมาเลย จึงคิดว่า รายจ่ายค่าส่งหนังสือเดือนละแปดร้อยเหรียญควรเก็บไว้ใช้จ่ายอย่างอื่นดีกว่าจึงเตรียมตัวยกเลิกหนังสือพุทธปัญญาสารรายเดือน โดยการตั้งคำถามไปสั้นๆว่า ได้อ่านพุทธปัญญาสารหรือไม่

สมาชิก 800 คน ตอบกลับมาเพียง 20 คน จึงคิดว่า ควรจะแปรงบประมาณเดือนละแปดร้อยเหรียญนี้ไปซื้อหนังสือหลวงพ่อกุฑกานทาสหรือหลวงพ่อบัญญานันทะที่ทำไว้แล้วจากเมืองไทย มาแจกแก่ผู้สนใจจะคุ้มค่ากว่า จึงรักษาสมาชิกที่มีเพียงยี่สิบกว่าคนนั้นไว้โดยการส่งเทปหรือซีดีไปให้ เวลามีหนังสือดีๆจากเมืองไทยก็ส่งไปให้สมำเสมอ ต่อมาคุณปีเตอร์เพื่อนคุณวีระได้เป็นบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยทาวน์ยูเอสเอ ได้นิมนต์ข้าพเจ้าเขียน อีกหนึ่งคอลัมน์ชื่อว่ามองโลกผ่านธรรมที่เคยเขียนลงในสันติภาพสมัยคุณกาญจนาพลเป็นบรรณาธิการนั่นเอง ต่อมาคุณปีเตอร์สุขภาพเสื่อมลงเพราะต่อสู้กับมะเร็งมานานถึงเก้าปี ขณะนั้น คุณกาญจนาพลยังไม่ได้ทำงานที่ไหน คุณวีระ จึงแนะนำให้คุณปีเตอร์นำไปร่วมงานด้วย คุณปีเตอร์รับคุณกาญจนาพล ตามคำแนะนำของคุณวีระ และทำงานร่วมกันอยู่ระยะหนึ่งคงเห็นว่า ถึงเวลาต้องวางมือได้แล้ว คุณกาญจนาพลจึงทำงานกองบรรณาธิการไทยทาวน์ ยู เอส เอ ปัจจุบันนี้เป็น

บรรณาธิการ ได้รับบทความของข้าพเจ้า ไปตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ไทยทาวน์ยู เอส เอ เป็นประจำ

งานเผยแผ่ทางสื่อทำให้คนเริ่มเข้าใจและรู้จักวัดพุทธปัญญามากขึ้น แม้ไม่มีการโฆษณาเชิญชวนหรือมีแรงจูงใจ แต่มีผู้เข้ามาเยี่ยมชมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เวลาผ่านไปหนึ่งพรรษาวันออกพรรษามีคนมาฟังธรรมวันอาทิตย์กันแน่นศาลาอเนกประสงค์ในโรงรถหลังเล็กของเรา

จากสภาพวัดร้างที่ไม่มีพระสงฆ์ และความแตกแยกจนยากแก่การเยียวยา เริ่มมีคนเข้าใจและเดินเข้ามาร่วมฟังธรรมเพิ่มขึ้น ใครจะมีเทศกาลอะไรแต่วัดพุทธปัญญายังคงรักษาจุดยืนไว้ดั้งเดิม ไม่มีผ้าป่า ไม่มีกฐิน ยากจนทุนทรัพย์ แต่ก็ภูมิใจ อิ่มใจเมื่อมีใครเดินเข้ามาเยี่ยมชมเยือกคนหนึ่ง ใครยังไม่ตั้งใจและไม่เต็มใจจะมาก็ไม่ไปเชื่อเชิญ ชักจูงหรือดึงให้เข้าวัดแต่อย่างใด เพราะตระหนักเสมอว่า หัวใจของมนุษย์เหมือนกับดอกไม้ ที่ต้องใช้เวลา อากาศ ความพร้อมหลายๆด้านจึงจะเบ่งบานได้ ต้องรอ ต้องคอย ใครมาแล้วก็ขอให้มีความสุข

ใครมีความทุกข์อยากพักใจ ก็จะจัดหมอน จัดซีดี จัดเครื่องเปิดซีดีให้ไปนอนในศาลาโรงรถที่แปลงเป็นโรงธรรมฟังธรรมจนหลับไป ตื่นขึ้นมารู้สึกสดชื่นก็เดินหน้าเผชิญอุปสรรคขวากหนามในชีวิตต่อไป เป็นวิธีการปลอบใจกันง่ายๆ ไม่ต้องเสียเงินทองมากมายแต่อย่างใด

หนึ่งปีผ่านไป ประชาชนที่อยู่กันมาแต่ก่อนยังไม่เข้าใจก็ไม่ย้อนกลับมาสมานฉันท์กันแต่อย่างใด แต่คนที่มาใหม่เข้ามาเพื่อศึกษาทำความเข้าใจธรรมะต่างเข้ามาเป็นขาประจำกันมากขึ้น เมื่อประชาชนต่างๆเข้ามาวัดก็มักจะกระซิบถามว่า ใครเป็นเจ้าของที่ดินผืนนี้ ถ้าทำบุญไปแล้วจะมั่นใจอย่างไร ว่า ที่ดินนี้จะเป็นของวัด และหากจ่ายค่าที่ดินหมดแล้ว จะเป็นวัดหรือไม่

นี่คือคำถามต่อมาที่ประชาชนเดินเข้ามาถามเพื่อการตัดสินใจว่า จะบริจาคเงินให้วัดนี้กันต่อไปหรือจะเดินออกจากวัดไป ก่อนที่จะซื้อที่ดินให้ใครไปขายแล้วร่ำรวยเพราะไม่รู้ข้อมูลที่แท้จริง

จึงตอบไปว่า ที่ดินเป็นของพุทธปัญญาสมาคม บริหารโดยคณะกรรมการอำนวยการและคณะกรรมการบริหาร ที่มี ธรรมนูญของวัด Baylaws นำทางและกำกับ หากจะต้องขายทรัพย์สินใดๆ เงินจากการขายทรัพย์สินนั้นจะตกเป็นของเอกชนใดๆ ไม่ได้ แต่ต้องตกเป็น

ขององค์กรไม่หวังกำไร องค์กรใด องค์กรหนึ่งที่ได้รับการรับรองอย่างถูกต้องตามกฎหมาย
เท่านั้น

คำถามต่อมาคือ จะมีโอกาสสร้างวัดใหม่ เริ่มหนาหูขึ้นตามลำดับ

คณะกรรมการขณะนั้นส่วนหนึ่งมีความเห็นว่า ถ้าทำเป็นวัด จะลำบากมาก วุ่นวายมาก
เพราะการแปลงที่อาศัยเป็นวัดต้องจ่ายเงินมาก ควรรักษาสภาพเป็นสมาคมแบบคอฟฟี่เฮาส์
นี้ดีกว่า

อีกส่วนหนึ่งก็ฟังเสียงประชาชนส่วนใหญ่เพราะประชาชนส่วนใหญ่เป็นผู้บริจาคเงิน
บำรุงวัดมาตลอด เมื่อประชาชนผู้บริจาคเงินบำรุงวัดต้องการให้สร้างวัด ต้องนำเงินที่
ประชาชนบริจาคมาด้วยความตั้งใจ มาสร้างวัด ให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้เพื่อให้ประชาชนชื่น
ใจ เพื่อประโยชน์ของสาธารณชนที่โปร่งใสตรวจสอบได้

เมื่อถึงเวลาต้องเลือกตั้งคณะกรรมการประจำปี คณะกรรมการส่วนหนึ่งที่มองเห็นว่า
หากขาดการบริหารจัดการให้ดี หาทุนมาสนับสนุนวัดให้พอ คงจะไปไม่รอดแน่ เพราะ
รายได้แต่ละเดือนน้อยมาก และเรื่องที่ถูกถามมากคือเรื่องจะก้าวไปเป็นวัดหรือไม่

บางส่วนไม่เห็นด้วย แต่ข้าพเจ้า ยืนยันว่า หากไม่พัฒนาไปเป็นวัดหรือองค์กรศาสนา
Religious Organization ต้องขอลากลับประเทศไทยเพราะ ช่วยดูแลองค์กรมาหนึ่งปีก็
พอเพียงแล้ว หากอยู่เพียงแค่นี้ แต่บอกประชาชนว่า เป็นวัด ก็เท่ากับหลอกลวงประชาชน
ให้บริจาค แต่เมื่อรับเงินมาแล้ว ไม่ได้ทำตามที่ประกาศไว้

ส่วนที่ไม่เห็นด้วย มีเหตุผลว่า การสร้างวัดทำได้ยาก ต้องผ่านขั้นตอนต่างๆหลาย
ขั้นตอน จึงพากันลาออกไปหลายคน โดยให้เหตุผลว่าเข้ามาช่วยวัดนานแล้ว ลองให้พระ
อาจารย์บริหารดูบ้าง ถ้าบริหารไปไม่ไหว ขอให้บอกมา พวกเขาพร้อมจะเข้ามาช่วย บาง
ท่านก่อนจะลาจาก ยังบอกฝากไว้ว่า หากมีปัญหาเรื่องเจ้าของจะมายึดที่ดินคืน ขอให้บอก
จะช่วยกันได้ทัน ขณะนั้นได้ตัดหน่อออกไปสองหมื่นคงเหลือ 75,000 เหรียญ

เมื่อคณะกรรมการชุดก่อตั้งและชุดที่สองส่วนใหญ่พากันถอนตัวคงเหลือกรรมการ
เก่าแก่คือคุณสุคนธ์ บวร เกตุภู ที่อยู่มาตั้งแต่ยุคพระอาจารย์วิโรจน์ วิโรจน์ โย นินดีจะอยู่ช่วยงาน
ต่อไป จึงมีคณะกรรมการชุดใหม่ประกอบไปด้วย

ดร.พระมหาจรรยา สุทธิญาโณ ประธานคณะกรรมการอำนวยการ
คุณวีระ จัดแจง ประธานกรรมการบริหาร
คุณสุศบวร เกศภู เลขาฯ
คุณชูจิต ชรรณพรีพัตตรา เภรัญญิก
คุณหอมเทียนทอง คำพอ กรรมการอำนวยการ
คุณชาย พรบิศา กรรมการอำนวยการ

กรรมการทั้งหมดได้ร่วมกันทำงาน ด้วยความเสียสละ ต่อมาได้ประชุมเปลี่ยนจาก Non-profit public Co-operation เป็น Non-profit Religious Corporation เมื่อ วันที่ 18 พฤษภาคม 2547 Secretary of State of California ได้รับรองการเปลี่ยนแปลงนั้น ในวันที่ 22 มิถุนายน 2547 ความเปลี่ยนแปลงนี้คือการก้าวสู่ความเป็นวัดโดยนิตินัย เพราะได้รับการรับรองเป็นองค์กรศาสนาที่ไม่แสวงผลกำไร จากรัฐแคลิฟอร์เนียอย่างเป็นทางการ

แม้การเปลี่ยนเป็นองค์กรศาสนาก็คือการเป็นวัดโดยนิตินัยแล้ว แต่เพื่อให้การใช้ชื่อว่าวัดถูกต้องตามกฎหมายจึงได้ขอใช้ชื่ออย่างเป็นทางการว่า Wat Buddhapanya Buddhist Temple. วันที่ 25 มกราคม 2549 County of Los Angeles ได้ให้การรับรองการใช้ชื่อนี้อย่างเป็นทางการ

เพื่อความสะดวกแก่การติดต่อกับทางการของอเมริกา จะใช้ชื่อว่า Buddha Panna Society ดังที่ไซ้มาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งก็ได้ หรือหากจะเรียกให้ชัดเจนเป็นเอกลักษณ์ สอดคล้องตามความรู้สึกแบบไทย มักจะเรียกว่า Wat Buddhapanya Buddhist Temple. เมื่อทางวัดได้จัดการก่อสร้างอาคาร รั้วและลานจอดรถได้ครบถ้วนแล้ว วัดพุทธปัญญาจึงมีสถานะเป็นวัดอย่างครบถ้วนสมบูรณ์อย่างเป็นทางการ เพราะสามารถ สร้างศาสนสถานตามหลักการที่ทางการระบุไว้ครบถ้วนทุกประการ

Your Return Mailing Address

Name: PHRAMAHA CHANYA KHONGCHINDA

Address: 1157 INDIAN HILL BLVD.

06 0182282

City: POMONA State: CA Zip Code: 91767

1 First Filing Renewal Filing
Check one only

FICTITIOUS BUSINESS NAME STATEMENT

THE FOLLOWING PERSON(S) IS (ARE) DOING BUSINESS AS: (Attach additional pages if required)

2 Fictitious Business Name(s)
1. WAT BUDDHAPANYA BUDDHIST TEMPLE
2.
Articles of Incorporation or Organization Number (if applicable)
AI #/ON A 0613548

3 Street Address, City & State of Principal Place of Business in California (P.O. Box alone not acceptable)
1157 INDIAN HILL BLVD, POMONA, CA 91767

4 Full name of Registrant / Corporation / Limited Liability Company (if corporation - incorporated in what state)
PHRAMAHA CHANYA KHONGCHINDA CALIFORNIA

Residence Street Address (P.O. Box not accepted) City State Zip Code
1157 INDIAN HILL BLVD, POMONA, CA 91767

4A Full name of Registrant / Corporation / Limited Liability Company (if corporation - incorporated in what state)
- N/A -

Residence Street Address (P.O. Box not accepted) City State Zip Code
- N/A -

4B Full name of Registrant / Corporation / Limited Liability Company (if corporation - incorporated in what state)
- N/A -

Residence Street Address (P.O. Box not accepted) City State Zip Code
- N/A -

5 This Business is conducted by: () an individual () a general partnership () joint venture () a business trust () co-partners () husband and wife (X) a corporation () a limited partnership () an unincorporated association other than a partnership () a limited liability company () Other

6 () The registrant commenced to transact business under the fictitious business name or names listed on (Date):
(X) Registrant has not yet begun to transact business under the fictitious business name or names listed herein.

7 I declare that all information in this statement is true and correct. (A registrant who declares as true information which he or she knows to be false is guilty of a crime.)

8 Signature of Registrant(s)
Signature type/print name
Signature type/print name
Signature type/print name
Signature type/print name

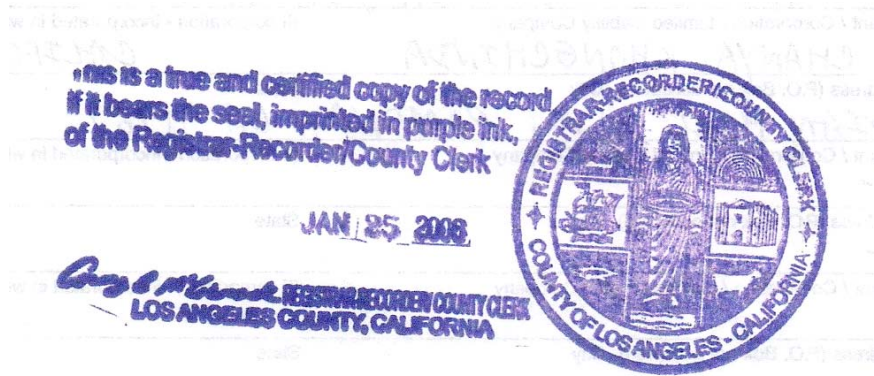
8A If Registrant is a CORPORATION or LLC, sign below
THE BUDDHA PANNĀ SOCIETY
Corporation Name / Limited Liability Company
Dr. P. Khongchinda
Signature
CHAIRMAN BOARD OF DIRECTORS
Title
PHRAMANA CHANYA KHONGCHINDA
Type or Print Name

This statement was filed with the County Clerk of LOS ANGELES County on date indicated by file stamp above.

NOTICE - THIS FICTITIOUS NAME STATEMENT EXPIRES FIVE YEARS FROM DATE IT WAS FILED IN THE OFFICE OF THE COUNTY CLERK. A NEW FICTITIOUS BUSINESS NAME STATEMENT MUST BE FILED PRIOR TO THAT DATE. The filing of this statement does not of itself authorize the use in this state of a fictitious business name in violation of the rights of another under federal, state, or common law (See Section 14411 et seq., Business and Professions Code)

REGISTRAR - RECORDER/COUNTY CLERK
BUSINESS FILING AND REGISTRATION
O. BOX 53592, LOS ANGELES, CA 90053-0592

FILING FEE: \$23.00 for 1 FBN and 2 registrants
plus \$4.00 for each additional FBN/registrant
RENEWAL FILING FEE: \$18.00

แม้วัดพุทธปัญญาจะมุ่งมั่นเผยแผ่ธรรมอย่างเดียว โดยไม่ต้องมุ่งหาเงินเลย แต่พุทธศาสนิกชนที่รู้เข้าใจว่าวัดพุทธปัญญาได้ทำอะไรบ้างก็ให้ความช่วยเหลือค่าน้ำค่าไฟกันอย่างพอเพียง

ด้วยการบริหารการเงินอย่างประหยัด ข้าพเจ้ามีนโยบายที่จะไม่ขับรถยนต์ด้วยตนเอง และไม่อนุญาตให้พระในวัดขับรถยนต์ และวัดเองก็ไม่มีรถยนต์เพื่อรักษาวิถีชีวิตเรียบง่ายตามประเพณีพระเถรวาทในประเทศไทย ที่ได้ปฏิบัติสืบมา แม้มีผู้มาถวายรถยนต์คันหลายคนแต่ข้าพเจ้าก็ปฏิเสธเสมอมา เวลาเดินทางไปไหนหากไม่มีใครมาขับรถถวายก็ขึ้นรถเมล์หรือรถไฟอย่างสะดวก

แต่คุณวีระจัดแจง คุณสุคนธ์ เกิดภู่ คุณชายพรบิดา สามหนุ่มสามมุม กรรมการบริหารวัดพุทธปัญญา นอกจากจะทุ่มเทเสียสละให้กับวัดอย่างไม่รับอะไรเป็นเครื่องตอบแทนแล้ว ยังให้บริการขับรถนำข้าพเจ้าไปตามที่ต่างๆอย่างสะดวกสบาย ได้รักษาประเพณีของพระสงฆ์เถรวาทไทยไว้อย่างเคร่งครัด

นโยบายข้อนี้ประหยัดรายจ่ายของวัดได้มาก เพราะไม่ต้องจ่ายค่าน้ำมัน ค่าประกันรถ ค่าประกันสุขภาพ ข้าพเจ้าพยายามอธิบายให้คนทั่วไปเข้าใจร่วมกันว่าวัดกำลังตั้งตัว แม้ไม่มีรายได้เข้าวัดมากนักแต่ถ้ารายจ่ายไม่มีหรือมีแต่น้อยวัดก็อยู่ได้ การเป็นอยู่อย่างประหยัดจึงเป็นสิ่งถูกต้องที่สุดสำหรับผู้มีรายได้น้อย

รายได้ของวัดน้อยขนาดไหน ลองคิดถึงงานสงกรานต์ปี 2546 จัดฟังธรรมเรื่องวัน
สงกรานต์ รดน้ำผู้ที่เคารพนับถือ วัดได้รับบริจาคปีนั้น 400 กว่าเหรียญ ในขณะที่วัด
อื่นๆจัดงานสงกรานต์กันครั้งหนึ่งมีรายได้ห้าหมื่นหรือหนึ่งแสนขึ้นไป

แม้จะมีรายได้น้อยแต่เราก็มีพระพุทธรูปซึ่งมีค่าอย่างสูงเหลืออยู่ครบถ้วน เราไม่ได้
แปลงวัดเป็นสถานเริงรมย์หรือลานประกวดเพื่อเก็บเงิน ไม่ได้แปลงสังฆทาน ฟ้าใครไปเป็น
ตัวเงินที่เข้าข่ายคำที่พูดกันหนาหูว่า พุทธพาณิชย์เลย เราสูญเสียรายได้ไปเพื่อรักษา
พระพุทธรูปที่แท้เอาไว้ย่อมจะคุ้มค่า อย่างหาที่เปรียบมิได้

ข้าพเจ้า เคยอยู่ที่วัดอุโมงค์ ทราบว่า มีกองทุนหอสมุดธรรมโฆษณ์ ซึ่งนำเอาดอกผลมา
เลี้ยงงานห้องสมุดของวัด ขณะนั้นดอกเบี๊ยที่เมืองไทยเพียงหนึ่งหรือสองเปอร์เซ็นต์ขึ้นอยู่กับ
ประเภทเงินฝาก จึงได้ประสานงานไปยังเจ้าอาวาสและคุณเพ็ญฉาย สิโรรสหรือป้าแอร์
ผู้จัดการกองทุนหอสมุด เพื่อยืมเงินกองทุนที่มีอยู่มาจ่ายค่าที่ดินที่ยังค้างอยู่ 75,000 เหรียญ

เนื่องจากวัดมีเงินอยู่ในขณะนั้นประมาณ สามหมื่นกว่าเหรียญ จึงยืมเงินจากวัดอุโมงค์
โดยไม่ต้องวางหลักทรัพย์ค้ำประกันแต่อย่างใด ขณะนั้นดอกเบี๊ยของธนาคารในอเมริกา
ร้อยละ หกหรือเจ็ด ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกัน ถ้าเป็น Non-profit organization ยิ่งยากใน
การกู้

ทางวัดอุโมงค์ได้ตอบตกลงและให้กู้ยืมเงินจำนวน 50000 เหรียญ ตามที่ทางวัดได้เสนอ
เจตจำนงไป วันที่ 27 เมษายน 2547 ทางวัดพุทธปัญญา ได้จ่ายเงินค่าที่ดินให้แก่เจ้าของจน
หมดสิ้น ที่ดินผืนนี้ตกเป็นของชาวพุทธทั้งหมดอย่างสมบูรณ์แบบตั้งแต่นั้นมา

ก่อนที่เจ้าของที่ดินจะพร้อมมารับเงินจากทางวัด ในวันที่ 28 มีนาคม 2547 ทางวัดได้
จัดวันถวายที่ดินแก่พระสงฆ์ขึ้นเพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้มีส่วนร่วมรับทราบว่า ที่ดินผืนนี้
จะตกเป็นของชาวพุทธอย่างแน่นอน เพราะเงินมีพร้อมแล้ว รอเพียงวันที่เจ้าของที่ดินจะมา
รับเงินงวดสุดท้ายเท่านั้น

การจัดงานถวายที่ดินแก่สงฆ์ในวันนั้น ได้มีผู้มาร่วมงานมากมาย เมื่อถวายที่ดินแก่สงฆ์
แล้วทุกคนปลาบปลื้มใจนั่งสนทนาธรรมและช่วยจัดเก็บข้าวของจนกระทั่งเย็น

การยืมเงินของทางวัดอุโมงค์มาจ่ายค่าที่ดินนั้น มีประโยชน์ด้วยกันสองฝ่ายคือ วัดอุโมงค์ได้ดอกผลจากที่นี่ไปร้อยละห้าเพื่อบำรุงงานห้องสมุดได้มากขึ้น ทางวัดพุทธปัญญาได้ผ่อนคลายความกังวลปัญหาเรื่องการหาเงินจ่ายหนี้แก่เจ้าของที่ดิน ที่จี๊ดติดอยู่ตลอดเวลา อย่างน้อยวางใจได้ว่า ที่ดินผืนนี้ตกเป็นของชาวพุทธแน่นอน ไม่หุลุดมือกลับไปหาเจ้าของแน่ๆ พระสงฆ์และประชาชนที่สนับสนุนวัดทั้งปวงก็คลายความวิตกกังวลเรื่องหาเงินจ่ายหนี้ลงไปได้ มีเวลายาวนานพอสมควร เพราะทำสัญญากับวัดอุโมงค์ไว้ว่า จะจ่ายเงินคืนปีละหนึ่งหมื่นเหรียญ พร้อมทั้งดอกเบี้ยร้อยละห้าที่ลดลงตามเงินต้น

วันที่ประกาศถวายที่ดินแก่สงฆ์นั้นมีพระสงฆ์มาร่วมกันหลายรูป สื่อมวลชนมาทำข่าวให้เป็นที่รับรู้กันอย่างกว้างขวาง วันที่จ่ายเงินค่าที่ดินทั้งหมด ที่ดินผืนนี้ได้เป็นของชาวพุทธอย่างสมบูรณ์แบบทุกประการ ลุงแซม เพื่อนบ้านที่มาเยี่ยมเยือนบ่อยๆ ได้มาเยี่ยมตอนเย็นหลังจากที่ทุกคนเดินทางกลับไปหมดแล้ว ลุงพูดว่า ท่านดร.จรรยา วันที่ท่านเดินเข้ามาวัดนี้ มีแต่เมฆก้อนใหญ่ปกคลุมไปทั่ว แต่รู้ไหมวันนี้ เมฆก้อนนั้นได้แปรสภาพเป็นน้ำฝนห่าใหญ่ตกลงมาอย่างน่าชื่นใจ

ข้าพเจ้าฟังแล้วซาบซึ้งใจน่าใจของสหายผู้เฒ่านี้ยิ่งนัก ลุงคอยติดตามเผ้าดูความเคลื่อนไหวของชาววัดพุทธปัญญาตลอดเวลา จึงเข้าใจและแสดงความรู้สึกออกมาว่า

วันนี้ท้องฟ้าเพหนือวัดพุทธปัญญาแจ่มใสแล้ว เรือไตตานิกที่จมลงไปอย่างสิ้นหวังได้รับการกู้ขึ้นมาพร้อมจะรับผู้โดยสารที่ต้องการความสงบเย็น ไปสู่ที่หมายแล้ว

ขณะนั้นมีพระธรรมทูตมาปฏิบัติหน้าที่ประจำหนึ่งรูปคือ พระบุญพิทักษ์ สุนทรโร ผู้ช่วยงานทั่วไปได้สารพัดและทำหน้าที่อย่างแข็งขัน ในการผลิตผลิตสื่อธรรมเช่น เทปและซีดี แจกจ่าย กระจายแก่ผู้ที่สนใจจำนวนมาก

พระสงฆ์ที่เข้ามาวัดพุทธปัญญา ทุกรูปจะเป็นกรรมการอำนวยการ ที่ประยุกต์ตามประเพณีที่ถือว่า พระสงฆ์สมควรจะอยู่ฝ่ายอำนวยการ ส่วนคฤหัสถ์อยู่ฝ่ายบริหาร และทำงานร่วมกันด้วยดีเสมอมา

เมื่อประชาชนทราบว่า ที่ดินเป็นของวัดแล้ว จากนั้นไปวัดเป็นนี้วัดอุโมงค์เท่านั้น จึงร่วมกันทยอยบริจาคมาตามแต่ที่เห็นสมควรมิได้มีการเรียกร้องเร่งเร้าใจแต่อย่างใด หนึ่งปีผ่านไป มีผู้บริจาคสี่หมื่นกว่าเหรียญ นั่นแสดงว่า ทุกคนเข้าใจและอยากเอาใจช่วยให้วัดพุทธปัญญา เป็นอิสระจากหนี้

คณะกรรมการจึงพิจารณากันอีกครั้งหนึ่งว่า อาจจะไปวัดอุโมงค์ได้ภายในปีเดียว เดือนพฤษภาคม 2548 จึงประกาศอิสระจากหนี้สินโดยเด็ดขาด ในปีนั้นข้าพเจ้า เดินทางนำเช็คเงินสดจำนวนห้าหมื่นกว่าเหรียญทั้งต้นทั้งดอกไปคืนวัดอุโมงค์ด้วยตนเองและจำพรรษาวัดอุโมงค์หนึ่งพรรษาเพื่อจัดพิมพ์หนังสือ พุทธวิถี เพื่อร่วมฉลอง 100 หลวงพ่อพุทธทาสและ 95 ปีหลวงปู่ปัญญานันทะ

ก่อนจะเดินทางกลับไปเมืองไทย พุทธศาสนิกชนหลายท่านที่มาฟังธรรมอยู่เป็นประจำที่วัดพุทธปัญญาได้เสนอกันว่า ควรจะสร้างศาลาไว้ฟังธรรมสักหลังให้ใหญ่กว่าโรงรถที่ใช้อยู่เดิม และจะได้ยกระดับเป็นวัดตามข้อบังคับเบื้องต้นของทางการด้วย

ขณะนั้นวัดมีเงินติดอยู่ในบัญชีธนาคารประมาณสองร้อยห้าสิบบาท แต่ชาววัดพุทธปัญญาหลายท่านที่อยากเห็นวัดมีศาสนวัตถุไว้ใช้สอยเพื่อกันร้อนกันหนาวตามหลักการที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้ ได้พิจารณากันว่า จะให้วัดยืมไปสร้างวัดก่อนโดยไม่ต้องใช้หลักทรัพย์ประกันใดๆทั้งสิ้น ในวันนั้นภายในเวลาไม่ถึง 10 นาที มีผู้เสนอให้เงินกู้ถึง 200000 ดอลลาร์ น้ำใจเหล่านี้ ทำให้รู้สึกอบอุ่นใจได้ว่า หากเดินหน้าสร้างอุโบสถศาลาพุทธปัญญา คงจะไม่มีอุปสรรคในด้านการเงิน ที่จะนำมาใช้สอยมากนัก

จุดประสงค์ของการสร้างอุโบสถศาลาพุทธปัญญาคือ

1. เพื่อเป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจในฤดูฝนและฤดูหนาว เพราะอากาศภายนอกหนาวเหน็บมาก
2. เพื่อเป็นสถานที่บรรยายธรรมและฟังธรรมทุกวันอาทิตย์และทุกโอกาสที่มีผู้สนใจมาฟังธรรมหรือสนทนาธรรม
3. เพื่อเป็นสถานที่ฝึกฝนการเจริญภาวนาเพื่อพัฒนาสติปัญญาแก่ผู้มีกุศลเจตนาอันแน่วแน่ที่จะศึกษาและปฏิบัติธรรมอย่างแท้จริง
4. เพื่อใช้เป็นโรงอุโบสถ ทำสังฆกรรมตามพระบรมพุทธานุญาต
5. เพื่อเป็นสถานที่ปฏิบัติอุโบสถศีลตามพุทธประเพณีและส่งเสริมการพักวัด พักใจ คลายเครียด เพื่อเติมกำลังใจสร้างความสดชื่นแจ่มใส ให้แก่ชีวิตในเวลาที่เหมาะสม
6. เพื่อเป็นสถานที่ตั้งสถาบันการศึกษาพระพุทธศาสนาอย่างเป็นระบบ
7. เพื่อเป็นห้องสมุดที่บรรจุหนังสือพระพุทธศาสนาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าแก่ผู้สนใจพระพุทธศาสนาโดยทั่วไป
8. เพื่อเป็นสถานที่อบรมสั่งสอนภาษาไทยและสารัตถ์วัฒนธรรมไทยอันมีรากฐานมาจากพระพุทธศาสนา
9. เพื่อเป็นสถานที่ผลิตสื่อการเผยแผ่พุทธธรรมทุกชนิดทั้งที่เป็นหนังสือซีดี หนังสือพิมพ์และรายการโทรทัศน์
10. เพื่อเป็นสถานที่ประชุมสัมมนาทางพระพุทธศาสนาและภูมิปัญญาต่างๆที่เป็นประโยชน์แก่ชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และสถานการณ์โลกอื่นๆ

ดร.ครรชิต พิวนวล ได้อาสาสมัครมาเป็นผู้สำรวจว่า จะเริ่มต้นอย่างไร ได้เริ่มทำแผนคร่าวๆ เสนอ CITY of Pomona ว่า จะขยายที่พักหลังเก่าให้ใหญ่กว่าเดิมเพื่อประโยชน์แก่การใช้งานได้สะดวกขึ้น

CITY of Pomona ให้คำแนะนำว่า ควรจะสร้างศาลาหลังใหม่ในแบบของ Conditional Use permit เพื่อใช้เป็นศาสนสถานหรือเป็นวัด คำแนะนำนี้เป็นการตอบคำถามที่ใครๆเคยถามเสมอว่า บ้านเล็กๆหลังนี้จะเป็นวัดได้ไหม คำตอบกระจางออกมาว่า ในอนาคตบ้านน้อยหลังนี้จะเป็นวัดโดยสมบูรณ์ทั้งพฤตินัยและนิตินัย

ดร.ครรชิต พิวนวล และคุณชาย พรบิดาใช้เวลาประมาณสามเดือนสำรวจและ
ประสานงานเพื่อรับข้อมูลจาก CITY of Pomona อย่างใกล้ชิด เมื่อดำเนินการครบถ้วนตาม
คำแนะนำของ CITY of Pomona แล้วนำแผนการก่อสร้างกลับไปเสนอ CITY of Pomona
อีกครั้งหนึ่ง แม้ยังไม่อนุญาตให้ก่อสร้างได้ในการเสนอแผนครั้งนั้น แต่ CITY of Pomona
ได้ให้คำแนะนำในทุกเรื่องอย่างละเอียดอันเป็นการชี้ทางที่สำคัญในการเขียนแบบ ได้อย่าง
ถูกต้องในเวลาต่อมา

เมื่อผลการขออนุญาตออกมาอย่างนี้ คณะกรรมการพิจารณาเห็นว่าควรหยุดพักเพื่อ
หาข้อมูลเพิ่มเติมสักกระยะหนึ่ง โดยไม่มีกำหนดว่าจะเดินต่อไปเมื่อไร

อยู่มาวันหนึ่งเวลาบ่าย คุณคม ศิริผล ได้มาเยี่ยมที่วัดสนทนากับข้าพเจ้าว่า อาจารย์หยุด
ทำไม เดินหน้าต่อสิครับ ผมมีเพื่อนชื่อ ศักดิ์ เขียนแบบบ้านมาไม่รู้กี่หลังแล้ว ค่าจ้างไม่แพง
ผมนำมาพบอาจารย์ได้

ต่อมาคุณคมจึงนำคุณศักดิ์มาพบกับข้าพเจ้า ได้คุยกันและนำเรื่องนี้เข้าสู่ที่ประชุม
คณะกรรมการทั้งกรรมการอำนวยการและคณะกรรมการบริหารอีกครั้งหนึ่ง ที่ประชุมตกลง
ว่าจะให้คุณศักดิ์ดำเนินการต่อโดยใช้ข้อมูล ที่ CITY of Pomona แนะนำมาครั้งล่าสุดเป็น
แนวทาง

ทีมงานใหม่ที่จะมาอาสาขออนุญาตสร้างอุโบสถศาลาพุทธปัญญา ได้กลับมาเริ่มใหม่อีก
ครั้งหนึ่งเริ่มตั้งแต่กลางปี 2548 สามหนุ่มสามมุม ที่เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการทำงานครั้งนี้
ประกอบด้วย คุณศักดิ์ เขียนแบบ คุณคม เป็นที่ปรึกษา คุณชาย พรบิดา เป็นผู้ประสานงาน
กับทาง CITY of Pomona คุณชายเป็นคนที่ยืนยันใจงาน ติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด มี
ใจเสียสละ ทุ่มเท มีความตื่นตัวสูงพร้อมก้าวไปข้างหน้าตลอดเวลา

ทีมงานสามหนุ่มสามมุม ทำงานอย่างอุทิศ ทุ่มเทและเสียสละอย่างแท้จริงไม่รับเงิน
ค่าแรง ค่าตอบแทน ค่าน้ำมัน หรือค่าใช้จ่ายใดๆจากทางวัดเลยแม้แต่เซ็นต์เดียว ทางวัด
เพียงแต่จ่ายค่าสำเนาเอกสารและริมหิวแบบการก่อสร้าง ตลอดถึงค่าทำเนียมต่างๆที่
จำเป็นต้องจ่ายเท่านั้น

ทีมงานอาสาสมัครใช้เวลาประมาณร่วมปี ติดตามเรื่องและแก้ไขแผนและแบบก่อสร้าง
จนกระทั่ง City of Pomona พิจารณานุญาตและรับรองแบบก่อสร้างที่เรียกว่า
Conditional Use Permit เมื่อ 22 มีนาคม 2549

CHARLES K. LaCLAIRE
Community Development Department
Planning and Housing Director

March 27, 2006

Phra Maha Chanya Khongchinda
Buddha Panna Society
1157 Indian Hill Boulevard
Pomona, CA 91767

THE CITY OF
POMONA

Planning Division

Case No.: Conditional Use Permit CUP 05-050
1157 Indian Hill Boulevard

SUBJECT: PLANNING COMMISSION MEETING OF MARCH 22, 2006

Dear Mr. Chung:

Your application for the above-referenced matter was considered by the Planning Commission at a public hearing on the above date. Based upon testimony and evidence presented, the Planning Commission approved your request with conditions. A copy of the stamped approved plans and a copy of the Draft Planning Commission Resolution No. 06-020 are enclosed. A copy of the Planning Commission Resolution will be mailed to you when it is fully signed.

For your information, Planning Commission decisions on Conditional Use Permits have an appeal period of twenty (20) days from the date of the decision. Appeal applications require a \$925 filing fee per item of which \$570 is refunded if the City Council does not set the appeal for public hearing. Appeal applications are filed with the Planning Division.

If we may be of further assistance, please do not hesitate to contact Assistant Planner, Malcolm Oliver at (909) 620-2191.

Sincerely,

Matthew C. Bassi
Planning Manager

Enclosures

\\storage\CH-Depts\Economic Development\Planning\Master Planning\PLANNING COMMISSION\PCDecision\PCD20063-22-06.doc

City Hall, 505 S. Garey Ave., Box 660, Pomona, CA 91769 (909) 620-2191 Fax (909) 469-2082

เมื่อแบบผ่านการก่อสร้างได้รับอนุญาตแล้ว คุณคมและคุณศักดิ์ ประกาศให้ทุกคน
ทราบว่า การทำงานครั้งนี้ ไม่ค่าตอบแทนใดๆเลย ขอรับแต่บุญอย่างเดียว ทางวัดได้ออก

อนุโมทนาบัตรราคา 2000 เหรียญแก่คุณศักดิ์เป็นการขอบคุณและเป็นทีระลึก ท่ามกลางเสียงแซ่ซ้องสาธุการของประชาชนที่มาทำบุญกันเต็มศาลาอเนกประสงค์ในโรงรถน้อยนั่นเอง

ขั้นต่อไปคณะกรรมการต้อง หาสถาปนิกออกแบบในรายละเอียดทั้งหมดของการก่อสร้าง อยู่มาวันหนึ่งคุณวีระ จัดแจง ประธานบริหารวัด ได้ไปเยี่ยมคุณปีเตอร์เพื่อนรัก ได้พบกับคุณวิเชียร โดยบังเอิญ ได้ทราบว่า คุณวิเชียรเคยอยู่ในทีมช่างสร้างวัดไทย ลอสแอนเจลิส จึงได้ขอคำปรึกษาเรื่องการก่อสร้างวัด คุณวิเชียรได้แนะนำ คุณกรจักร ซึ่งเป็นสถาปนิกไทยที่เก่งและมีฝีมือให้เป็นผู้เขียนแบบในรายละเอียด

คณะกรรมการจึงว่าจ้างคุณกรจักรให้ออกแบบในรายละเอียดด้วยราคา 7000 ดอลลาร์ เมื่อคุณกรจักรรับงานแล้วตั้งใจทำงานอย่างเต็มที่พร้อมกับประสานงานวิศวกรและผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆที่จำเป็นจะต้องเข้าร่วมทีให้เป็นอย่างดี

ค่าใช้จ่ายในการเขียนแบบ ค่าวิศวกรและอื่นๆรวมทั้งสิ้น หนึ่งหมื่นหนึ่งพันดอลลาร์ และส่งให้ CITY of Pomona พิจารณาอนุญาตแบบและแผนงานก่อสร้างทั้งหมด เมื่อเดือนมีนาคม 2550 เป็นอันว่า การดำเนินการทำแผนการก่อสร้างและเขียนแบบตั้งแต่ต้นจนถึงวันได้รับอนุญาตใช้เวลาร่วมสามปีจึงได้รับการอนุญาตทั้งแผนและการก่อสร้างศาลาพุทธปัญญาทั้งหมด

เมื่อแบบการก่อสร้างได้รับอนุญาตจาก CITY of Pomona แล้ว คณะกรรมการ จึงได้ กำหนดวันงานวางศิลาธรรมในวันที่ 27 พฤษภาคม 2550 อันตรงกับวันเกิดครบหนึ่งร้อย หนึ่งปีของหลวงพ่อบุทธทาสและฉลองวันเกิดอายุ 96 ปีหลวงพ่อบุญญานันทะ เพื่อเป็นที่ ระลึกแก่พระมหาเถระผู้มีคุณูปการแก่พระพุทธศาสนาและพุทธศาสนิกชนอย่างใหญ่หลวง ตลอด การดำรงชีวิตสมณะของท่าน

งานวางศิลาธรรมได้รับการตอบรับจากพุทธศาสนิกชนจากทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา สำ ประชาชนที่อยู่ในมหานครลอสแอนเจลิสและใกล้เคียง สามารถเดินทางมาร่วมงานได้ก็เดิน ทางเข้าร่วมงานกันอย่างมากมายเป็นประวัติศาสตร์ตั้งแต่ตั้งวัดพุทธปัญญาที่เดียวคือมีผู้ มาร่วมงานประมาณสามร้อยคน ทำให้สถานที่เล็กๆของวัดพุทธปัญญาแน่นขนัดไปด้วย ผู้คนมากหน้าหลายตา

เนื่องจากทุกคนเดินทางมาด้วยความเชื่อมั่นศรัทธาในการทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา ของวัดพุทธปัญญาอย่างจริงจัง แม้จะพบความลำบากด้านห้องน้ำและที่จอดรถก็ไม่มีปัญหา ทุกคนช่วยเหลือแบ่งปันกันอย่างมีน้ำใจไม่มีความขัดแย้งหรือแย้งชิงหรือทะเลาะกันแต่อย่าง ใดเพราะทุกคนมาร่วมงานด้วยความตั้งใจ จริงใจและเต็มใจ เปี่ยมไปด้วยรอยยิ้มและอิม ธรรม

นอกจากงานวางศิลาธรรมจะเป็นงานที่แสดงสัญลักษณ์ว่าจะวางรากฐาน พระพุทธศาสนาลงในประเทศสหรัฐอเมริกาแล้วยังเป็นการร่วมกันวางรากฐานทางธรรมลง ที่กายวาจาและใจของผู้มาร่วมงานได้อย่างมั่นคง สวยงามหมดจดทีเดียว

เมื่อวางรากฐานทางธรรมลงที่กายวาจาและใจของผู้ที่มาร่วมงานและพุทธศาสนิกชนจาก ทั่วทิศและวางศิลาธรรมเป็นสัญลักษณ์ว่าจะตั้งวัดในพระพุทธศาสนาเป็นประการแห่ง ประทีปธรรมได้ดีแล้ว

เมื่องานวางศิลาธรรมเสร็จสิ้นลงแล้ว สถาปนิกได้กรุณาคำนวณราคากลางของการ ประมูลหาผู้รับเหมาก่อสร้างตัวอาคารอุโบสถศาลาไว้ที่ 360000 ดอลลาร์ คณะกรรมการ ได้ ประชุมกันอีกครั้งหนึ่ง เพื่อจัดการประมูลราคาหาผู้รับเหมาก่อสร้างอย่างเป็นทางการ

ขณะนั้นคุณ ไชยะ ศรีชุ่ม พร้อมด้วยทีมงานคือ คุณวิจารณ์ และคุณจิรศักดิ์มาทำงาน ตกแต่งร้านมินท์ลิฟของ คุณ ศรีนุช พงศ์สวัสดิ์ วันหนึ่งคุณชาย พรบิดา เลขานุการวัดพุทธปัญญาได้ไปพบคุณ ไชยะและคุยกันถึงการสร้างวัด

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า คุณ ไชยะ เป็นช่างไทยที่มีความสามารถสูง ใจบุญ สุภาพ ไม่เห็นแก่ตัว มีชีวิตเรียบง่าย ทำงานหนัก ไพอได้รับคำชักชวนจาก คุณชาย คุณ ไชยะก็ตกลงรับที่จะมาเป็นหัวหน้างานให้และขอให้วัดจ่ายค่าแรงให้แก่คุณจิรศักดิ์และคุณวิจารณ์วันละ 120 ดอลลาร์ ส่วนคุณ ไชยะเอง ขอค่าน้ำมันเพียงวันละ 20 ดอลลาร์และอาหารเที่ยงหนึ่งมื้อ นับเป็นความกรุณาอย่างใหญ่หลวงที่ คุณ ไชยะ มีต่อการก่อสร้างวัดพุทธปัญญา อย่างหาค่ามิได้ การได้พบคุณ ไชยะและคุณ ไชยะ ได้ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลืออย่างทุ่มเทและเสียสละขนาดนี้ต้องเรียกว่า เป็นอธิการครั้งสำคัญของวัดพุทธปัญญา ที่ได้พบกับคุณดีมีเมตตาอย่างนี้ คณะสงฆ์และกรรมการวัดพุทธปัญญาจึงได้เชิญคุณ ไชยะ คุณวิจารณ์ และ คุณจิรศักดิ์มา ประชุมและรับข้อเสนออันด้วยความยินดียิ่ง จึงยกภารกิจการดูแลการก่อสร้างทั้งหมดให้แก่คุณ ไชยะ ไปดำเนินการกับนายช่างที่คุณ ไชยะเสนอมมาให้สองคนนั้น ได้ทำงานอย่างสบายใจ

คุณวิจารณ์ บุญรัตน์ ไพจิตร คุณไชยะ ศรีชุ่ม คุณจิรศักดิ์ เสือกลิ่น

ก่อนจะได้ลงมือทำงาน คุณศรีนุช พงษ์สวัสดิ์ หรือคุณกุ่ม ซึ่งมีความคุณเคย เป็นมิตรทาง
ธรรมมากับคุณ ไชยะ เป็นเวลานาน ได้กรุณาประสานงานให้อย่างใกล้ชิด

วันจันทร์ที่ 9 กรกฎาคม 2550 ทีมงานทั้งหมดได้เริ่มสร้างตัวอาคาร ต่อจากฐานรากที่ได้
วางไว้แล้วโดยบริษัทของนาย Led ซึ่งเป็นผู้รับเหมาสร้างฐานราก ที่จอครถและเทคอนกรีต
รอบๆวัดด้วยราคาเป็นกันเอง ภายใต้การประสานงานของผู้บริหารโครงการ (Project
Manager) คือ คุณชาย พรบิดา ที่คอยดูแลอย่างใกล้ชิดทุกขั้นตอนเพื่อให้งานดำเนิน
ไปอย่างราบรื่นสะดวกด้วยดี

จะต้องจารึกเป็นประวัติศาสตร์วัดพุทธปัญญาตรงนี้ว่า ความช่วยเหลือของคุณชาย พร
บิดา ที่ทำหน้าที่ผู้จัดการโครงการและ คุณไชยะ หัวหน้างานที่ลงมือทำงานด้วยตนเองอย่าง
สม่ำเสมอนอกจากหน้าที่หัวหน้างาน และทำหน้าที่เป็นฝ่ายจัดซื้อ โดยเน้นของดีราคาถูก
เป็นหลัก กว่าที่จะซื้อวัสดุแต่ละครั้งจึงต้อง ตระเวนไปตามร้านต่างๆจนกว่าจะได้ของดีราคา
ถูกตามที่ต้องการ ช่วยลดรายจ่ายของวัดวัดพุทธปัญญาอย่างน้อย 120000 ดอลลาร์ เมื่อเทียบกับ
ราคากลางที่ทางสถาปนิกได้คำนวณไว้ เพราะทางวัดซื้อวัสดุก่อสร้างได้ในราคาถูก ส่วน
ช่างทุกคนลงมืองานทำโดยใจอาสาสมัครและเสียสละทั้งเวลาและรายได้ของตนที่พึงมีพึง
ได้ให้แก่งานวัด

เช่นคุณ ไชยะปกติเป็นช่างฝีมือประณีต ค่าจ้างแรงงานวันละไม่ต่ำกว่า 300 ดอลลาร์แต่
ขอรับค่าน้ำมันเพียง 20 ดอลลาร์ เท่ากับเสียสละค่าแรงวันละ 280 ดอลลาร์ ทีมงานก่อสร้างที่
เข้ามาทำงานทุกโครงการเช่น คุณวิจารณ์ คุณจิรัชศักดิ์ คุณมงคล คุณอักรเดช ที่เข้ามาสมทบ
ในภายหลังก็รับค่าแรง 120 ดอลลาร์ ซึ่งตามปกติค่าจ้างของช่างเหล่านี้วันละไม่ต่ำกว่า 200
ดอลลาร์ เท่ากับเสียสละให้วัดคนละ 80 ดอลลาร์ทุกวันที่ทำงาน

คุณชาย พรบิดา ผู้จัดการโครงการ เป็นผู้ประสานงานทุกเรื่องได้ช่วยประหยัดเงินของวัด
ซัดๆไม่ต่ำกว่า 20000 ดอลลาร์ เพราะผู้จัดการโครงการโดยทั่วไปที่เคยพูดคุยกันจะรับค่า
ดูแลงานและดำเนินการ 6 เปอร์เซ็นต์ของราคาค่าก่อสร้างทั้งหมด เมื่อสถาปนิกคำนวณราคา
กลางไว้ที่ 360000 ดอลลาร์ ผู้จัดการโครงการก็จะได้รับค่าตอบแทนถึง 21600 ดอลลาร์

คุณชาย พรบิดา ได้อาสาสมัครเข้ามาทำงานอย่างทุ่มเท จึงเท่ากับประหยัดเงินให้วัดอีก
21600 ดอลลาร์เป็นอย่างต่ำ

คุณวีระจัดแจง และ คุณสุศบวรเกิดภู่ ประธานฝ่ายบริหารและฝ่ายการเงิน ได้อำนวยความสะดวกด้านการเงินอย่างเต็มที่พร้อมที่จะจ่ายเงินสดซื้อเครื่องมือเครื่องใช้หรือเช่าเครื่องมือ อย่างสิ้นเปลืองไม่ติดขัดต้องการเงินด่วนเท่าไร เมื่อไร จะรีบไปเบิกเงินจากธนาคารมาให้ทันที ความสะดวกและความพร้อมด้านการเงิน เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่อยู่อันดับต้นๆของการเตรียมงานและดำเนินงานก่อสร้างทุกประเภท เพราะหัวใจสำคัญอยู่ที่ต้องมีเงินจ่ายค่าแรงงานและของวัสดุก่อสร้าง

เป็นที่ประจักษ์กันโดยทั่วไปในหมู่พุทธศาสนิกชนว่า หากวัดไหนมีโครงการก่อสร้างมาก เจ้าอาวาสหรือคณะกรรมการวัดพุทธบริษัทผู้อุปถัมภ์วัด จะหาความสงบไม่ได้เลย ต้องชวนขวายนหาเงินมาหล่อเลี้ยงการก่อสร้างให้การดำเนินงานสิ้นเปลืองไปได้

วัดพุทธปัญญาตระหนักถึงความจริงข้อนี้ดี จึงไม่ผลิผลตามก่อสร้างสิ่งใดลงไปปราศจากความยั้งคิดตามเสียงเชียร์ของญาติโยมบางคนที่หนักไปทางวัตถุนิยมและทุนนิยม แต่จะก่อสร้างเท่าที่จำเป็นเมื่อมีความพร้อมด้านการเงินและด้านต่างๆอย่างครบถ้วน ความพร้อมด้านการเงินต้องเป็นไปตามธรรมชาติที่มาจากน้ำใจที่ใสบริสุทธิ์ไม่ต้องดิ้นรนชวนขวายนแสวงหาทุกโดยวิธีต่างๆแต่อย่างใด

หากขึ้นไหนตอนใดช่างและคุณไชยะต้องการแรงงานเพิ่มเติมเสนอมาก็ไม่เคยขัดข้องจะรีบดำเนินการให้ทันที ระยะเวลาเริ่มแรกก่อสร้างถึงเดือน กันยายน พระมหาสกล กิตติเมธี ซึ่งได้มาจำพรรษาช่วยงานพระธรรมทูตชั่วคราวเป็นผู้ช่วยช่างได้อย่างดี แต่ต้องกลับเมืองไทยไปก่อนเพราะวิชาขาดและจะต้องเว้นวรรคการเดินทางเข้าประเทศอเมริกาตามเวลาที่ทางการอเมริกาและคณะสมัชชาสงฆ์ไทยตกลงกันได้

คุณวิจารณ์จึงได้ชักชวนคุณมงคลเข้าร่วมงานอีกแรงหนึ่งด้วยข้อตกลงง่ายๆว่าค่าแรง 120 ดอลลาร์

ขณะที่งานก่อสร้างกำลังดำเนินไปนั้น เนื่องจากเห็นว่าทั้งคุณไชยะและช่างทุกคนมาทำงานให้วัดด้วยความเสียสละอย่างแท้จริง รู้สึกประทับใจยิ่งนักจึงได้จัดเลี้ยงอาหารเช้าและอาหารเที่ยงเลี้ยงคูมิได้ขาด แต่ทุกคนบอกว่าไม่ต้องเตรียมอาหารเช้าก็ได้ เพราะไม่ค่อยจะหิวกัน ระยะเวลาที่จัดอาหารเที่ยงให้ทานเป็นประจำโดยถือคติของท่านเจ้าขึ้น ศิโรรส อดีตผู้ฟื้นฟูวัดอุโมงค์จังหวัดเชียงใหม่ว่า บุญก็ได้ ใ้ก็ได้ไม่แห้ง

ฝ่ายญาติโยมที่ทำอาหารมาถวายเพลเป็นประจำทั้งสัปดาห์ประกอบด้วย คุณจวบและคุณ สุรัตน์ สองสามี ภรรยา จัดอาหารมาเลี้ยงเพลวันจันทร์ คุณรัตนา คุณศักดิ์ คุณจิต คุณหนู คุณ นิคม คุณทิพย์ และทีมแม่ครัวมีกโบล์ มาเลี้ยงเพลวันอังคาร คุณพรเทพ คุณแก้ว มาเลี้ยงเพล วันพุธ คุณบุบผา คุณหอมเทียนทอง คุณหอมย คุณจิต คุณสุชาดา มาเลี้ยงวันพฤหัสบดี คุณ แม้ว คุณสวัสดิ์ คุณวิไล คุณศรีนุช เลี้ยงเพล วันศุกร์ ทุกคนได้ทำอาหารมามากเพื่อถวาย พระสงฆ์และเลี้ยงช่างอย่างพอเพียง

กระนั้นก็ตามเพื่อความมั่นใจประกันได้ว่า ช่างทุกคนจะได้ทานอาหารอิ่ม มีกำลังในการทำงาน คุณวาสนา ภรรยา คุณเยี่ยม ได้ไปวารณาคุณแลเพิ่มเติม ทำอาหารเสริมและอาหารหลัก มิได้ขาด คุณวาสนามาทำอาหารมาเป็นประจำทุกวัน จึงต้องขออนุโมทนาบุญกุศลแก่ญาติ โยมที่เลี้ยงอาหารทั้งพระสงฆ์และช่างอย่างเพียงพอ ตลอดเวลาที่กำลังทำงานก่อสร้างจน สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะต้องไม่ลืมคติที่ว่ากองทัพต้องเดินด้วยท้อง

แม้จะได้ยืมเงินมาจากหอสมุดธรรมโมฆณ์วัดอุโมงค์ด้วยการอำนวยความสะดวกของ คุณป่าเพ็ญฉาย สิโรตส หรือป่าแอร์ จำนวน 100000 เหรียญ คุณสารภี เสมียนเพชร และคุณ บุญทิมา ให้ยืมอีกคนละ 15000 เหรียญ โดยไม่ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกันแต่อย่างใด มา วางเป็นกองทุนกลางเพื่อใช้จ่ายในการก่อสร้างมิให้ติดขัดแต่ประการใด

เมื่องานก่อสร้างเริ่มขึ้นได้ประชาสัมพันธ์ออกไปให้ประชาชนได้ทราบ ทางสื่อ แท่งที่วัด มีอยู่ ประชาชนทั่วทิศทั้งในและนอกอเมริกา ได้บริจาคร่วมสร้างอุโบสถศาลาพุทธปัญญา ในครั้งนี้อย่างต่อเนื่องเป็นน้ำใจที่ไหลเรื่อยประดุจสายน้ำ ที่ช่วยชลอประสานหล่อลื่น ขับเคลื่อนให้งานก่อสร้างเดินหน้าไปได้ด้วยดี

เวลาห้าปี ข้าพเจ้าได้ เดินทางมาช่วยแก้ปัญหาที่วัดพุทธปัญญาในเบื้องต้น แล้วได้ ทดลองใช้นโยบายศึกษาเผยแผ่และปฏิบัติธรรมอย่างหมดจด โดยไม่ได้ทำภารกิจอื่นใดที่ นอกเหนือไปจากนโยบายนี้ ซึ่งหลายคนสงสัยว่าหากทำอย่างนี้วัดจะไปได้หรือไม่ ข้อสงสัย นี้ได้รับพิสูจน์แล้วว่า หากมุ่งมั่นทำการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่แท้ โดยไม่ต้องมีไสยศาสตร์ โหราศาสตร์ พิธีกรรมทางศาสนาพราหมณ์และการค้าใดๆมาเจือปน ไม่มีการนำความ บันเทิงมาจูงใจคนให้เข้าวัด ไม่ต้องขายวัตถุเครื่องรางของขลัง ไม่ต้องขายพระพุทธรูปซึ่ง เปรียบเสมือนนำพระพุทธรูปเจ้าที่เคราฟสูงสุดมาขายเลี้ยงวัดเลี้ยงชีพ ไม่มีการนำเอาส่วนต่างๆ

ของโครงการสร้างวัดออกมาสั่งจองและขายกันเป็นตัวแทนแพงๆ แต่ใครร่วมบริจาคเท่าไร ล้วนเป็นการสร้างวัดเหมือนกัน ใครจะบริจาคมากหรือน้อยไม่เป็นประมาณเพราะทุกอย่าง เป็นเหตุปัจจัยของกันและกัน

เมื่อมุ่งมั่นตั้งใจอธิบายพุทธธรรมให้พุทธศาสนิกชนที่ยังไม่เข้าใจได้เข้าใจ ที่เข้าใจแล้ว ได้เข้าใจยิ่งขึ้นไป ได้นำธรรมะไปประพฤติปฏิบัติต่อในชีวิตประจำวันอย่างแท้จริงได้รับ ผลเป็นความสงบเย็นอย่างแท้จริงทั้งส่วนตนและครอบครัว จึงตระหนักถึงคุณค่าของพุทธ ธรรมและพร้อมเสมอที่จะช่วยกันหมุนกงล้อธรรมจักรให้ก้าวไปข้างหน้า เพื่อประโยชน์ และความสุขของมหาชนเป็นอันมากตามพระพุทธประสงค์ที่พระพุทธเจ้าได้ทรงประทาน แก่พระอรหันต์ธรรมทูตชุดแรกทุกประการ

วันนี้แนวนโยบายที่ว่า สร้างวัด สร้างคน สร้างชุมชนสร้างวัด ได้รับการ ขานรับ สืบสาน ทักทอ จนจำนวนผู้มีศรัทธาอย่างถูกต้อง เป็นคนเต็มคน เป็นมนุษย์ผู้มีใจสูง มั่นคงในทาง พระพุทธศาสนาเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ เมื่อมีเวลาว่างทุกคนเดินเข้ามาร่วมกิจกรรมอย่าง จริงจัง ช่วยเหลือแบ่งปันกันด้วยความเต็มใจ จากปัจเจกชนได้ขยายตัวจนกลายเป็นชุมชน เมื่อหัวใจของทุกคนในชุมชนได้ผนึกรวมกันเป็นหนึ่งเดียว ทุกมือยื่นออกมาเกาะกุม ประสานรวมกัน ร่วมกันสร้างสรรค์วัดเล็กๆในพระพุทธศาสนา ณ ดินแดนที่รุ่งเรืองไปด้วย วัตถุและแสงสีเพื่อเติมเต็มสิ่งที่ขาดหายทางจิตใจให้เพื่อนมวลมนุษยชาติต่อไป

การสร้างวัดพุทธปัญญาสำเร็จลงได้ ด้วยการเสียสละกำลังกาย กำลังใจ และกำลังทรัพย์ ของทุกคน ความสำเร็จครั้งนี้จึงไม่เป็นความสำเร็จของใครคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นความสำเร็จ ร่วมกันของพุทธบริษัทที่ไม่จำกัดด้วยเพศ ศิwapรรณ อายุ แต่ทุกคนมีใจประกอบด้วยเมตตา กรุณา เสียสละอย่างเท่าเทียมกัน

สามสหายธรรมแห่งสวนโมกข์

“สามสหายธรรม”

“ขอล่าคำว่ เราสามคนพี่น้อง คือ

พุทธทาส

ท่านบุญชวน (พระราชญาณทวี; บุญชวน เขมาภีริต)

ท่านปัญญา

พี่น้องคนกลางได้จากไป และที่เหลือก็คงจะตามไปในเวลาอันควร
ขอให้เรามองเห็นความเป็นอนิจจัง หรือความเป็นอิทัปปัจจยตา

หรือความเป็นเช่นนั้นเองของสังขารทั้งหลาย

แล้วพยายามรีบ รีบ รีบทำสิ่งที่อาจทำได้

ทั้งเพื่อเป็นที่พอใจแก่ตนเอง และท่านผู้ที่ล่วงลับไปแล้วก็ได้พอใจด้วย

ให้สุดความสามารถทุก ๆ ท่าน ทุก ๆ รูป

ด้วยเจตนาแห่งความรัก ความเคารพ ความนับถืออันสูงสุดนี้

ด้วยกันจงทุก ๆ คนเทอญฯ”

พุทธทาสภิกขุ

๑๒ มิถุนายน ๒๕๓๑

* จากหนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ พระราชญาณทวี อดีตเจ้าคณะจังหวัดชุมพร (๘ เมษายน ๒๕๓๒)

สามสหายธรรมแห่งสวนโมกข์

เมื่อหลวงพ่อบุญญานันทะได้แสดงปาฐกถาครั้งประวัติศาสตร์ที่ประกาศถึงอุดมการณ์และจุดยืนแห่งการทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาของท่านในวันมหาสังฆสันนิบาตที่ลานอโศกวัตมหาธาตุวรารังสฤษฎ์ กรุงเทพมหานคร ท่ามกลางพระภิกษุสงฆ์หลายพันรูปเมื่อประมาณ ปี พ.ศ. 2518 ท่านได้กล่าวถึงเรื่องราวหลายๆเรื่องและแทรกความรู้จากวรรณกรรมที่ยิ่งใหญ่เอาไว้มากมายเช่น ผู้ชนะสิบทิศและสามก๊ก

ท่านได้เปรียบเทียบพระสงฆ์กับตัวละครในสามก๊กให้ฟังว่า เดียวนี้ พระสงฆ์ของเราหาพระสงฆ์ที่มีความรู้ความสามารถที่จะเป็นทหารเอกของพระพุทธเจ้า ระดับ กวนอู เดียวหุ่ยได้ยาก มีแต่ทหารเลวที่ตีชิงตีฉาบกัน โดยทั่วไป แล้วพระศาสนาจะไปรอดได้อย่างไร

ครั้งที่ประเทศจีนเกิดกบฏแผ่นดินถูกปกครองด้วยกัณฉินเต็มไปด้วยการ โง่กินคอร์ปชั่น สหายทั้งสามคือ พระเจ้า เล่าปี่ กวนอู และเตียวหุ่ย ได้มาวิเคราะห์สถานการณ์บ้านเมืองที่นับวันแต่จะตกต่ำ ไม่มีใครอาสาปกป้องบ้านเมืองให้พ้นจากความเสียหาย สามสหายจึงร่วมกันสาบานว่าจะช่วยกันปกป้องบ้านเมืองจากความตกต่ำเสียหายให้กลับมาเจริญรุ่งเรืองสงบร่มเย็นดังเดิม นี่ก็ที่มาแห่งตำนานสามสหายร่วมสาบานแห่งสวนท้อ

ข้าพเจ้าคิดถึงวรรณกรรมสามก๊กตอนที่หลวงพ่อบุญญานันทะเล่าไว้แล้ว หวนระลึกถึงสามสหายธรรมแห่งสวนโมกข์ ซึ่งต่างก็ได้มามองเห็นความเสื่อมโทรมของพระพุทธศาสนาในประเทศไทยทั้งด้านการศึกษาและปฏิบัติจึงได้ร่วมกันตั้งจิตอธิษฐานที่จะบวช มอบกายถวายชีวิตแด่พระรัตนตรัยเพื่อตั้งใจฟื้นฟูพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง เต็มสติกำลัง ซึ่งท่านทั้งสามทำได้ตามปณิธานทุกประการ

นี่คือเรื่องที่ข้าพเจ้าจะเล่าต่อไปว่า สามสหายธรรมทั้งสามท่าน โคจรมาพบกันได้อย่างไร เพื่อเป็นคติเตือนใจและข้อคิดทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ว่า หากเห็นปัญหาของชาติ หรือของพระศาสนา อย่าได้รอช้าให้ใครช่วยแก้ไขเลย จงกระโดดลงไปแก้ปัญหานั้นด้วยตนเองอย่างเต็มสติกำลังจนกระทั่งชีวิตจะหาไม่เกิด

ท่านทั้งสามได้บำเพ็ญตนเป็นต้นแบบอย่างสง่างาม ทั้งเบื้องต้น ท่ามกลาง และที่สุด สัปดาห์แรกแห่งการจากไปของหลวงพ่อบุญญานันทะ สื่อมวลชนทุกแขนงได้นำชีวิตและงานของท่านมาลงไว้อย่างละเอียดในทุกแห่งทุกมุมเท่าที่จะทำได้ เพื่อจะได้ให้ชนรุ่น

หลังได้รับรู้และยึดถือเป็นแนวทางแห่งการดำเนินชีวิตในฐานะที่เป็นพระสงฆ์ที่บวชตลอดชีวิตระดับทหารเอกของพระพุทธเจ้า และเป็นประกาศแห่งแสงธรรมที่เปล่งแสงสว่างชี้ทางแห่งพุทธธรรมอันถูกต้องแก่เพื่อนมนุษย์อย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยจนวันละสังขาร เป็นพระมหาเถระที่เสียดสีเพื่อพัฒนาการศึกษาแห่งคณะสงฆ์ไทยที่ควรค่าแก่พระมหาเถระรุ่นหลังจะถือเป็นแบบอย่าง เป็นผู้รักงานเท่าชีวิตดังคติธรรมที่ท่านได้ถ่ายทอดสู่ลูกหลานให้ตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานเสมอมาว่า งานคือชีวิต ชีวิตคืองาน บันดาลสุขทำงานให้สนุก เป็นสุขเมื่อทำงาน

สื่อต่างๆ ได้นำประวัติของท่านออกเผยแพร่และกล่าวถึงสหายธรรมของท่าน ที่ต่างก็อธิบายจิตมอภกายถวายชีวิตแก่พระรัตนตรัยจนวาระสุดท้ายในหลายแห่งหลายมุม

พุทธศาสนิกชนผู้ให้ความสนใจประวัติการทำงานและการอธิบายธรรมะของพระสงฆ์ที่มีศรัทธาอย่างแรงกล้า อุทิศตนเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา ต่างถามว่า พระมหาเถระที่เป็นสหายของท่านนั้นเป็นใครบ้าง ถือเป็นประเด็นร้อนในวงการผู้สนใจงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่จะนำมาสนทนาพูดคุยเพื่อส่งเสริมพลังใจในการศึกษาปฏิบัติและเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

สามสหายที่ต่างก็อุทิศกายใจภายใต้ร่มผ้ากาสาวพัตร์จนตลอดชีวิตและได้ฝากผลงานการประกาศธรรมและคำจูงพระพุทธศาสนาอย่างเข้มแข็งไว้ให้ลูกหลาน ได้กล่าวขวัญด้วยความชื่นชมคือ หลวงพ่อพุทธทาส หลวงพ่อปัญญาณันทะ หลวงพ่อบุญชวน หรือหากเรียกตามพระราชทินนามของท่าน คือ พระธรรมโกศาจารย์(พุทธทาสภิกขุ) พระราชญาณกวี (บ.ช. เขมาภีรต) และพระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญาณันทะ ภิกขุ)

พระมหาเถระทั้งสองท่านคือ หลวงพ่อพุทธทาสและหลวงพ่อปัญญาณันทะ เป็นที่รู้จักแก่พุทธศาสนิกชนผู้สนใจธรรมะอยู่โดยทั่วไปเป็นอย่างดี เพราะท่านมีผลงานการเผยแผ่ธรรมะมากมาย ที่ได้ออกไปทางสื่อต่างๆ อย่างต่อเนื่อง แต่พระราชญาณกวี หรือหลวงพ่อบุญชวน เขมาภีรตเจ้าคณะจังหวัดชุมพรและ เจ้าอาวาสวัดขันเงิน อ.หลังสวน จ.ชุมพร มีผู้สนใจธรรมะส่วนหนึ่งรู้จักท่านดี และต่างยอมรับว่า เป็นพระมหาเถระที่อธิบายขยายธรรมได้ละเอียดลึกซึ้ง แน่นด้วยเหตุผลเป็นที่ประจักษ์คั่งหนังสือของท่านที่ชื่อว่า สนทนากับนายเหตุผลที่เดียว

สาเหตุที่ท่านเป็นที่รู้จักไม่กว้างขวางเหมือนกันสหายธรรมทั้งสอง เพราะท่านเป็นเจ้าคณะจังหวัด เป็นพระสงฆ์สายปกครองที่จะต้องดูแลพระสงฆ์ในเขตปกครองในด้านต่างๆให้เป็นไปด้วยดี และท่านตั้งใจแน่วแน่ที่จะ ตั้งสำนักเรียนบาลี อันเป็นการวางรากฐานการศึกษาและการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่สำคัญให้กับพระภิกษุสามเณรที่ประสงค์จะเรียนภาษาบาลีให้แตกฉาน

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปในวงการคณะสงฆ์ว่า การตั้งสำนักเรียนบาลีเป็นเรื่องยาก แต่หลวงพ่อพระราชญาณกวี สร้างสำนักเรียนบาลีวัดขันเงิน ได้สำเร็จ มีประสิทธิภาพสูงในด้านการเรียนการสอน อันดับต้นๆของประเทศไทย ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจของชาวจังหวัดชุมพรและผู้สนับสนุนส่งเสริมการศึกษาบาลีทั่วประเทศเป็นอย่างยิ่ง

พระราชญาณกวีหรือหลวงพ่อบุญชวน เขมาภิรต ได้วางรากฐานงานพระศาสนาด้านการปกครองและการศึกษาของจังหวัดชุมพร ไว้อย่างมั่นคง มาจนถึงปัจจุบันนี้ สิ่งสำคัญคือท่านได้สร้างพระสงฆ์ให้มีการศึกษาและส่งเสริมให้เป็นพระนักปกครองตั้งแต่ยังหนุ่ม เช่น พระเทพญาณ โมลี (องอาจ จิตฺตมฺโม ป.ธ.9, PhD.)เจ้าคณะจังหวัดชุมพรูปปัจจุบัน ก็เป็นพระภิกษุที่ท่านสร้างขึ้นมามีด้วยตัวท่านเองเพื่อเป็นศาสนบุคคลที่มีคุณภาพและทรงคุณธรรมไว้สืบทอดพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง

พระเทพญาณ โมลี มีพระราชญาณกวีเป็นพระอุปัชฌาย์ได้มาเรียนบาลี ที่วัดขันเงิน อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ได้มีโอกาสปฏิบัติพระอุปัชฌาย์อย่างใกล้ชิด พระเทพญาณ โมลี เป็นพระสงฆ์ที่เคร่งครัดในพระธรรมวินัยเป็นที่ประจักษ์ มีชีวิตอย่างเรียบง่ายตั้งแต่เป็นพระหนุ่มจนถึงเป็นเจ้าคณะจังหวัดชุมพร กุฎีของท่านไม่เคยปูพรหม ไม่สะสมสิ่งใดไว้เป็นของตน รับบริจาคปัจจัยจากพุทธศาสนิกชน เท่าไรนำไปใช้สอยเพื่อการศึกษาของพระภิกษุและสามเณรทั้งหมด เป็นต้นแบบให้ลูกศิษย์ทั้งหลายได้ดำเนินตามด้วยความเคารพศรัทธา

ท่านเป็นพระที่หลวงพ่อพระราชญาณกวีสร้างมาอย่างเป็นขั้นตอน คือเป็นภิกษุที่ท่านเป็นพระอุปัชฌาย์ให้การอุปสมบท ให้การศึกษาภาษาบาลี พระเทพญาณ โมลีเป็นนักเรียนบาลีชั้นเยี่ยมของประเทศไทยรูปหนึ่ง ใช้เวลาเรียนภาษาบาลีที่แสนจะยากเย็นจบเปรียญ เก้าประโยค ภายในเวลาแปดปี จากนั้นพระราชญาณกวีได้ส่งท่านไปเรียนปริยญา

โท และปริญญาเอกภาษาบาลีที่มหาวิทยาลัยพาราณสีประเทศอินเดีย ท่านเรียนทั้งสองปริญญาจบภายในสี่ปี นับว่ามีความพากเพียรและความสามารถอย่างยากที่ใครจะทำได้

พระเทพญาณโมลี หรือที่เรียกกันในขณะนั้นว่า อาจารย์ดร.พระมหาดวงอาจ ฐิตธมฺโม เป็นต้นแบบ ที่มวลลูกศิษย์ทั้งหลายให้ความเคารพ ภาคภูมิใจ และเต็มใจที่จะยึดปฏิบัติหลายอย่างมาปฏิบัติตาม ข้าพเจ้าเอง ซึ่งยึดปฏิบัติของท่านในฐานะเป็นอาจารย์สอนบาลี และเป็นผู้เริ่มจุดประกายให้ข้าพเจ้ารักชีวิตนักเขียนตั้งแต่ท่านเป็นประธานสภาธรรมทูตจังหวัดชุมพร

ขณะที่ข้าพเจ้าเป็นสามเณรน้อยๆที่ติดสอยห้อยตามรับใช้ท่านในการผลิตวารสารพระธรรมทูตและท่านเมตตาให้ข้าพเจ้าได้เขียนข้อความในนามปากกาที่ท่านตั้งให้ด้วยความเมตตาเสมอต้นเสมอปลายว่า ลูกหมี ตามบุคลิกของข้าพเจ้าในสมัยนั้นและอาจจะกลายเป็นหมีใหญ่ในสมัยนี้

เมื่อดร.พระมหาดวงอาจ ฐิตธมฺโม เดินทางกลับประเทศไทย หลวงพ่อพระราชญาณกวีมีอายุได้ 80 ปี ทางการคณะสงฆ์มีกฎว่า เมื่อพระสังฆาธิการสายปกครองมีอายุแปดสิบปี ต้องเกษียณอายุจากตำแหน่งเจ้าคณะปกครองต่างๆทุกตำแหน่งยกเว้นตำแหน่งมหาเถรสมาคมและตำแหน่งเจ้าอาวาส หลวงพ่อพระราชญาณกวี เมื่อเกษียณอายุจากเจ้าคณะจังหวัดชุมพรแล้ว ท่านได้เสนอให้พระมหาดวงอาจ ฐิตธมฺโม ป.ธ. 9, Ph.D. เป็นผู้รักษาราชการเจ้าคณะจังหวัดชุมพรและเจ้าอาวาสวัดขันเงิน ส่วนท่านเองได้วางภาระการปกครองลง แล้วใช้ชีวิตอย่างสงบกับการแสดงธรรม สนทนาธรรมและอ่านตำราภาษาอังกฤษที่มีอยู่อย่างมากมาย

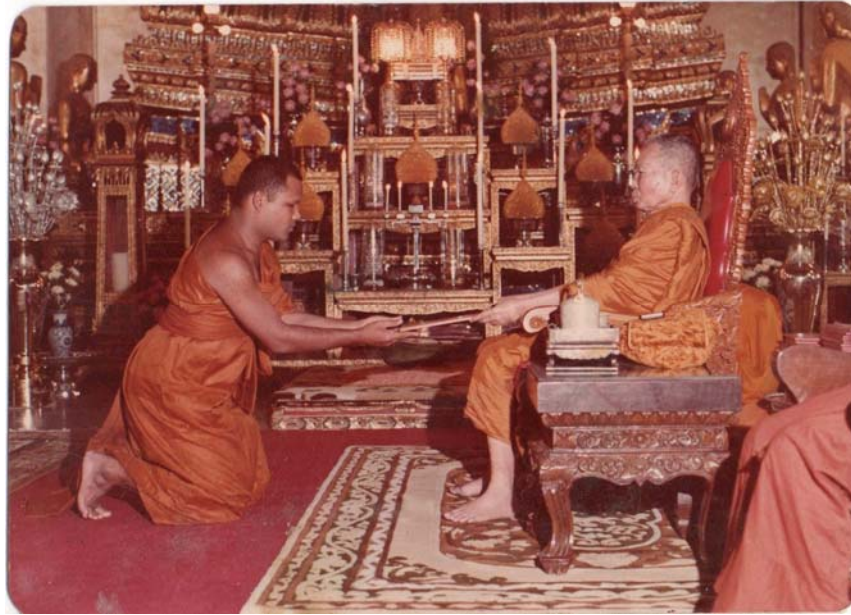
การอ่านตำราภาษาอังกฤษหรือ การแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ผ่านตำราภาษาอังกฤษและภาษาไทยเป็นความสุขใจของท่าน ข้าพเจ้าเคยเห็นท่านฉันทัดอาหารเช้าแล้วอ่านหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษที่ชื่อว่า บางกอกโพสต์ เป็นประจำ

เป็นที่ทราบกันในกลุ่มผู้ที่รู้จักท่านว่า ท่านเป็นพระภิกษุสงฆ์เพียงไม่กี่รูปของเมืองไทยที่ใช้ภาษาอังกฤษได้ดีเยี่ยม เรื่องนี้แม้แต่อาจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ อดีตประธานองคมนตรี อดีตนายกรัฐมนตรีนครและอดีประธานศาลฎีกา สหายธรรมของท่านคนหนึ่งที่เป็นนักเรียนกฎหมายจากอังกฤษก็ให้การยกย่องท่านว่า มีความสามารถและทักษะทุกด้านในการใช้ภาษาอังกฤษและทรงความรู้ต่างๆอย่างรอบด้าน

ท่านมรณภาพไปเมื่อท่านมีอายุ 81 ปี เมื่อท่านมีอายุย่างเข้า 80 ปีท่านได้ปรารภมรณสติเสมอว่า ตอนนี้เราอายุเท่ากับพระพุทธเจ้าแล้ว อายุที่เหลือเป็นกำไร นับเป็นการดำรงชีวิตอยู่ด้วยความไม่ประมาทดังพระพุทธเจ้าตรัสว่า สังขารทั้งหลายมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา ท่านทั้งหลายจงยังความไม่ประมาทให้ถึงพร้อมเถิด นี่ก็พระวาจาในครั้งสุดท้ายของพระตถาคตเจ้า

ข้าพเจ้าต้องนำเอาชีวิตและงานของพระราชญาณกวีมาเล่าให้ฟังย่อๆเสียก่อนที่จะกล่าวถึงความสัมพันธ์อันแนบแน่นของสหายธรรมที่สามท่านเพื่อให้พุทธศาสนิกชนที่ยังไม่เคยรู้จักท่านได้รู้จักท่านลึกซึ้งมากขึ้นว่า ท่านเป็นพระสงฆ์ที่เป็นเสาหลัก ที่มั่นคงในพระพุทธศาสนา รูปหนึ่ง ได้อุทิศชีวิตทั้งหมดในสมณเพศ สร้างบุคลากรทางพระพุทธศาสนาไว้สืบทอดพระพุทธศาสนาอย่างมากมาย แม้จะไม่ใช่ที่รู้จักอย่างกว้างขวางเหมือนอย่างท่านทั้งสองก็ตาม

เรื่องที่ข้าพเจ้าจะเล่าต่อไปนี้เป็นคำบอกเล่าที่จำมาจากปากของพระราชญาณกวีและหลวงพ่อบุญญานันทะ เพราะข้าพเจ้าใกล้ชิดกับท่านทั้งสองมากกว่าหลวงพ่อบุญญานันทะ แม้ว่าข้าพเจ้าจะศึกษาผลงานของท่านอาจารย์พุทธทาสอย่างมากเป็นพิเศษก็ตาม แต่ลักษณะนิสัยแห่งความใฝ่รู้และองค์ความรู้ต่างๆอันเป็นพื้นฐานแห่งการประพฤติพรหมจรรย์ อันจะต้องชื่อตรงต่อพระธรรมวินัยเป็นที่สุดข้าพเจ้าได้รับมาจากพระราชญาณกวีเกือบทั้งสิ้น เพราะเมื่อข้าพเจ้ามาเรียนบาลีที่วัดชั้นเงินเป็นเวลาหลายปี ได้รับการอบรมเรื่องการประพฤติพรหมจรรย์จากหลวงพ่อบุญญานันทะทุกเช้าค่ำ

สมเด็จพระสังฆราช(วาส วาสโน)กำลังประธานปริยญาพุทธศาสตร์บัณฑิต
สาขาครุศาสตร์

แก่ดร.พระมหาจรรยา สุทธิญา โณ มกราคม 2527

คนที่รู้จักสามสหายธรรมดีมักจะพูดเสมอว่า การแสดงธรรมหรือการทำงานของ
ข้าพเจ้า แสดงถึงผลแห่งการผสมผสานที่ตกผลึกมาจากชีวิตและงานของท่านทั้งสามนั่นเอง
เรื่องนี้ข้าพเจ้าต้องยอมรับว่า ชีวิตข้าพเจ้ารับอิทธิพลทางด้านความคิดมาจากท่านที่สามอย่าง
มากที่สุดทีเดียว แต่ข้าพเจ้าตระหนักเสมอว่า คุณภาพของข้าพเจ้าในทุกด้านรวมกันจะไม่ได้เสีย
หนึ่งของท่านทั้งสาม แต่ อาจจะกล่าวได้ว่า หลวงพ่อสามสหายธรรม เป็นพระมหาเถระใน
ดวงใจของข้าพเจ้ามาตั้งแต่ต้นจนกระทั่งบัดนี้ น่าจะเหมาะสมที่สุด เพราะข้าพเจ้าจะมีเรื่อง
ประทับใจในท่านทั้งสามที่เล่ากันได้อย่างไม่หมดไม่สิ้น

ดร.พระมหาจรรยา สุทธิญาโณ ขณะเป็นนักศึกษาคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 4

เดินทางไปศึกษาและปฏิบัติธรรมที่สวนโมกข์เป็นเวลาสิบห้าวัน

แต่ในที่นี่ข้าพเจ้าจะเล่าเฉพาะประเด็นสำคัญว่า ท่านทั้งสามเป็นสหายนธรรมกัน
อย่างไร และมีความสัมพันธ์กันในทางธรรมและการทำงานพระพุทธศาสนาอย่างไร ก็น่าจะ
ฉายภาพให้เห็นความสัมพันธ์ของสามสหายนธรรมแห่งสวนโมกข์ได้อย่างชัดเจน

หลวงพ่อบุญญานันทะและหลวงพ่อพระราชญาณกวีเล่าว่า หลังเปลี่ยนการปกครอง
ของประเทศใหม่ๆท่านทั้งสองยังเป็นพระภิกษุหนุ่ม หลวงพ่อบุญญานันทะเรียนบาลีอยู่ที่วัด
พระธาตุจังหวัดนครศรีธรรมราช หลวงพ่อพระราชญาณกวีเรียนบาลีอยู่ที่วัดปทุมคงคา สมัย
นั้นผู้หลักผู้ใหญ่ในบ้านเมืองให้ความสนใจในด้านพระพุทธศาสนาอย่างมาก กิจกรรมกรรมทาง
พระพุทธศาสนาในด้านต่างๆได้รับการส่งเสริมอย่างดี

ขณะนั้น พระภิกษุชาวอิตาลีรูปหนึ่งชื่อว่า พระโลกนาถ จบการศึกษาทาง
วิทยาศาสตร์ เป็นอาจารย์สอนมหาวิทยาลัยอยู่ที่ประเทศอิตาลีหลายปี เมื่อพระพุทธศาสนา
ได้รับการเผยแพร่เข้าสู่ยุโรปช่วงแรกๆ ได้รับการตอบรับจากนักศึกษาและปัญญาชนใน
สถานศึกษาต่างๆอย่างมาก พระโลกนาถก็เป็นพระสงฆ์อีกรูปหนึ่งที่ได้รับกระแสธรรมจาก
พระพุทธศาสนา มีความประจักษ์ในสังฆธรรมของพระพุทธเจ้า จึงเปลี่ยนจากการนับถือ

ศาสนาคริสต์มานับถือศาสนาพุทธ เมื่อศึกษาพระพุทธศาสนาจนซาบซึ้งดีแล้ว ภายหลังได้
ตัดสินใจบวชในพระพุทธศาสนาจนตลอดชีวิต

พระโลกนาถมีความคิดว่า จะต้องสร้างกองทัพธรรมให้แข็งแกร่งแล้วนำพระภิกษุ
สามเณรจากกองทัพธรรมนี้จาริกเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปทั่วโลก โดยเดินเท้าไปเรื่อยๆ
ท่านได้ทราบว่ ประเทศไทยเป็นดินแดนที่พุทธศาสนิกชนนับถือพระพุทธศาสนามากที่สุด
ในโลกเป็นดินแดนที่มีพระสงฆ์มากที่สุดและยังเป็นดินแดนที่การปฏิบัติพระธรรมวินัยของ
พระสงฆ์ฝ่ายเถรวาทที่ยังมีอยู่อย่างครบถ้วน หากจะชักชวนพระภิกษุจัดกิจกรรมการศึกษา
ปฏิบัติธรรมและเผยแผ่อย่างจริงจังก็น่าจะได้รับการตอบรับอย่างดี

พุทธสมาคมแห่งประเทศไทยอันมีท่านผู้หลักผู้ใหญ่ ในวงราชการ ราชินิกุล
นักศึกษาและคนหนุ่มสาวที่มีความสนใจศึกษาพระพุทธศาสนาได้ร่วมกันจัดกิจกรรม
การศึกษาธรรมะกันเป็นประจำ เมื่อได้ข่าวว่าใครมีความรู้ความเข้าใจแตกฉานใน
พระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี ก็นิมนต์หรือเชิญท่านผู้นั้นมาแสดงปาฐกถาธรรมให้ฟังกันเป็น
ประจำ ขณะนั้นอาจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ ยังเป็นผู้พิพากษาหนุ่มๆเป็นผู้ไฝ่ธรรมมาตั้งแต่ยัง
เยาว์วัยก็ได้เข้ามาเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงที่สำคัญคนหนึ่งของพุทธสมาคมและต่อมาท่านเป็น
นายกพุทธสมาคมแห่งประเทศไทยที่ยาวนานที่สุด

เมื่อพระโลกนาถเดินทางมาประเทศไทย พุทธสมาคมแห่งประเทศไทยได้นิมนต์ ไป
แสดงปาฐกถาธรรมเป็นภาษาอังกฤษและมีผู้แปลให้ผู้ฟังได้เข้าใจอย่างทั่วถึง ในวันนั้น
หลวงพ่อบุชชาส ยังเป็นพระหนุ่มได้เดินทางมาฟังปาฐกถาของพระโลกนาถด้วย พระ
โลกนาถได้พูดเรื่องความสำคัญของพระพุทธศาสนา ประโยชน์ของการปฏิบัติธรรม การเผย
แผ่พระพุทธศาสนาโดยเริ่มเดินธุดงค์จากกรุงเทพมหานครขึ้นไปทางเหนือ เข้าพม่า ไป
อินเดีย ขึ้นไปทางเหนือของอินเดีย เดินตามเส้นทางสายไหมไปยุโรป

เมื่อพระโลกนาถแสดงปาฐกถาธรรมจบหลวงพ่อบุชชาสได้ลุกขึ้นถามปัญหาสอง
สามข้อ พระโลกนาถตอบปัญหาของท่านแล้วก็ประทับใจในความลุ่มลึกด้านธรรมะของ
ท่าน ได้ชักชวนเดินทางไปด้วย แต่หลวงพ่อบุชชาสไม่ได้รับปากหรือตัดสินใจที่จะ
เดินทางไปด้วยเพราะยังมีภารกิจสำคัญของการจัดการงานภายในสวนโมกข์อยู่ และกล่าว
กันว่า หลวงพ่อบุชชาสได้พบกับนายสัญญาธรรมศักดิ์ และได้สนทนากันเป็นครั้งแรก

แบบใกล้ชิด ทั้งๆที่อาจารย์พุทธทาสและอาจารย์สัญญาได้ติดต่อกันทางจดหมายและ
แลกเปลี่ยนความเห็นและคำราต่างๆกันอ่านมาเป็นเวลาช้านานแล้ว

ข่าวการจัดกองทัพธรรม เพื่อธรรมยาตราของพระโลกนาถได้รับการเผยแพร่ทาง
สื่อมวลชน โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์หลายฉบับ มีทั้งข่าวและบทวิจารณ์ที่ส่งเสริมสนับสนุน
กิจการนี้อย่างกว้างขวาง แม้สื่อมวลชนจะมีเพียงหนังสือพิมพ์ไม่กี่ฉบับ แต่ข่าวสารก็แพร่ไป
ทั่วประเทศในเวลาไม่นานนัก

ขณะนั้นหลวงพ่อบุญญานันทะกำลังเรียนบาลีอยู่ที่วัดพระธาตุเมืองนครศรีธรรมราช
พระราชญาณกวีเรียนบาลีอยู่ที่วัดปทุมคงคาหรืออยู่ที่จังหวัดชุมพร ยังไม่แน่ใจนัก ใครทราบ
กรุณาแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อมูลลงไปได้ เคยถามหลวงพ่อบุญญานันทะเรื่องการเรียนบาลี
ท่านเคยเล่าให้ฟังว่า ท่านเคยเรียนบาลีที่วัดปทุมคงคา กรุงเทพมหานครจนถึงแปลธรรมบทแต่สอบ
เปรียญสามไม่ได้จึงไปเป็นเจ้าอาวาสอยู่ที่วัดคอนทรายแก้วจังหวัดชุมพร แต่ระยะเวลาก่อน
หรือเดินทางธรรมจาริกครั้งนี้ขอสารภาพว่าไม่แน่ใจจริงๆ แต่ที่แน่ๆ หลวงพ่อบุญญาน
ญาณกวีเคยเรียนบาลีที่วัดปทุมคงคา

หากจะให้สันนิษฐานว่า หลวงพ่อบุญญานันทะได้เรียนบาลีก่อนหรือหลังเดินทาง
ไปธรรมจาริกกับพระโลกนาถ ก็ขอสันนิษฐานว่า ท่านเรียนบาลีก่อน เพราะเมื่อหลวงพ่อบุญ
ญานันทะกลับจากธรรมจาริกและไปเรียนบาลีที่วัดสามพระยาหลวงพ่อบุญญานันทะ
เป็นเจ้าอาวาสวัดคอนทรายแก้วที่จังหวัดชุมพรแล้ว

ดังที่หลวงพ่อบุญญานันทะเล่าว่า สมัยที่ท่านเรียนภาษาบาลีอยู่ที่วัดสามพระยานั้น
การบิณฑบาตยากเย็นแสนเข็ญ เดินบิณฑบาตไปไกลแค่ไหนก็ยังไม่ได้อาหารเลย บางวันได้
เพียงข้าวสุกสามช้อน ไข่เค็มฟองเดียว หรือปลาทูดัวเดียว เวลาฉันก็ต้องแบ่งฉัน เช่นถ้าได้
ปลาทูดัวหนึ่ง ต้องฉันเช้าครึ่งตัว ฉันเพลครึ่งตัว

เมื่อโรงเรียนบาลีปิดก่อนจะเข้าพรรษาก็คิดถึงพี่ท่านบุญชวน จึงไปเยี่ยมเยือนด้วย
ความคิดถึง ท่านเล่าต่อไปว่า เมื่อท่านเดินทางไปถึงวัดคอนทรายแก้วที่หลวงพ่อบุญชวนเป็น
เจ้าอาวาสอยู่นั้น หลวงพ่อบุญชวนกำลังง่วนอยู่กับการมุงหลังคากุฏิ เห็นท่านนั่งอยู่บน
หลังคากุฏิ หลวงพ่อบุญญานันทะทักทายท่านว่า ทำไมต้องขึ้นไปมุงหลังคาเองครับพี่ท่าน

หลวงพ่อบุญชวณก็ตอบว่า เดียวนี้ผมไม่ได้เป็นฝ่ายค้านแล้ว ก็ต้องทำทุกอย่างละครับ
พูดจบก็หัวเราะกันลั่นตามประสานกิดถึงและรู้ใจกัน

ข้อความตรงนี้หมายความว่าอย่างไร

หลวงพ่อบุญชวณนั้นทะขยายความให้ฟังว่า ในวัดเปรียบเจ้าอาวาสเป็นรัฐบาล ลูกวัดก็
เป็นฝ่ายค้าน เป็นลูกวัด ไม่ต้องรับผิดชอบอะไรมาก มีอะไรก็นั่งวิจารณ์เจ้าอาวาสได้ แต่เมื่อ
ต้องมาเป็นเจ้าอาวาส เป็นผู้ปกครองหรือผู้บริหาร เมื่อพบว่ามีปัญหาอะไรเกิดขึ้นในวัดหรือ
ในองค์กรของตนเอง จะนั่งบ่นหรือวิจารณ์ต่อไปไม่ได้ จะต้องลงมือทำให้ลุล่วงไปด้วยดี

ตอนนี้หลวงพ่อบุญชวณท่านมาเป็นรัฐบาลบ้างแล้วเมื่อเห็นหลังการวัดก็ต้องซ่อม
หลังคาเอง สมัยเป็นลูกวัดหรือฝ่ายค้านอาจจะไม่ต้องทำก็ได้

ท่านทั้งสองเป็นผู้ใฝ่เรียนใฝ่รู้ เป็นนักคิดในทุกวัย โดยไม่ใช้เวลาให้เปล่าประโยชน์
จึงมีผลึกแห่งความรู้ความคิดดีๆมากมาย แม้เวลาพูดหยอกล้อกันเล็กๆน้อยๆก็ได้สาระและ
ข้อคิด ที่นำมาพิจารณาเห็นเป็นความจริงและนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตได้

หลวงพ่อบุญชวณนั้นทะเคยเล่าว่า เมื่อพบกันก็นั่งสนทนาจนติดดิน หลวงพ่อบุญชวณ
ถามว่า ทำไมน้องท่านชอบนั่งกระเรียนหนักหรืออย่างไร

หลวงพ่อบุญชวณนั้นทะตอบว่า เรียนนะไม่หนักเท่าไร แต่อดนะชิน หนักหน่อย

หลวงพ่อบุญชวณบอกว่าไม่เป็นไรจะจัดการอุปกรณ์การเรียนให้

ตั้งแต่นั้นมาเวลาประชาชนมาทำบุญที่วัดหรือมีงานบุญตามบ้าน หลวงพ่อบุญชวณ
จะนำหลวงพ่อบุญชวณนั้นทะไปแสดงธรรมด้วยเสมอ ปัจจัยที่ญาติถวายก็จะให้เป็น
ทุนการศึกษาต่อ และวันใกล้จะเดินทางกลับหลวงพ่อบุญชวณก็บอกญาติโยมให้เตรียม
มะพร้าวและข้าวสารจำนวนหนึ่ง โดยเฉพาะเตรียมมะพร้าวให้ตั้งสามร้อยผล เสร็จแล้วก็ส่ง
ทางเรือไปลงกรุงเทพฯท่านเองกลับทางรถไฟ เมื่อมาถึงกรุงเทพฯไม่นานมะพร้าวและ
ข้าวสารก็มาถึงจึงจ้างรถเจ๊กลากมะพร้าวและข้าวสารมาเก็บไว้และหุงข้าวมันใส่มะพร้าวฉน
ทุกวัน จนตัวแทบเป็นมันเลย

หลวงพ่อบุญชวณนั้นทะให้เหตุผลว่า ที่ฉนข้าวมันเพราะข้าวมันหุงง่าย แม้ไม่มีแกง
หรือกับข้าวอื่นๆ มีเพียงพริก น้ำปลาหรือพริกกับเกลือ ก็คลุกฉนได้เลย ฉนแล้วก็ตั้งใจเรียน
หนังสือต่อไป

ที่เล่าเหตุการณ์ตอนนี้มายืดยาวเพื่อจะสนับสนุนข้อสันนิษฐานที่ว่า หลวงพ่อพระราชญาณกวี น่าจะเรียนบาลีก่อนเดินทางไปธรรมจาริก

มาเล่าเรื่องธรรมจาริกกันต่อเพราะจะได้เห็นความสัมพันธ์ของสามสายธรรมอย่างเป็นอทิปปัจจยตามิเหตุ มีผล มีที่ไปที่มาอย่างชัดขึ้นตามลำดับ

ข่าวการเดินทางเท้าเปล่าไปประเทศอินเดียเข้าสู่ พระปิ่น ปทุมุตฺตโร ชื่อและฉายาเดิมของหลวงพ่อปัญญานันทะ ซึ่งกำลังเรียนบาลีอยู่ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ท่านได้ทราบข่าวก็นึกอยากจะไปร่วมขบวนธรรมจาริกของท่านพระโลกนาถครั้งนี้เป็นนักหนา แต่พอไปเล่าความให้โยมแม่ฟัง ถูกโยมแม่ทัดทานอย่างแข็งขัน แต่ท่านพยายามอย่างเต็มที่ที่จะไปให้ได้ ก่อนวันเดินทางท่านเปิดปราศรัยที่สถานีรถไฟ พูดถึงความรักในพระรัตนตรัยและความตั้งใจแน่วแน่ที่จะเดินทางไปนมัสการสังเวชนียสถาน เพื่อตามรอยบาทของพระบรมศาสดาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยไม่ต้องกลัวความเหน็ดเหนื่อยและภัยอันตรายใดๆทั้งสิ้น

หลวงพ่อปัญญานันทะเล่าว่า เมื่อท่านปาฐกถาเสร็จโยมแม่เข้ามาบอกว่า ให้ท่านเดินทางไปได้ ขอให้เดินทางด้วยความปลอดภัย ความยินยอมอนุญาตและคำอวยพรของโยมแม่ทำให้ท่าน เดินทางด้วยความสบายใจและหมดห่วง

พอถึงวันเดินทางพระสงฆ์จากทั่วประเทศมาพร้อมกันที่วัดบวรนิเวศวิหารพักอยู่ที่นั่นหลายวันเพื่อรอหนังสือเดินทาง หลวงพ่อปัญญานันทะก็ได้พบหลวงพ่อพระราชญาณกวีที่นี่ อีกครั้งก็ดีใจเพราะเคยพบกันที่จังหวัดระนองมาก่อนขณะที่หลวงพ่อพระราชญาณกวีเป็นพระภิกษุและหลวงพ่อปัญญานันทะเป็นสามเณรและเป็นครูอยู่ที่นั่น

การเดินทางครั้งนี้ได้รับความอุปถัมภ์ด้วยดีจากรัฐบาลและได้ทราบวาระราชการที่เด็ดกัตรงถวายความอุปถัมภ์ด้วย เมื่อหนังสือเดินทางเสร็จแล้วคณะสงฆ์ธรรมจาริกก็ออกเดินทางไปเรื่อยๆค่ำไหนก็นอนนั่น เวลาเย็นก็ประชุมกันฟังธรรมและแสดงธรรมแก่พุทธศาสนิกชนที่มาเยี่ยมขบวนของพระสงฆ์ ข้อปฏิบัติที่ปฏิบัติกันเป็นประจำก็คือ ถือธุดงค์นอนกลางแจ้ง ไม่สวมรองเท้า และฉันอาหารผัก ใครมีศรัทธาก็ให้การบรรพชาเรื่อยไป เมื่อถึงวัดใหญ่มีสีมาก็อุปสมบทเสียครั้งหนึ่ง ก็มีคนบวชกันตลอดทาง

หลวงพ่อบุญชวณเคยเป็นครุมาก่อนเก่งภาษาอังกฤษ จึงช่วยเป็นล่ามให้พระโลกนาถได้ พร้อมทั้งแสดงธรรมแก่ประชาชนที่มาฟังธรรมกันตลอดทาง เป็นการฝึกความแข็งแกร่งทั้งกายใจและปัญญาไปตลอดทาง

เดินทางรอนแรมไปเรื่อยๆหลายเดือนก็เข้าประเทศพม่า จึงแวะกราบพระเจดีย์ชะเวดากองและพักอยู่ที่วัดในประเทศพม่าหลายวัน หลวงพ่อปัญญาได้รับข่าวจากเมืองไทยว่า โยมพ่อป่วยหนัก ก็เดินทางกลับประเทศไทยก่อนมาเยี่ยม โยมพ่อและ โยมพ่อก็เสียชีวิตในเวลาต่อมา

หลวงพ่อพระราชญาณกวี ได้เดินทางต่อไปกับคณะของพระโลกนาถจนถึงอินเดีย ท่านเล่าว่า วันแรกๆที่ท่านไปถึงนั้น ท่านออกบิณฑบาตปรากฏว่า สิ่งที่ชาวอินเดียนำมาใส่บาตรน่าตกใจ เขานำเอา ข้าวสาร นม เนย และจี้วัวแห้งมาใส่บาตร ท่านงงๆสงสัยว่าเขาจะแกล้งเราหรือเปล่า เมื่อพยายามสอบถามคนที่พูดภาษาอังกฤษได้ก็ทราบว่า ผู้ตักบาตรต้องการให้นำเอาข้าวสาร นมหรือ เนย ผักต่างๆมาปรุงเอง ส่วนจี้วัวแห้งนั้นเป็นเชื้อเพลิงสำหรับปรุงอาหาร พุดง่าย ๆ คล้ายๆกับการที่ญาติโยมนำข้าวสารและอาหารแห้งมาใส่บาตรนั่นเอง

หลวงพ่อพระราชญาณกวีกับคณะของพระโลกนาถได้เดินทางนมัสการสังเวชนียสถานคือสถานที่พระพุทธรเจ้า ประสูติ ตรัสรู้ ปรีชาญาณและแสดงปฐมเทศนาครบถ้วนแล้วพิจารณาว่า หมู่คณะธรรมจาริกมีความขัดแย้งกันหลายเรื่องเนื่องจาก พระที่บวชก็ใหม่ ยังไม่ได้รับการฝึกฝนในพระธรรมวินัยให้มีความรู้ความซาบซึ่งพอ มีเรื่องกระทบกระทั่งแล้วไม่ค่อยจะมีความอดทน พระที่มาจากต่างถิ่นต่างที่ล้วนมีภูมิหลังและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ถ้าเดินทางกันไปไกลกว่านี้ ก็คงจะไม่ราบรื่นนัก จึงตัดสินใจเดินทางกลับ

เมื่อหลวงพ่อพระราชญาณกวีเดินทางถึงอินเดียใหม่ๆ ได้มีจดหมายส่งมายังหลวงพ่อบุญชวณันท์ว่า ให้เดินทางไปอินเดียโดยให้มาขึ้นเรือที่ท่าเรือประเทศพม่า หลวงพ่อบุญชวณันท์จะจัดงานศพ โยมพ่อเสร็จแล้วก็เดินทางไปพม่าตามที่หลวงพ่อพระราชญาณกวีได้ชวนไว้ แต่หลวงพ่อพระราชญาณกวีได้เดินทางไปถึงพม่าและขึ้นจากท่าเรือไปก่อนแล้วสักสองหรือสามวัน หลวงพ่อบุญชวณันท์จะถามข่าวคนที่ท่าเรือว่า เจอพระสงฆ์ที่เดินทางมาจากอินเดียบ้างไหม เจ้าหน้าที่ท่าเรือก็ได้เล่าลักษณะของพระสงฆ์ที่เดินทางกลับจากอินเดียให้

ฟังก็แน่ใจว่า ท่านกลับแล้ว จึงคิดว่า 'ไม่รู้จะไปจาริกกับใครเพราะที่ท่านที่สนิทสนมและรู้ใจ กลับไปเสียแล้ว'

เมื่อท่านทั้งสองกลับมาถึงกรุงเทพฯ สถานการณ์เปลี่ยน คณะสงฆ์กรุงเทพฯ ประกาศว่า 'ไม่อนุญาตให้วัดในกรุงเทพฯ รับพระสงฆ์ที่เคยเดินทางไปกับพระ โลกนาถเข้าจำพรรษา หลวงพ่อบุญชวนจึงต้องเดินทางกลับวัดคอนทรายแก้ว จังหวัดชุมพร หลวงพ่อปัญญาันนทะเข้ามาที่วัดปทุมคงคาก็ทราบว่า หลวงพ่อพระราชญาณกวีเดินทางกลับชุมพรแล้ว จึงเดินทางตามมาที่วัดคอนทรายแก้ว

หลวงพ่อปัญญาันนทะเล่าว่า เมื่อเดินทางมาถึงวัดคอนทรายแก้วท่านรีบออกมาต้อนรับด้วยรอยยิ้มที่เต็มหน้า หลวงพ่อปัญญาันนทะก็เข้าท่านอีกว่า หลอกเพื่อนไปถึงพม่าแล้วตัวเองกลับมายืนยิ้มอยู่นี้แหละนะ

แรงปรารถนาแสวงหาความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ ให้กับชีวิตของพระหนุ่มทั้งสองไม่เคยหยุดนิ่ง ได้ทราบว่า หลวงพ่อพุทธทาสกำลังสร้างสวน โมกข์ใหม่ๆ มีจุดประสงค์และอุดมการณ์อันสูงส่งเพื่อการฟื้นฟูพระพุทธศาสนาทั้งในด้านปริยัติและปฏิบัติให้ถูกต้องแล้วคิดว่า เมื่อไม่มีวัดไหนในกรุงเทพฯ รับเข้าจำพรรษาแล้ว ไปหาท่านพุทธทาสกันดีกว่า

เมื่อปรึกษาหารือเห็นพ้องสอดคล้องต้องกันอย่างดี จึงตัดสินใจเดินทางไปจำพรรษาที่สวน โมกข์ ตำบลพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปัจจุบันนี้เรียกว่า สวน โมกข์ เก่า

นี่คือเหตุปัจจัยแห่งอิทัปปัจจยาที่สามสหายธรรมแห่งสวน โมกข์ได้โคจรมาพบกัน ท่านปัญญาันนทะ พระราชญาณกวี (บุญชวน) และสามเณรสำเร็จ มาร่วมจำพรรษาอยู่ด้วยเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ.2479 ตามบันทึกปฏิทิน 80 ปีของท่านพุทธทาสว่า

หลวงพ่อปัญญาันนทะเล่าเกร็ดข่อยให้ฟังว่า สวน โมกข์พุมเรียงที่หลวงพ่อพุทธทาส ออกแบบมานั้น พยายามยึดการดำรงชีวิตแบบสมัยพุทธกาลตามพระธรรมวินัยเป็นต้นแบบ ให้มากที่สุด เช่น กุฎิเล็ก ๆ โดกว่า โลงนิตเดียว ฝา กั้นไม้ไผ่แบบง่ายๆ พอกันฝนได้ ไม่มีมุ้ง หรือกมดกันยุง เวลานอนก็นอนคลุมโปงคือเอาจีวรคลุมหัวจรดเท้า พอหลับสนิทแล้วยุงก็ไม่กัด ตามคติว่า กินข้าวจามแอม อาบน้ำในคู นอนในเหล่าหมู ฟังยุงร้องเพลง

พระหนุ่มที่สามรูป มีอายุไม่ห่างกันมากนัก ถักทอสามหัวใจที่สว่างไสวด้วยพระ
ธรรม หนักแน่นด้วยความเคารพศรัทธาในพระรัตนตรัย ใฝ่หาความรู้ทั้งภายนอกและภายใน
อย่างไม่หยุดยั้ง ต่างคนต่างมีความพร้อมที่จะอุทิศชีวิตเพื่อถวายเป็นพุทธบูชาค้ำหลดวงพ่อ
พุทธทาส เดิมชื่อว่า พระมหาเงื่อม อินฺทปญฺโญ เมื่อได้ศึกษาพุทธประวัติและประวัติพระ
อรหันต์ทั้งหลายที่อุบัติขึ้นมาในโลกเพื่อประโยชน์เพื่อความสุขของมหาชนแล้ว มีความ
ซาบซึ้งถึงคุณค่าถึงกับประกาศตนเป็นทาสรับใช้พระพุทธเจ้า โดยตั้งชื่อตนเองเสียใหม่ว่า
พุทธทาส โดยพยายามติดตามรอยพระพุทธบาทและพระอรหันต์ด้วยการปฏิบัติตามพระ
ธรรมวินัยและพุทธวิธีอย่างใกล้ชิด

หลวงพ่อบัญญานันทะเล่าว่า ในปีที่ท่านไปจำพรรษาด้วยนั้น หลวงพ่อพุทธทาส
กำลังศึกษาพระสูตรสำคัญๆต่างๆจากพระไตรปิฎกหลายสูตรเช่น พรหมชาลสูตร สามัญญ
ผลสูตร และพระสูตรต่างๆที่เป็นแก่นของพระพุทธศาสนาเพื่อเตรียมเขียนหนังสือตามรอย
พระอรหันต์ ฟังชื่อหนังสือแล้วก็สะท้อนให้เห็นความรู้ลึกของท่านในขณะนั้นว่าจิตใจจด
จ่ออยู่กับพระพุทธคุณและพระอรหันต์มากกว่าสิ่งอื่นใด จนกระทั่งปรารถนาอย่างแรงกล้า
ที่จะรับใช้พระพุทธเจ้าแบบพุทธทาส และจะพยายามอย่างสุดกำลังที่จะธำรงรักษาพระธรรม
วินัยเอาไว้ตามแบบอย่างพระอริยเจ้าทั้งหลาย จึงได้ตั้งใจที่จะนำเอาปฏิปทาของพระอรหันต์
มาเป็นต้นแบบแล้วเดินตามรอยในทุกแห่งทุกมุมจึงตั้งใจเขียนหนังสือเรื่องตามรอยพระ
อรหันต์ อันเป็นหนังสือที่มีคุณค่าดีเยี่ยม เป็นงานวิชาการที่ละเอียดในระดับวิทยานิพนธ์
ระดับปริญญาเอกทีเดียว

วงสนทนาที่ออกกรสของโลปัจจุบันเรียกว่า สภากาแฟ แต่วงสนทนาของพระสหาย
ธรรมทั้งสามท่าน เป็นธรรมสภาชุมเห็ดแทน กล่าวคือ เวลาประมาณห้าโมงเย็น หลังจาก
เสร็จสิ้นภารกิจการศึกษาหรือบำเพ็ญภาวนาประจำวันแล้ว สรงน้ำเป็นที่สดชื่นทั้งกายและ
จิตแล้วจึงมารวมกันที่โรงไฟ คือ ยกหลังคาขึ้นเป็นเพิงหมาแหงนขึ้นสูงจากพื้นพื้นศิระ
แล้วก่อกองไฟขึ้นมา หาท่อนไม้มาเรียงไว้ข้างๆกองไฟ นำกิ่งไม้แห้งมาเป็นเชื้อไฟเดิมเข้าไป
ไปเรื่อยๆตามที่ต้องการ

เมื่อติดไฟได้เปลวไฟที่ร้อนดีแล้ว ก็นำกาต้มน้ำซึ่งมีสีดำด้วยเขม่าไฟเหมาะกับคำที่
เรียกว่า กา จริงๆ ใส่น้ำจนเต็มกาวางบนเตาไฟที่ทำขึ้นมาอย่างง่ายๆ นำใบชุมเห็ด อันเป็น

สมุนไพรรักษาหนึ่งของภาคใต้ เป็นยาระบายอ่อนๆมารมไฟจนกรอบแล้วใส่ลงในกาน้ำที่ กำลังเดือด ครู่หนึ่งผ่านไปก็จะได้น้ำสีคล้ายน้ำชารินใส่ แก้วทำด้วยไม้ไผ่(เรียกภาษาท้องถิ่น ว่าพล้อ)ส่งต่อให้แก่กันและกัน มีน้ำตาลปีบซึ่ง ท่านอาจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์และพระยาลัด พลี ธรรมประครภได้นำไปถวายไว้ไม่ได้ขาด ฉันทกับน้ำชุมเห็ดเป็นน้ำปานะอย่างเดียวกันที่มี ในสวนโมกข์ยุคเริ่มต้น

การที่พระหนุ่ม มีใจเปี่ยมล้นไปด้วยความฝัน ที่จะฟื้นฟู สร้างสรรค์ จรรโลง พระพุทธศาสนา ให้มีความมั่นคงถาวร ถูกต้องครบถ้วนทั้งภาคปฏิบัติ ปรียัติ และปฏิเวธมา อยู่ร่วมกันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นและแนวทางปฏิบัติอย่างใกล้ชิดนั้น ย่อมเป็น การเสริมกำลังใจให้แก่กันและกันให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น

หลังจากได้สนทนากันมาเป็นเวลาหลายวัน อยู่มาวันหนึ่งท่านทั้งสามได้สนทนาถึง คุณค่าของพระศาสนาอย่างลึกซึ้ง เมื่อเห็นว่า พระพุทธศาสนาในภาวะปัจจุบันต้องการ พระสงฆ์ที่จะต้องทำงานและเสียสละอย่างจริงจัง จะไปขอร้องหรือบังคับใครให้มาช่วยกันก็ คงจะเป็นไปไม่ได้ยากจึงตกลงว่าต้องเริ่มต้นที่ท่านทั้งสามรูปนั้นแหละ เมื่อมีความเห็นว่า การ ทำงานพระพุทธศาสนาเป็นเรื่องของทุกคน จึงร่วมกันตั้งจิตอธิษฐานว่า ท่านทั้งสามจะขอ บวชตลอดชีวิตเพื่ออุทิศชีวิตทั้งชีวิตเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่ถูกต้องแท้จริงตลอดไป

นี่คือที่มาแห่งสามสหายธรรมแห่งสวน โมกข์

ตั้งแต่บัดนั้นมาท่านทั้งสามนับถือกันฉันท์พี่น้อง คือยกให้ หลวงพ่อพุทธทาสเป็นพี่ ใหญ่ หลวงพ่อพระราชญาณกวี เป็นพี่รอง และหลวงพ่อปัญญานันทะเป็นน้องเล็ก เคารพ นับถือกันอย่างสนิทสนมยิ่ง ทุกปีท่านทั้งสามจะพบกันเป็นประจำในวันทำวัตรหลวงพ่อ พุทธทาสประมาณกลางพรรษา ใครจะไปอยู่ที่ไหนไกลแสนไกลเมื่อถึงวันดังกล่าวสหาย ธรรมทั้งสามท่านก็จะมาพบกันที่สวนโมกข์เพื่อระลึกถึงวันเก่าๆและถามข่าวคราว ความก้าวหน้าของการทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่แต่ละท่านได้กระทำไปแต่ละปี

หลวงพ่อพุทธทาสได้กล่าวถึงน้องชายร่วมสายธรรมของท่านทั้งสองว่า หลวงพ่อ พระราชญาณกวี หลวงพ่อพุทธทาสจะเรียกว่า ท่านเจ้าคุณชุมพร (หมายถึงท่านเจ้าคณะ จังหวัดชุมพรน้องชายในสายธรรมของท่านนั่นเอง)ว่า มีไหวพริบปฏิภาณดีเยี่ยม มี

ความสามารถในการหาหลักฐานต่างๆมาหักล้างในการโต้เถียงอย่างมีเหตุมีผล เหมาะ
สำหรับเป็นนักโต้วาที

ส่วนท่านปัญญานันทะ มีความสามารถในการแสดงธรรมอย่างสูง อธิบายธรรมะที่
ลึกซึ้งให้เข้าใจง่ายๆ จนกระทั่งเมื่อหลวงพ่อบัญญานันทะมีอายุครบรอบ 80 ปีหลวงพ่อบุทธ
ทาสได้อวยพรวันเกิดให้หลวงพ่อบัญญานันทะให้ประกาศพระพุทธศาสนาและศีลธรรม
ทำลายความมืดในโลก และยกย่องหลวงพ่อบัญญานันทะว่าเป็นแม่ทัพโลก เพื่อประกาศ
ธรรมะให้แผ่กระจายไปทั่วโลก

เมื่อครั้งที่จำพรรษาด้วยกันที่สวนโมกข์ หลวงพ่อบุทธทาสได้แนะนำหลวงพ่อบัญญานันทะว่า หากน้องท่านปรารถนาจะทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาต่อไปให้กว้างไกล
ก็จงเรียนบาลีให้มีความรู้แตกฉานพอที่จะไขข้อพระไตรปิฎกเถิด หลังจากนั้นหลวงพ่อบัญญานันทะได้มุ่งหน้าสู่เมืองกรุงยังวัดสามพระยาเพื่อศึกษาภาษาบาลีจนได้เป็นเปรียญ
ธรรมสี่ประโยคและเป็นนักปาฐกถาธรรมนามอโฆษ ดังเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไป

ส่วนพระราชญาณกวีเมื่อจากสวนโมกข์ไปแล้ว ก็ได้ไปจำพรรษาที่วัดดอนทรายแก้ว
จังหวัดชุมพร และไปจำพรรษาเป็นพระธรรมทูตสายต่างประเทศที่ประเทศสิงคโปร์และ
มาเลเซียเป็นเวลาหลายปีจนกระทั่งปีพ.ศ. 2508 ได้รับแต่งตั้งจากทางคณะสงฆ์ให้มาเป็นเจ้า
คณะจังหวัดชุมพรและเป็นเจ้าอาวาสวัดขันเงิน อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร พร้อมกันนั้น
ก็ได้รับการแต่งตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์อีกตำแหน่งหนึ่งด้วย

แม้หลวงพ่อบุทธทาสจะไม่ได้เป็นมหาเปรียญ แต่ท่านก็เคยแปลธรรมบทจบ
มาแล้วทั้งแปดภาค จึงมีความรู้ภาษาบาลีเป็นอย่างดี เพราะท่านเป็นคนใฝ่รู้อยู่ตลอดเวลา เวลา
ท่านอ่านพระไตรปิฎกท่านเลือกอ่านภาษาบาลีมากกว่าภาษาไทย เวลาท่านแสดงธรรมถ้า
ท่านยกศัพท์ใดในภาษาบาลีขึ้นมา ท่านจะอธิบายศัพท์นั้นๆถึงราก และอธิบายความอย่าง
ละเอียดแบบนักปราชญ์ เวลาท่านแสดงพระธรรมเทศนาจึงต้องใช้เวลามากอย่างน้อยสอง
ชั่วโมงทุกครั้ง คนที่ชอบฟังธรรมพอเป็นพิธี มักจะบ่นว่า ท่านเจ้าคุณเทศน์นาน

ข้าพเจ้ามีความเข้าใจหลวงพ่อบุทธทาสอย่างมากว่าทำไมต้องเทศน์นาน
เพราะท่านแตกฉานไปทุกเรื่อง ยกเรื่องอะไรขึ้นมาต้องอธิบายให้ละเอียดชัดเจนหมดจดใน
ทุกประเด็น เป็นที่น่าเสียดายว่า ขณะที่ท่านไปแสดงธรรมตามที่ต่างๆหรือแสดงธรรมใน

วันธัมมัสวันนะ ไม่มีใครได้อัดเสียงท่านไว้เลย จึงไม่มีทั้งเสียงและผลงานด้านการเผยแผ่ที่ เหลืออยู่มากคั้งที่หลวงพ่พุทททาสและหลวงพ่ปัญญานันทะมีอยู่

พระราชญาณกวี เดินทางไปร่วมพิธีประทานปริญญาบัตรของ
ดร.พระมหาจรรยา สุทธิญาโณ ที่วัดมหาธาตุฯ กรุงเทพฯ

ท่านมีความรักในภาษาบาลีมาก แม้ท่านไม่ได้เป็นมหาเปรียญ แต่ท่านพยายามอย่างยิ่งที่จะตั้งสำนักเรียนบาลีให้มั่นคงให้ได้ เพราะการตั้งสำนักเรียนบาลีให้มั่นคงแต่ละแห่งได้นั้นยากเย็นแสนเข็น เพราะต้องการพระสงฆ์ที่มีความมั่นคง จริ่งใจสูง มีความรู้ภาษาบาลีดีเยี่ยม ที่สำคัญต้องรักการสอนภาษาบาลีเป็นชีวิตจิตใจไม่เคยเบื่อหน่ายเลย

เมื่อพระราชญาณกวีเริ่มตั้งสำนักเรียนบาลี ได้อาราธนาพระมหาบุญชัย มหาวิโร
ป.ธ. 9 ปัจจุบันได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชรัตนวิสุทธิ มาเป็นอาจารย์ใหญ่

สอนภาษาบาลี นับเป็น โชคดีของหลวงพ่อพระราชญาณกวี ที่ได้พระสงฆ์ที่คุณสมบัติที่จะ เป็นเสาหลักในการจัดการศึกษาภาษาบาลีได้อย่างถูกต้อง

ท่านอาจารย์ราชรัตนวิสุทธิ เป็นพระสงฆ์ที่มีความขยันอดทน จริงจัง เปี่ยมด้วยอิทธิ บาทสี่ประการ คือฉันทะ รักการสอนบาลีเป็นชีวิตจิตใจ วิริยะ มีความพากเพียรในการสอน บาลีเป็นเลิศ จิตตะเอาใจใส่ในการสอนภาษาบาลีเป็นเลิศ วิมังสา ไตร่ตรองปรับปรุงตำรา ของท่านให้ทันสมัยมีความรู้ใหม่ๆ สดใสตลอดเวลา

ช่วงแรกๆแม้จะมีพระนิสิตมาปฏิบัติหน้าที่อยู่บ้างเช่นพระมหาสุบรรณ จันทะบุตร ปัจจุบันลาสิกขาและเป็นข้าราชการเกษียณอยู่ที่จังหวัดอุบลแล้ว มาช่วยงานสอนบาลีเป็น การชั่วคราว แต่ภาระหลักก็ตกอยู่ที่พระราชรัตนวิสุทธิเป็นเวลาหลายปี ท่านเป็นพระหนุ่มยังมี กำลังวังชาติแต่ละวันต้องสอนกันหลายชั้น แต่ไม่รู้จักเหนื่อย

ต่อมาก็มีพระหนุ่มสมองดีอีกรูปหนึ่งเข้ามาเป็นศิษย์สำนักเรียนบาลี ซึ่งไม่มีใคร ทราบมาก่อนว่าต่อมาได้เป็นทายาทของพระราชญาณกวี คือพระมหาองอาจ ฐิตธมฺโม ปัจจุบันคือเจ้าคณะจังหวัดชุมพร ท่านเรียนบาลีเก่งเป็นเปรียญภายในสองปี ก็เข้ามาช่วยสอน ภาษาบาลีอาจารย์ใหญ่คือ พระมหาบุญชัย มหาวิโร ได้ทันที สอนแบบพี่สอนน้อง

เป็นโชคดีครั้งที่สองของพระราชญาณกวี ที่ได้ลูกศิษย์ซึ่งท่านเป็นพระอุปชฌาย์ให้ อุปสมบท มาเป็นกำลังเสริมในการตั้งสำนักเรียนบาลีของท่านให้มั่นคงยิ่งขึ้น จากเสาเดียว ของสำนักเรียนเมื่อเริ่มต้น กลายเป็นสองเสา ความมั่นคงย่อมเพิ่มขึ้นแน่นอน

ทั้งสองท่านรับภาระสั่งสอนต่อไปไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยเช่นเดียวกัน ต่อมาพระมหา องอาจ ก็ได้เปรียญเก้าประโยค และรับภาระเป็นครูสอนเต็มตัว นั่นก็หมายความว่า สอน ศิษย์ได้ทุกชั้นกันทั้งวันทั้งคืน

อีกไม่นานต่อจากนั้นก็จะมีพระผู้ใหญ่มีพรรษาอายุกาลมากเป็นพระสงฆ์ทรงปาฏิโมกข์ ชื่อ พระมหาจันทร์ ฐิตวโโส ได้เข้าเรียนบาลีจนเป็นเปรียญในเวลาอันรวดเร็ว ท่านอาจารย์พระ มหาจันทร์ ฐิตวโโส ก็เป็นผู้มีความรักในการสอนบาลีเป็นชีวิตจิตใจไม่แพ้ท่านอาจารย์ทั้ง สองที่เอ่ยนามมาข้างต้น

บัดนี้หลวงพ่อพระราชญาณกวีได้พระสงฆ์ใจเพ็ชรมาเป็นหลัก สามเสาค้ำจุนสำนัก เรียนบาลีวัดขันเงินอย่างมั่นคง เพราะท่านอาจารย์ทั้งสาม มีความรู้ดี มีความสามารถดี มี

น้ำใจเสียสละ มีความมั่นคงในพระพุทธศาสนา มีปฏิปทาเป็นต้นแบบของพระสงฆ์ที่เรียบง่าย และสันโดษ

พระราชรัตนวิสุทธิ เป็นพระสงฆ์ต้นแบบของผู้เสียสละมีปฏิปทาที่สม่ำเสมอ ถึงแม้ท่านเป็นเปรียญธรรม 9 ประโยค เป็นพระราชกณะ แต่ท่านยังเป็นผู้สันโดษ เคร่งครัด เรียบง่าย ปฏิปทานี้เป็นที่ประทับใจศิษย์ทั้งหลายโดยเฉพาะข้าพเจ้ายิ่งนัก ทุกวันท่านจะทำวัตร สวดมนต์เช้าเย็น ไม่มีขาด จะออกบิณฑบาตไม่ขาด ท่านมีบาตรรไบน้อยโตกว่าขันอาบนํ้า นิดเดียว อุ่มออกไปบิณฑบาต พอบาตรของท่านเต็มตรงไหนท่านก็กลับตรงนั้น ท่านอาจารย์จึงมีสุขภาพแข็งแรง ไม่มีโรคไม่มีภัย

แม้ท่านได้รับยศถาบรรดาศักดิ์เป็นพระราชกณะครั้งแรก ลูกศิษย์ลูกหา อุบาสก อุบาสิกาที่เคารพนับถือ จะมีความรู้สึกปลาบปลื้มที่พระหนุ่มมีความรู้ดีเป็นที่ชื่นชมของ พุทธศาสนิกชนทั้งจากอำเภอหลังสวนและจังหวัดชุมพร ต้องการจะแสดงมุทิตาสักการะ ด้วยการจัดงานถวาย แต่ท่านปฏิเสธอย่างแข็งขันที่จะยอมให้ใครๆมาจัดงานฉลองพัสติให้ ท่าน นับเป็นจุดยืนที่มั่นคงในความเป็นพระสงฆ์ที่เรียบง่ายไม่ห่อไม่ห้วนไหวกับลาภยศที่ได้รับ ท่านไม่เคยชวนขวายเป็นต้นแสวงหายศแต่อย่างใดทั้งๆที่ท่านมีโอกาส ท่านสงบเย็น ทำงานสอนบาลีของท่านต่อไปอย่างมีความสุข จนกระทั่งได้รับพระราชทานยศเป็นพระราชกณะชั้นราชในปัจจุบันนี้

เมื่อลูกศิษย์ของท่านเติบโตขึ้นมาเป็นเจ้าอาวาสและเป็นเจ้าคณะจังหวัด ท่านมีแต่ความยินดี ไม่มีอิจฉาเหยียดหยามของท่านที่เจริญเติบโตในหน้าที่การงานท่านไปเป็นเจ้าอาวาสที่วัดด่านประชากร ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่แต่ไม่ที่เจ้าอาวาส แม้จะเต็มไปด้วยอุปสรรคนานแห่งการ พัฒนาวัดด่านประชากรที่มีสภาพเกือบจะเป็นวัดร้างแต่ท่านเห็นว่าสมควรไปท่านก็รับนิมนต์จากประชาชนที่นั่น

เมื่อท่านไปถึงปรากฏว่า ที่ดินวัดถูกเทศบาลนำไปใช้จำนวนมาก พอท่านไปดูเอกสารต่างๆจากทางการทุกคนก็ปฏิเสธด้วยกลัวอิทธิพล แต่ท่านไม่เคยเกรงกลัวอิทธิพลแต่อย่างใด ท่านเดินหน้าตรวจสอบต่อไป จนกระทั่งนักเลงอิทธิพลขึ้นมาบนกุฏิท่าน วางปืนลงต่อหน้าแล้วเจรจากับท่านตัวต่อตัวให้ท่านยุติการขูดคุ้ยเรื่องที่ดินวัดด่านประชากรแต่ท่านไม่เกรงกลัว กล่าวกับนักเลงคนนั้นว่า ถ้าเธอยังฉันทาย ไม่มีความหมายอะไร แต่ถ้าไม่ยิงฉันทาย

ก็ต้องทำที่ดินวัดให้เป็นที่เส้นทางเพื่อประโยชน์ของประชาชนต่อไป ถันตายไปก็จบ แต่ถ้า
ทำความถูกต้องไว้ให้คนรุ่นหลังเขาจะได้รับประโยชน์

นักเลงอิทธิพลคนนั้นน่าจะได้อำนาจบ้างไม่มากก็น้อย เก็บปืนใส่กระเป่าเล็กเจรจา
ลงกุฎจากไป นี่คือความใจเพชรของท่านอาจารย์ของเรา

สภาพเดิมของวัดด้านประชากรอำเภอหลังสวนคือ สถานที่จัดงานรื่นเริงต่างๆจน
กลายเป็นสวนสนุกที่เปิดโอกาสให้คนตรีมาเล่นหรือการละเล่นอื่นๆแล้วคนจัดก็แสวงหา
ประโยชน์กัน แต่พอท่านอาจารย์เจ้าคุณราชรัตนวิสุทธ์มาเป็นเจ้าอาวาส ท่านไม่ยอมให้ใช้
วัดเป็นวิกอีกต่อไป ท่านถูกชาวบ้านและพวกที่เสียผลประโยชน์ด่าท่านสารพัด ท่านไม่
สนใจ ท่านคือเจ้าอาวาส ตราบใดที่ท่านเป็นเจ้าอาวาสท่านต้องทำวัดให้เป็นวัดคือสถานที่ร่ม
รื่น สมกับคำว่า อาราม ไม่ใช่สวนสนุก วัดต้องเป็นวัด มิใช่วิก

งานปฏิรูปของท่านได้รับการต่อต้านแม้จากคนที่เคยนับถือท่าน เพราะเขาไม่เคยเจอ
ของจริงมาก่อน แต่ท่านยอมให้เขาโกรธเกลียด ตามความสมัครใจ ท่านปลุกต้นไม้ต่างๆทั่ว
บริเวณวัดในเวลาอันรวดเร็ว ท่านไม่ก่อสร้างอะไรทั้งสิ้นนอกจากปลุกต้นไม้ สร้างความไม่
พอใจให้แก่ผู้เสียผลประโยชน์และคนที่เคยสนุกสนานจนเขานานานามกันว่า วัดด้าน
ราม่ามาแต่อดีต

มาถึงวัดนี้ทุกเสียงที่ต่อต้านท่านกลายเป็นเสียงสรรเสริญเพราะวัดด้านราม่าที่แสนจะ
หนวกหู จอแจในอดีต กลายเป็นวัดด้านประชากรที่แสนจะร่มรื่นไปด้วยแมกไม้ นับเป็นวัด
ต้นแบบในเมือง ที่วัดในเมืองทั้งหลายจึงพึงได้พัฒนาวัดให้ร่มรื่นสมกับคำว่าอาราม

ท่านอาจารย์ไม่เคยขอเงินจากใครหรือไม่เคยเรียไรใครมาสร้างหรือพัฒนาวัด แต่ใคร
ถวายเงินมาท่านจะนำไปใช้พัฒนาวัดจนหมด เมื่อท่านเข้ามาที่วัดด้านประชากร เจ้าอาวาส
รูปก่อนได้สร้างอุโบสถค้างไว้ ท่านไม่ยอมหาเงินสร้างโบสถ์ เวลาใครถวายเงินมาครั้งหนึ่ง
ท่านก็จะนำไปสร้างโบสถ์ที่ค้างอยู่ตามมีตามเกิด ท่านสร้างจนเสร็จดังที่เห็นกันทุกวันนี้

อาจารย์เจ้าคุณพระเทพญาณโมลี ก็เป็นต้นแบบแห่งผู้สันโดษและเสียสละ ท่านมี
ความรักในการสอนภาษาบาลีไม่เบื่อ แต่ละวันท่านทำงานทั้งงานสอนงานใช้แรงไม่น้อย
กว่าสิบกว่าชั่วโมง เพราะท่านเป็นช่างก่อสร้างมาก่อน งานนวดกรรมช่อมแซมเสนาสนะ
เล็กๆน้อยๆจึงไม่ต้องจ้างช่างอื่น ท่านรับทำให้หมดเลย

ท่านจึงต้องทำงานทั้งบู๊ทั้งบุน่เคียงคู่กันเสมอมา ปัจจุบันนี้ท่านได้จ้างช่างฝีมือดีมาวาดภาพพุทธประวัติที่ฝาผนังอุโบสถวัดชั้นเงินอย่างสวยงาม ภาพพุทธประวัติที่ท่านให้วาดนั้นเป็นภาพจากหินสลักแต่โบราณและบางภาพท่านได้เสริมกรรมเข้าไปด้วย ต่อไปจะกลายเป็นสถานศึกษาพุทธประวัติที่ทรงคุณค่าอย่างยิ่งของภาคใต้

ท่านอาจารย์พระเทพญาณ โมลี เป็นพระมหาเถระอีกรูปหนึ่งที่มีความใกล้ชิดกับท่าน อาจารย์พุทธทาสมาตั้งแต่ยังเป็นพระหนุ่มๆ เป็นผู้นำข้าพเจ้าไปสวนโมกข์บ่อยๆ ตั้งแต่ยังเป็นสามเณรน้อยๆ เมื่อท่านไปสวนโมกข์พระสงฆ์ทุกรูปก็รู้จักท่านอย่างสนิทสนมทุกคน ท่านอาจารย์โพธิ์ เจ้าอาวาสวัดสวนโมกข์รูปปัจจุบันก็สนิทสนมกับท่านมาก นับเป็นสหายนกรรมรุ่นสองที่ได้สืบงานท่านอาจารย์ทั้งสองได้เป็นอย่างดี กล่าวคือ ท่านอาจารย์พระเทพญาณ โมลีได้สืบทอดงานหลวงพ่อพระราชญาณกวี และท่านอาจารย์โพธิ์ได้สืบทอดงานท่านอาจารย์พุทธทาสได้ดี

ท่านอาจารย์มหาจันทร์ ฐิตวิโส เป็นพระมหาเถระที่รักการสอนบาลี รักสำนักเรียนบาลี มีความเมตตากรุณาต่อศิษย์สูง เป็นกันเองกับศิษย์อย่างมาก ใครมีความเดือดเนื้อร้อนใจเรื่องอะไร ไม่กล้าไปปรึกษา ท่านอาจารย์ใหญ่ทั้งสอง ก็แอบมาหาท่านอาจารย์มหาจันทร์นี้แหละ เวลาพระเณรจะกลับบ้านหรือขาดปัจจัย ก็มักจะมากะชิบกับท่าน ท่านไม่เคยขัดข้อง บางทีถึงกับเท่าน้ำให้ พระเณรวัดชั้นเงินไม่ค่อยมีปัจจัยนักเพราะท่านอาจารย์ให้ขยันเรียนเรื่องจะไปสวดศพหรือบังสุกุลเพื่อหาปัจจัยไม่ค่อยจะมี

อย่างไรก็ตามท่านอาจารย์ทั้งสามคือ พระราชรัตนวิสุทธิ พระเทพญาณ โมลี และพระมหาจันทร์ มีปฏิปทาเหมือนกันคือเสียสละ ท่านทั้งสามสอนภาษาบาลีและนักธรรมแบบไม่มีนิศยภัตหรือเงินเดือนมาตลอดเวลา ข้าพเจ้าได้รับปฏิปทานี้ของท่านอาจารย์มาใช้ตามอุดมคติว่า ทำงานพระศาสนาต้องไม่หวังสิ่งตอบแทนเพราะเป็นงานบุญกุศลอยู่แล้ว เมื่อเราต้องการบุญ เราอยู่ในกองบุญ ก็ต้องทำบุญและรับบุญเป็นความสุขใจ หากญาติโยมถวายปัจจัยมาก็ต้องพิจารณาว่า จะจ่ายอย่างไรถึงจะเป็นประโยชน์แก่พระพุทธศาสนาและสาธารณะ ตามที่ทายกทายิกาตั้งใจ

หลวงพ่อก็คือท่านหนึ่งที่ยืนหยัดสร้างสำนักเรียนบาลีมาด้วยกันกับท่านอาจารย์ทั้งสามที่เอ่ยนามมาและพระราชญาณกวีคือ หลวงพ่อสมาน คันธวีโร ข้าพเจ้าจำราชทินนาม

ท่านไม่ได้ นึกอยู่หลายวันก็นึกไม่ออก หากใครตรวจรูปแล้วจำได้กรุณาใส่ลงไปด้วย เป็นพระมหาเถระที่รักสำนักเรียนบาลี รักพระพุทธศาสนามาก แม้ท่านจะสอนบาลีไม่ได้ แต่ท่านทุ่มเทพลังกายใจดูแลอาหารพระภิกษุสามเณรอย่างสุดความสามารถ

สำนักเรียนบาลีสมัยที่ข้าพเจ้าเรียน อาหารการฉันไม่อุดมสมบูรณ์ บางทีออกบิณฑบาตจนทั่วตลาดหลังสวนก็กลับวัดบาตรเปล่า หวังเพียงได้ฉันเพลที่โรงฉัน ซึ่งต้องได้ฉันแน่ๆ เพราะคุณนายวิมลถวายข้าวสารอย่างพอเพียง ส่วนผักท่านอาจารย์เจ้าคุณพระเทพญาณโมลี ชักชวนสามเณรอย่างพวกเราไปปล่อยความหนุ่มกั้นในทอนริมแม่น้ำหลังสวน ด้วยการพรวนดินบ้างปลุกผักต่างๆบ้าง และมีความลับที่จะต้องเปิดเผยว่า ท่านอาจารย์ให้ตัดปุ๋ยมนุษย์ไปรดผัก ไม่นานผักก็งามและรสชาติหวานเหลือเกิน เพียงพอแก่พระสงฆ์สามเณรที่จะฉันและแจกญาติโยมที่มาเลี้ยงพระบ้าง ญาติโยมบางคนได้รับผักไปแล้วต่างชื่นชมว่าเหมมผักลูกเณรหวานจริงๆ ลูกเณรก็พากันยิ้มกริ่ม เพราะคิดถึงปุ๋ยมนุษย์นั่นเอง

หลวงพ่อดมจะเป็นผู้จัดการหาอาหารต่างๆมาจากตลาด สมัยนั้นไม่มีโทรศัพท์ เวลาสามล้อหรือมอเตอร์ไซค์ผ่านท่านจะสั่งไปเรื่อยๆว่า เอาโน้นมาให้หน่อยเอานี่มาให้หน่อยเพื่อปรุงเป็นอาหารถวายพระ บางทีท่านหุงข้าวกระทะตั้งไว้หรือฝีกสามเณรให้หุงจนแก่แต่ท่านต้องควบคุม หากได้ช่วยกันทำครัวให้วัด พระเณรที่ผ่านวัดฉันเงินนอกจากจะเรียนแก่ ขยัน เสียสละ ดังพระอาจารย์แล้วยังทำกับข้าวได้อย่างน้อยพอเอาตัวรอดได้ยามอดอยาก แม้ปรุงอาหารได้ไม่อร่อยแต่รับรองว่าไม่อดตาย

หลวงพ่อดมอยู่กับสำนักเรียนบาลีจนมรณภาพไปเมื่อสองปีที่ผ่านมานี้เองท่านเป็นคนรักสำนักเรียนบาลีจริงๆ เป็นต้นแบบของพระมหาเถระที่เปี่ยมด้วยมุทิตาจิต ยินดีกับลูกศิษย์ลูกหาที่สอบได้แล้วก็จากไป ท่านเรียกข้าพเจ้าด้วยความรักว่า เจ้ามีด ตามภาษาถิ่นที่คนรักกันหรือเรียกพระสงฆ์ที่รักมากกว่าเคารพ คำว่ามีดคือดำเนินเอง

ถ้าชาวบ้านเรียกพระสงฆ์ที่มีพรรษาอายุกาลว่า ท่าน คือการเรียกด้วยความเคารพ แต่ถ้าเรียกว่า เจ้า นำหน้าจะเรียกด้วยความรักสนิทสนมกันมากกว่า ชาวท้องถิ่นที่เป็นผู้ใช้ภาษาจะรู้จักถึงความเหมาะสมของการใช้ภาษาว่าควรจะเรียกท่านกับพระสงฆ์รูปใดและควรจะเรียกเจ้ากับพระรูปใด

หลวงพ่อพระราชญาณกวี สร้างสำนักเรียนบาลีขึ้นมาตั้งแต่เบื้องต้นจนกระทั่ง กลายเป็นสำนักเรียนอันดับต้นๆของประเทศ และระดับแนวหน้าของจังหวัดภาคใต้ที่มี เปรอร์เซ็นต์พระภิกษุสามเณรสอบได้มากเป็นประจำทุกปี จนกระทั่งใครๆก็แนะนำกันว่าถ้า อยากเป็นมหาเร็วกๆก็ต้องไปเรียนบาลีที่วัดขันเงิน เพราะสำนักเรียนบาลีจัดระเบียบการเรียน การสอนอย่างจริงจัง หัวใจสำคัญของ อาจารย์ทุกท่านมีความรู้จริง สอนจริงๆ เปี่ยมล้นไป ด้วยประสบการณ์

ความเป็นปึกแผ่นของสำนักเรียนบาลีที่หลวงพ่อพระราชญาณกวีทำได้สำเร็จ และ ท่านได้เห็นความสำเร็จนั้นด้วยความชื่นใจตลอดเวลานวาระสุดท้ายของชีวิต ด้วยความ ช่วยเหลืออย่างทุ่มเทเสียสละ กรุณา ของพระสงฆ์ระดับยอดขุนพลทั้งสี่รูปดังที่เอ่ยนามมา ข้างต้น ช่วยประสานมือประสานงานและประสานใจลงหลักปักฐานสร้างสำนักเรียนบาลี อย่างมั่นคง อันกล่าวได้ว่า เป็นแกนหลักที่สำคัญของการธำรงพระพุทธศาสนา

หลวงพ่อพระราชญาณกวีเองนอกจากจะให้การสนับสนุนอย่างสุดจิตสุดใจแล้ว ท่าน ยังทำหน้าที่ พระอุปัชฌาย์ และเจ้าอาวาสได้อย่างดีเยี่ยม ความรักความเป็นห่วงพระภิกษุ สามเณรเป็นที่ประทับใจของพวกเราไม่น้อย หลวงพ่อพระราชญาณกวี เป็นพระสงฆ์ที่ สันโดษ อุดมทน ไม่ละโมภ จึงไม่มีวิธีการหาเงินนอกกลุ่มนอกทางมาใช้จ่าย ในสำนักเรียน แต่ ยังชีพกันด้วยปัจจัยสี่ตามแรงศรัทธา แต่ความเมตตาของท่านที่ร่วมสุขร่วมทุกข์จริงๆกับพระ เณรอย่างไม่เห็นแก่ตัวนี่คือสิ่งประเสริฐ

หลวงพ่อพระราชญาณกวีจะลงโรงฉันทุกวัน ไม่ขาดเพื่อฉันภัตตาหารเพลร่วมกับ พระภิกษุสามเณร ท่านเดินตรวจตั้งแต่ปลายแถวไปถึงที่นั่งของท่าน หากอาหารหรือของ หวานมีน้อย ท่านก็จะแบ่งจนทั่วถึง เช่น มีคนถวายกล้วยท่านสักหวีหรือสองหวี เป็นการ นำมาถวายส่วนตัว ท่านจะเหลียวดูพระเณรปลายแถวอย่างสงบระยะหนึ่ง แล้วท่านก็จะขอ มีดจากแม่ครัวตัดกล้วยแต่ละผลเป็นสองชิ้นบ้างสามชิ้นบ้างแบ่งถวายให้พระเณรฉันอย่าง ทั่วถึง แม้จะมีเพียงน้อยนิด แต่ทว่าน้ำใจกว้างใหญ่นัก

บางวันไม่มีใครมาเลี้ยงอาหารเพล ท่านอาจจะไม่มีปัจจัยให้แม่ครัวไปซื้อของ แม่ ครัวและสามเณรก็พากันตำน้ำพริกมะขามอ่อน นำเอาพริกและผักจากในสวนในแปลงผัก ตามมี ตามเกิด มาใส่สำหรับถวายท่านเหมือนกับพระเณรรูปอื่นๆ ท่านลงมานั่งที่ของท่าน

แล้วท่านเข้าใจว่า พระเณรหรือแม่ครัวคงไม่สบายใจแน่นอนที่หลวงพ่อก็ไม่มีอะไรฉันเลย ต้องมาฉันน้ำพริกกับพวกเรา เมื่อรับประทานเสร็จแล้ว ท่านก็ตักอาหารมาพิจารณาแล้ว ท่านเริ่มฉัน ท่านหยิบผักกลุ่มใหญ่ๆมาฉันแล้วจิ้มน้ำพริกฉัน พุคภาษาชาวบ้านว่าท่านฉันด้วยความเอร็ดอร่อย เติมข้าวอีกด้วย พอฉันเสร็จท่านก็พูดว่า เหมวันนี้ฉันอาหารได้เยอะเป็นพิเศษ ท่านพูดแค่นั้น ผู้จัดสำรับขามยากก็ดีใจแล้ว

เวลาใครน่านมฉันไปถวายท่านพร้อม โอวัลติน หลังทำวัตรเย็นท่านจะเรียกสามเณรมานั่งคุยหน้ากุฏิ แล้วบอกให้สามเณรขึ้นไปบนกุฏิขง โอวัลตินมาถวายท่านและสามเณรอย่างทั่วถึง จนสามเณรรู้แล้วว่า ถ้าหลวงพ่อก็เรียกประชุมอย่างน้อยก็โอวัลตินหนึ่งแก้วต้องได้ฉันก่อนข้างแน่นอน

หลังทำวัตรเย็นทุกวัน ท่านจะนำพระภิกษุสามเณรนั่งสมาธิเป็นประจำไม่ต่ำกว่าหนึ่งชั่วโมง เมื่อนั่งสมาธิเสร็จแล้ว ท่านก็หันมาหาพระภิกษุสามเณรทั้งหมดเพื่อรับการคารวะจากพระภิกษุสามเณร การ ได้มีโอกาส ทำวัตรสวดมนต์เย็นร่วมกับ พระอุปัชฌาย์อาจารย์ ย่อมเพิ่มความอบอุ่นจิตใจ แก่พระภิกษุสามเณรเป็นอย่างดี เป็นการสร้างความสามัคคีให้แก่หมู่คณะ เป็นการปฏิบัติธรรมตามที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ เมื่อประชุมก็พร้อมเพรียงกันประชุมเมื่อเลิกก็พร้อมเพรียงกันเลิก

หลวงพ่อก็พระราชญาณกวีได้เขียนบทความไว้มากมายแต่ไม่ได้รวมไว้อย่างเป็นทางการหมดเป็นหมู่ โดยใช้นามปากกาว่า บ.ช. เขมาภิรต ย่อมมาจาก บุญชวน เขมาภิรโต ซึ่งแปลว่าเป็นผู้ยินดีในธรรมอันเกษม ตอนที่ท่านกลับมาจากสวน โมกข์ใหม่ๆ ได้เขียนหนังสือเล่มหนึ่งชื่อว่า ตอบคำถามนายเหตุผล พิมพ์เป็นหนังสือ บรรดานักเลงธรรมะก็ได้อ่านกัน และบทความที่มีผู้นำไปตีพิมพ์บ่อยๆก็คือ เรื่อง อนัตตาปริทรรศน์ ซึ่งนับเป็นธรรมะระดับแก่นของพระพุทธศาสนาที่สำคัญ

พระสหายธรรมที่สามท่านได้มีโอกาสทำงานพระพุทธศาสนาด้วยกันหลายๆครั้ง เช่นเมื่อคราวจัดการประชุมพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลกที่วัดอุมงค์จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งหลวงพ่อก็ปัญญานันตะเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงที่สำคัญในการจัดงานครั้งนี้ ในงานนี้หลวงพ่อก็พุทธทาสเป็นผู้ทำสุนทรพจน์ และมอบหน้าที่ให้หลวงพ่อก็พระราชญาณกวีเป็นผู้อ่านสุนทรพจน์นั้น นับเป็นการทำงานระดับโลกของสามสหายธรรมอย่างราบรื่นกลมกลืนยิ่งนัก

เมื่อถึงกลางพรรษาจะมีพิธีทำวัตรหลวงพ่อพุทธทาส หลวงพ่อปัญญานันทะ ก็เดินทางมาจากวัดชลประทานรังสฤษฎ์ หลวงพ่อพระราชญาณกวี ก็เดินทางมาจากหลังสวน ซึ่งอยู่ไกลจากสวนโมกข์ประมาณหกสิบกิโลเมตร เนื่องจากหลวงพ่อพระราชญาณกวี เป็นที่เคารพรักของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในจังหวัดชุมพรทั่วทุกท้องถิ่น เพราะใครนิมิตไปแสดงธรรมท่านจะรับไปทุกที่ทุกงานไม่ว่างานเล็กหรืองานใหญ่ จึงเป็นที่ประทับใจของพุทธศาสนิกชนและใกล้ชิดกับพระในปกครองยิ่งนัก เวลาท่านจะไปสวนโมกข์จึงมีพระสงฆ์จากอำเภอต่างๆ ในจังหวัดชุมพรจะพากันเหมารถสองแถวนำพุทธศาสนิกชนที่ต้องการไปร่วมงานกันอย่างมากมาย เอกลักษณะของชาวชุมพร เวลาไปทำวัตรที่สวนโมกข์คือ ต้องนำผลไม้ไม่ว่าจะเป็นเงาะทุเรียนลงสาบทอดผ้าป่าเสมอ เรียกว่าผ้าป่าผลไม้ โดยนำผลไม้ต่างๆ ไปวางบริเวณหินโค้ง กล่าวคำถวายทานแล้วจัดถวายไว้แก่พระสงฆ์ได้แจกจ่ายกันฉันอย่างทั่วถึง

ในการทำวัตรปีหนึ่ง ข้าพเจ้ายังจำพระสามสหายธรรมได้เป็นอย่างดีที่ท่านได้นั่งล้อมวงกันสนทนาเรื่อง ตายแล้วเกิดหรือไม่ พอข้าพเจ้าได้ยินเรื่องนี้ ข้าพเจ้ารีบเข้าไปใกล้ที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในที่ประชุมนั้นมีผู้รู้หลายคนนั่งอยู่ด้วย หลวงพ่อพระราชญาณกวีเป็นผู้แสดงความคิดเห็น โดยยกเอาพระสูตรต่างๆ มาอ้างอิงอย่างหนาแน่นว่า ตายแล้วยังเกิดอีก หลวงพ่อปัญญานันทะและหลวงพ่อพุทธทาส นั่งฟังด้วยความสนใจ เปี่ยมด้วยรอยยิ้ม หลวงพ่อปัญญานันทะไม่ได้แสดงความคิดเห็นอะไร แต่หลวงพ่อพุทธทาสเป็นผู้สรุปจบปิดรายการซึ่งข้าพเจ้าเงี่ยหูฟังแทบว่าใจจะหยุดเต้น

หลวงพ่อพุทธทาสสรุปว่า ที่พูดกันมาทุกท่าน ล้วนเป็นความเห็นที่ดีและมีประโยชน์ แต่ที่จะต้องคิดกันให้ดีก็คือว่า ตอนนี้อยู่เราทำอะไรอยู่ แล้วทำให้ดีที่สุดก็พอ

หลวงพ่อพุทธทาสท่านพูดแบบนี้จริงๆ ท่านไม่แสดงความเห็นด้วย หรือไม่แสดงความเห็นคัดค้าน ไม่มีฝักฝ่าย แต่เป็นกลางได้อย่างดี ที่ประชุมได้ฟังท่านก็อบอุน ทำให้ทุกคนหันมาอยู่กับชีวิตจริงๆ ในปัจจุบันขณะต่อไป

สหายธรรมทั้งสามท่าน ได้ประพฤติพรหมจรรย์ตามรอยบาทของพระบรมศาสดาอย่างเต็มสติกำลัง ได้ใช้ชีวิตในสมณเพศบำเพ็ญประโยชน์แก่พระพุทธศาสนาอย่างหาค่ามิได้ นับเป็นชีวิตที่เกิดมาอย่างมีคุณค่า เป็นพระสงฆ์ต้นแบบแห่งศตวรรษนี้ หากพระภิกษุ

สามเณรทั้งหลายรุ่นหลัง ได้ยิน ได้ฟังปฏิปทาของท่านเหล่านี้แล้ว รับปฏิปทาของท่าน
เหล่านั้นมาปรับใช้อย่างเหมาะสม การบวชประพฤติพรหมจรรย์ก็จะมีคุณค่า
พระพุทธศาสนาก็จะเจริญรุ่งเรือง